

Projekt

z dnia 21 marca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ZGIERSKIEGO**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego
na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760) Rada Powiatu Zgierskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024 - 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Zgierskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Rady Powiatu Zgierskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady
Powiatu Zgierskiego

Mirosław Burzyński

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU ZGIERSKIEGO NA LATA 2024-2030

*Powiat Zgierski regionem
możliwości wszechstronnego
rozwoju, godnego życia
mieszkańców powiatu oraz
integracji społecznej, poprzez
podejmowanie zintegrowanych
i kompleksowych działań
zmierzających do rozwiązywania
problemów społecznych*

Zgierz, 2024

SPIS TREŚCI

I.1. WPROWADZENIE	2
I.2. DOKTRYNY I NORMY DZIAŁANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	5
I.3. PODSTAWY STRATEGICZNO - PROGRAMOWE.....	6
I.4. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z WYBRANYMI DOKUMENTAMI I POLITYKAMI EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI I REGIONALNYMI	8
I.4.1. DOKUMENTY KRAJOWE I EUROPEJSKIE	8
I.4.2. DOKUMENTY REGIONALNE.....	13
II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU ZGIERSKIEGO	16
II.1. INFORMACJE OGÓLNE OBSZARU - Sytuacja demograficzna.....	16
II. 2. CHARAKTERYSTYKA GMIN POWIATU ZGIERSKIEGO	30
II.3. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE W OŚRODKACH POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE POWIATU ZGIERSKIEGO.....	41
II.4. ZASOBY POWIATU ZGIERSKIEGO I ICH ROLA W REALIZOWANIU ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ, POMOCY SPOŁECZNEJ, REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	49
II.4.1. KWESTIA DZIECKA W POWIECIE ZGIERSKIM	51
II.4.2. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	58
II.4.3. ŚWIADCZENIA I WYNAGRODZENIA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH	64
II.4.4. DODATEK WYCHOWAWCZY	64
II.4.5. RZĄDOWY PROGRAM WSPARCIA POWIATU W ORGANIZACJI I TWORZENIU RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2023 R.	65
II.4.6. PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	65
Dom Dziecka w Dąbrówce, ul. Cegielniana 1	68
II.4.7. SZKOLENIA I NABÓR KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE.....	73
II.4.8. KOORDYNATORZY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	73
II.4.9. MIESZKANIA CHRONIONE/TRENINGOWE	74
II.5. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POWIECIE ZGIERSKIM.....	75
II.6. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ	92
II.7. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ.....	93
II.8. ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY	98
II.9. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	99
II.10. KWESTIA PRZEMOCY DOMOWEJ	109
II.11. IDENTYFIKACJA WYBRANYCH CZYNNIKÓW W SFERZE POMOCY SPOŁECZNEJ	119
II.12. ANALIZA SWOT	131
II.13. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM.....	137
III. MISJA i WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	143
III.1. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	145
III.2. MONITORING I EWALUACJA	154
III. 3. RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	154
IV. ZAKOŃCZENIE	162
V. SPIS TABEL, DIAGRAMÓW I WYKRESÓW	163

I.1. WPROWADZENIE

„Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli”.
Art. 1 Konstytucji RP z 1997 r.

Wskazując na pojęcie państwa sprawiedliwości społecznej, mamy na myśli takie państwo, które ma obowiązek kształtowania porządku społecznego w duchu sprawiedliwości społecznej, a w szczególności tworzenia warunków społecznej pewności oraz egzystencji godnej człowieka (K. Strzykowski, *Zasada państwa sprawiedliwości społecznej jako zasada publicznego prawa gospodarczego*, 2007). Dla potwierdzenia tej tezy wystarczy odwołać się do treści artykułu 30 Konstytucji RP z 1997 r., który brzmi: „Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela”, a jej „poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”. Warto też zwrócić uwagę na treść zasady sprawiedliwości, która znalazła swoje wyraźne potwierdzenie w normach Konstytucji, przede wszystkim w art. 2, który stanowi, iż „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej”.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że podniesienie zasady sprawiedliwości na poziom konstytucyjny prowadzi do uznania, że jest ona bezpośrednio obowiązującym prawem i z tego powodu jest czymś więcej niż dyrektywą programową albo rekomendacją (T. Kowalik, *Sprawiedliwość społeczna a nowy ład społeczny*, 2010).

Polityka społeczna wywodzi się z działalności charytatywnej kościołów i gmin na rzecz ubogich i bezdomnych. Z czasem, w odpowiedzi na problemy społeczne, państwo musiało ustalić zasady pomocy dla osób dotkniętych biedą czy bezdomnością. Wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym zaobserwowano nowe zjawiska, tj. bezrobocie, uzależnienie od alkoholu i narkotyków, zwiększające się strukturalne ubóstwo miejskie i wiejskie oraz pojawiający się problem niepełnosprawności. Zaszła konieczność rozwiązania tych problemów przez instytucje sektora publicznego, ponieważ siły instytucji charytatywnych były niewystarczające.

Współczesna polityka społeczna w Polsce ma bez wątpienia charakter wielosektorowy i cechuje się znaczną decentralizacją podmiotów i działań. Cytując Józefa Orczyka: „(...) naczelnym celem polityki społecznej było i jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa egzystencjalnego, w tym przede wszystkim ekonomicznego, poprzez wytworzenie i utrzymanie sieci zobowiązań gwarantowanych przez państwo (niekiedy przez nie bezpośrednio realizowanych)”. Julian Auleytnier definiuje politykę społeczną jako działalność państwa i samorządowych organizacji pozarządowych, których celem jest wyrównanie szans życiowych grup społeczeństw ekonomicznie i socjalnie najsłabszych. Cele polityki społecznej można podzielić na dwie klasy. Pierwsza związana jest z likwidacją zła społecznego (np. walka z ubóstwem, usuwanie i łagodzenie tego zjawiska poprzez konkretne działania państwa).

Druga dotyczy kreowania dobra społecznego (np. urzeczywistnienie sprawiedliwości społecznej, optymalizacja podziału pomyślności).

Samorządy działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do kierunków, muszą posiadać zdolność wczesnego rozpoznawania zagrożeń. Podstawą określającą politykę władz jest strategia będąca koncepcją świadomego i systemowego sterowania długookresowym rozwojem regionu. Strategia ze swojej istoty ma charakter ogólny, ponieważ musi koncentrować się na sprawach najistotniejszych. Przedstawia uwarunkowania oraz określa cele i kierunki rozwoju. Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego.

Należy pamiętać, iż **dobrem nadrzędnym strategii jest człowiek** - jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości, w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Zachodzące obecnie w Polsce zmiany w zakresie procesów demograficznych, kulturowych, związanych z rodziną, rynkiem pracy czy edukacją i wychowaniem, skłaniają do refleksji nie tylko na temat samych trendów, lecz także prognoz i możliwych działań profilaktycznych, prewencyjnych i pomocowych.

Pojawienie się na świecie od roku 2020 pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 wpłynęło na stan gospodarki wielu krajów, w tym także i Polski, mając bezpośredni wpływ na powstanie wielu problemów społecznych, w tym zwiększenie poziomu bezrobocia. Zjawisko to jest jednym z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych i stanowi jedną z najczęściej stosowanych przesłanek do udzielenia wsparcia rodzinom ubiegającym się o przyznanie pomocy z systemu pomocy społecznej.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji. Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym (*E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022*).

Niniejszy dokument został opracowany m.in. na podstawie Programu Rozwoju Powiatu Zgierskiego pn. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030 i wpisuje się w główne

założenia dokumentu określonego w I celu szczegółowym *Wzmocnienie kapitału społecznego i ludzkiego*.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały przygotowany dokument pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, wskazując obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Przedłożony materiał został opracowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. Podczas przygotowywania Strategii wykorzystane zostały obowiązujące dokumenty planistyczne kraju, województwa, powiatu i gmin, a także materiały udostępnione, m.in. przez Główny Urząd Statystyczny, Powiatowy Urząd Pracy, Policję, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, PCPR oraz informacje sprawozdawcze uzyskane przez Ośrodki Pomocy Społecznej. Ponadto mieszkańcy mieli możliwość wypowiedzenia swojego zdania w ankiecie na temat życia społeczno – gospodarczego oraz zostały przeprowadzone konsultacje z gminami. Zaangażowanie środowiska lokalnego w budowę strategii na najważniejszych etapach, pozwoli na realistyczne stworzenie diagnozy problemów społecznych występujących w powiecie zgierskim, a tym samym wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024-2030 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej.

Część wstępna zawiera informacje na temat doktryn i norm działania polityki społecznej oraz przyczyn powstawania Strategii. Są w niej przedstawione zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu powiatowego. Ponadto zostały ujęte przesłania najważniejszych dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować i być spójna.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera charakterystykę powiatu i gmin wchodzących w jego skład, informacje na temat sytuacji demograficznej i społecznej mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych w powiecie. Diagnostyka sytuacji powiatu obejmuje w szczególności:

- problemy społeczne identyfikowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej,
- problemy społeczne identyfikowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w takich obszarach jak kwestia dziecka, przemocy domowej oraz kwestia niepełnosprawności,
- kwestię osób bezrobotnych,
- identyfikację najważniejszych problemów społecznych na terenie powiatu,
- analizę SWOT (określenie słabych i mocnych stron, szans oraz zagrożeń).

W części programowej Strategii zostały ujęte najważniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata, określając misję, cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań. Określenie misji jest niezwykle ważne, gdyż integruje w sobie wszystkie cele główne umożliwiając późniejsze skoncentrowanie wysiłków planistycznych

i realizacyjnych. Misja oparta jest na realnych możliwościach wynikających z opisu stanu aktualnego i analizy wyzwań jakie stawia otoczenie. Ponadto zostały zaprezentowane informacje na temat prowadzenia monitoringu, ewaluacji i oczekiwanych efektów realizacji założeń, a także zostały wskazane ramy finansowe Strategii.

Wybierając metody opracowania strategii i formy jej prezentowania wykorzystano literaturę oraz dorobek teoretyczny polski i zagraniczny, uwzględniający postęp wiedzy w tej dziedzinie, jak również metodologię i zasady prezentowania planów strategicznych.

I.2. DOKTRYNY I NORMY DZIAŁANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ

Dynamika zmian, jakim nieustannie podlega rzeczywistość społeczna, polityczna oraz gospodarcza wymaga od osób zaangażowanych w kreowanie polityki społecznej perspektywicznego myślenia, przewidywania oraz adaptacji do nowych uwarunkowań. Skuteczna polityka społeczna to długofalowy proces oparty na planowaniu oraz wdrażaniu opracowanych założeń. Planowanie strategiczne jest nie tylko obowiązkiem, ale niezbędnym narzędziem w realizacji polityki społecznej powiatu.

Szeroko rozumiana polityka społeczna może być również określona jako nieustanne, zorganizowane i świadome działanie nakierowane na utrzymywanie względnej równowagi między dwiema wartościami: wolnością i równością. **Odpowiednio zaprojektowana i wdrożona stanowi inwestycję, która procentuje dla wszystkich obywateli.** Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach.

Ponadto polityka społeczna oparta na określonych wartościach i zasadach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu kształtowania warunków życia ludności, stosunków międzyludzkich i ogólnych warunków rozwoju oraz harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych. Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady.

Zasady zaś, to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niniejszy dokument będzie działał w oparciu o najwyższe wartości i następujące zasady:

Zasada solidarności społecznej – oznaczająca wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

Zasada samopomocy – przejawiać się będzie w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych.

Zasada równości – zapewnienie równego udziału wszystkim podmiotom biorącym udział w tworzeniu rzeczywistości powiatu.

Zasada pomocniczości – samorząd powiatu realizuje jedynie te przedsięwzięcia, które nie mogą być realizowane na poziomie lokalnym.

Zasada partycypacji – odpowiedzialne uczestnictwo obywateli w określaniu i rozwiązywaniu własnych problemów.

Zasada samorządności – stanowić będzie realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

Zasada dobra wspólnego – poszukiwanie kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

Mówiąc o wartościach, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, jaką jest dobro jednostki i rodziny. Ta wartość stała się fundamentem niniejszego dokumentu programowego, gdyż rodzina stanowi wspólnotę osób, która jest podstawową formą życia indywidualnego i społecznego. Jest pierwotną i najpowszechniejszą grupą społeczną prawie każdego z nas. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzania go w świat wartości i norm społecznych. Identyfikując się z nią, człowiek współtworzy i przejmuje kulturowane w rodzinie poglądy, postawy, wzory zachowania i postępowania.

I.3. PODSTAWY STRATEGICZNO - PROGRAMOWE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024-2030 funkcjonuje na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokument ten tworzy warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Strategia podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem prawnie uwarunkowanym. Obowiązek opracowania wynika wprost z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ponadto dokumentami, które regulują zadania poszczególnych jednostek w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są ustawy, które stanowią instrumentarium polityki społecznej. Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność zwrócenia uwagi na różne akty prawne, które mają istotny wpływ na tworzenie Strategii. Są to m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Przy realizacji Strategii może zachodzić również potrzeba odwołania się do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Jak wspomniano we wstępie dokumentu, dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek - jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości.

Państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach wspólnoty działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy UE.

W Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024-2030 uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych, biznesu oraz uznaje się za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,

- Strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027,
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030,
- Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku,
- Program Rozwoju Powiatu Zgierskiego pn. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030,
- Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zgierskim na lata 2022-2025,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030,
- Powiatowy Program Profilaktyczny dla Dzieci i Rodzin Zagrożonych Zjawiskiem Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I.4. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z WYBRANYMI DOKUMENTAMI I POLITYKAMI EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI I REGIONALNYMI

I.4.1. DOKUMENTY KRAJOWE I EUROPEJSKIE

Dokumenty Unii Europejskiej

Unia Europejska to międzynarodowa wspólnota narodów, która zakłada gospodarczą i polityczną współpracę państw członkowskich. Członkiem UE może zostać kraj demokratyczny, niepodległy i suwerenny. Wspólnota ma wiele celów do spełnienia, wśród najważniejszych wymienia się kilka głównych zadań. Unia ma dążyć do stworzenia jednego organu politycznego, który będzie prowadził wspólną politykę zagraniczną na arenie międzynarodowej. Ma to zwiększyć bezpieczeństwo krajów członkowskich, stworzyć obraz silnej i spójnej Europy oraz zapobiec wojnom i sporom między państwami.

Drugim celem jest promowanie postępu zarówno w sferze społecznej jak i ekonomicznej. Dzięki temu Unia chce zacieśniać współpracę z należącymi do niej państwami i likwidować powstałe bariery w handlu pomiędzy członkami wspólnoty.

Trzecim celem jest wyraźne ujednolicenie struktury krajów należących do Unii oraz wyrównywanie poziomu rozwoju, na jakim obecnie znajdują się poszczególne państwa członkowskie. Łączy się on z kolejnym celem, jakim jest rozwijanie poczucia

sprawiedliwości i równości wszystkich krajów należących do Unii Europejskiej, poprzez wprowadzanie jednolitego systemu norm, również norm prawnych.

Kolejnym celem jest polepszanie standardów życia mieszkańców UE. Bardzo ważnym zadaniem jest również dążenie do stworzenia nowej jakości społeczeństwa. Ma być to społeczeństwo obywatelskie, świadome poczucia przynależności do UE.

Europa 2020

Strategia „Europa 2020” ogniskuje się wokół trzech powiązanych ze sobą priorytetów:

Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.

Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (inkluzji) - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza tutaj:

- podniesienie stopy zatrudnienia w Europie – czyli więcej miejsc pracy, zwłaszcza dla kobiet, młodych ludzi i pracowników starszych wiekiem,
- pomaganie młodym ludziom w przewidywaniu zmian i radzeniu sobie z nimi dzięki inwestycjom w podnoszenie kwalifikacji i szkolenia,
- modernizację rynków pracy i systemów pomocy społecznej,
- zagwarantowanie, że cała Unia Europejska odniesie korzyści ze wzrostu.

Unia Europejska planuje wsparcie rozwoju sprzyjającego inkluzji społecznej za pomocą dwóch inicjatyw przewodnich: „Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejskiego programu walki z ubóstwem”.

Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)

Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) jest głównym instrumentem Unii Europejskiej (UE) służącym inwestowaniu w ludzi. Dzięki budżetowi na lata 2021–2027 w wysokości niemal 99,3 mld euro EFS+ będzie nadal wspierać unijną politykę społeczną w dziedzinie zatrudnienia, edukacji i rozwoju umiejętności, a także reformy strukturalne w tych obszarach.

Fundusz będzie również jednym z fundamentów odbudowy społeczno-gospodarczej Unii po pandemii koronawirusa. Pandemia spowodowała odwrócenie tendencji wzrostowych w zakresie udziału w rynku pracy, naraziła systemy edukacyjne i zdrowotne na szereg wyzwań oraz zwiększyła nierówności. EFS+ będzie jednym z kluczowych instrumentów Unii pomagających państwom członkowskim w stawianiu czoła tym wyzwaniom. W ramach polityki spójności EFS+ będzie również kontynuował swoją misję wspierania spójności gospodarczej, terytorialnej i społecznej w UE – zmniejszając dysproporcje między państwami członkowskimi i regionami.

EFS+ łączy w sobie cztery instrumenty finansowania, które funkcjonowały oddzielnie w okresie programowania 2014–2020: Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych oraz program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI).

Wsparciem w ramach EFS+ zarządzają głównie państwa członkowskie, a Komisja odgrywa rolę nadzorczą. Finansowanie odbywa się zatem w ramach:

- komponentu „Zarządzanie dzielone” – wdrażanego przez państwa członkowskie w partnerstwie z Komisją; budżet tych środków na okres programowania 2021–2027 wynosi około 98,5 mld euro,
- komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne” (EaSI) – wdrażanego przez Komisję, którego budżet na lata 2021–2027 wynosi blisko 762 mln euro.

W wymiarze krajowym, dokumentami wyznaczającymi cele i kierunki polityki społecznej (w zakresie ogólnym i szczegółowym) są:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, wskazująca na konkurencyjność gospodarki, zrównoważony rozwój regionalny i efektywność państwa jako podstawy m.in. przewyższania negatywnych zjawisk i problemów społecznych (w tym spadku liczby ludności i niskiej spójności społecznej).

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.). Strategia została uchwalona w dniu 10 sierpnia 2022 r. przez Radę Ministrów jako polityka publiczna, która odnosi się do realizacji procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych w Polsce do roku 2035, zatem implikować ma wdrożenie skutecznego systemu realizacji usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej uwzględniającego potrzeby jej mieszkańców. Dla realizacji tej wizji wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci.
2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności.

4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Narodowy Program Zdrowia 2021-2025,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych,
- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność,
- Program Rządowy Dostępność Plus 2018-2025 oraz wynikające z nich programy w tym Program wieloletni „Senior+” na lata 2021–2025 (wg projektu Uchwały Rady Ministrów z 30 września 2020) czy Program „Opieka 75+”.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) jest dokumentem przygotowanym przez Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, któremu przewodniczył Jerzy Hausner Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Zespół został powołany 14.04.2003 r. przez Prezesa Rady Ministrów. Głównym celem Strategii jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Polska zdecydowała się na utworzenie Narodowej Strategii Integracji Społecznej również ze względu na pełniejsze realizowanie programów przełamania ugruntowanej bierności społecznej oraz okoliczności i przyczyn wykluczenia społecznego, które lokowane są na kilku płaszczyznach:

- grupowej dyskryminacji, ograniczającej swobodę i możliwości działania jednostek,
- zerwaniu więzi społecznych, prowadzących do pozbawiania jednostki zdolności do działania,
- niedostatecznym poziomie zabezpieczenia podstawowych potrzeb społecznych tych obywateli, którzy nie są zdolni własnym staraniem, zapewnić ich sobie sami.

Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym (*obecnie podstawowym*) i średnim,
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności,
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego w celu objęcia nimi kobiet i dzieci.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych,
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną,
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

I.4.2. DOKUMENTY REGIONALNE

Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku

Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku dotycząca polityki społecznej województwa łódzkiego została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego na mocy Uchwały nr XLVIII/577/22 z dnia 27 września 2022 r.

Zadaniem samorządu województwa jest nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych, ale również organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Centrum Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające do wyrównywania poziomu życia mieszkańców regionu. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Poprawę jakości życia i równy dostęp mieszkańców do szans na rozwój w różnych sferach życia uznano za główny cel zaakceptowanej przez radnych strategii w zakresie polityki społecznej. W dokumencie wyodrębniono szczegółowe kierunki działań. Za jedno z najistotniejszych uznano wsparcie rodzin i dzieci, między innymi poprzez prowadzenie działań profilaktycznych i wspierających. W ocenie Regionalnego Centrum Polityki Społecznej, w którym przygotowano dokument, potrzebna jest budowa silnych społeczności lokalnych opartych na współpracy i zaufaniu.

Według dotychczasowych badań mieszkańców województwa łódzkiego cechuje niski poziom zaufania społecznego i zdolności do współpracy. Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku jest obszernym, szczegółowym dokumentem, w którym zdiagnozowano, opisano i wskazano kierunki działania także w takich sferach życia jak edukacja, opieka, wychowanie, kultura, mieszkalnictwo, integracja

cudzoziemców, a także ubóstwo w tym ubóstwo energetyczne. Integralną część Strategii stanowią szczegółowe programy:

- Wojewódzki Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych Województwa Łódzkiego 2030,
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Łódzkiego 2025,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025.

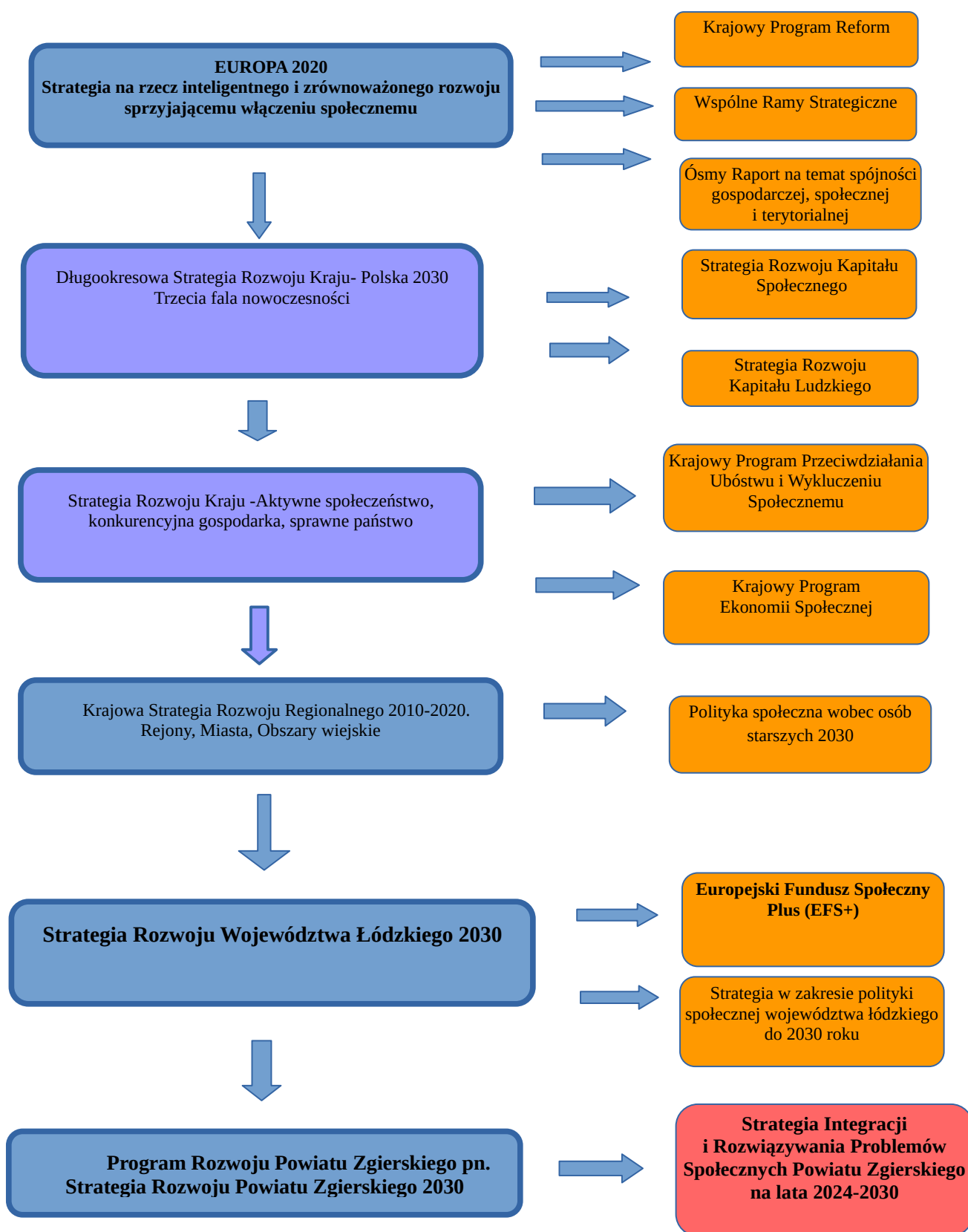
Program Rozwoju Powiatu Zgierskiego pn. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030

Program Rozwoju Powiatu Zgierskiego pn. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030 jest kluczowym dokumentem strategicznym, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do uwzględnionych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o powiecie, wyznacza długofalowe kierunki jego rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru.

Biorąc pod uwagę wszystkie cele należy przede wszystkim traktować Powiat, jako ośrodek pełniący funkcję koordynacyjną i integracyjną szczególnie w przypadku realizacji działań obejmujących współpracę międzygminną. Powiat staje się więc swego rodzaju układem funkcjonalnym wzmacniającym rozwój partnerstwa lokalnych samorządów, nakierowanym na osiągnięcie spójnego rozwoju całego obszaru.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024-2030 jest integralną częścią Programu Rozwoju Powiatu Zgierskiego pn. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030 i w pełni odpowiada na **cel szczegółowy 1 Wzmocnienie kapitału społecznego i ludzkiego**.

Schemat nr 1. Zgodność Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024-2030 z europejskimi, krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi

II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU ZGIERSKIEGO

II.1. INFORMACJE OGÓLNE OBSZARU - Sytuacja demograficzna

Rycina nr 1. Mapa Polski z wyszczególnionym województwem łódzkim

źródło: strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Województwo_łódzkie

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej 7 sierpnia 1998 roku zdecydował o powstaniu Powiatu Zgierskiego z siedzibą w Zgierzu. Został on powołany do życia w ramach reformy administracji publicznej w dniu 1 stycznia 1999 roku.

Rycina nr 2. Mapa powiatu zgierskiego

Źródło: strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_zgierski

Powiat zgierski położony jest w województwie łódzkim, na północny - zachód od Łodzi. Zajmuje powierzchnię 855,18 km². Powiat tworzy 9 gmin: 3 gminy miejskie (Głowno, Ozorków, Zgierz), 3 miejsko-wiejskie (Aleksandrów Łódzki, Stryków, Parzęczew) i 3 wiejskie (Zgierz, Głowno, Ozorków).

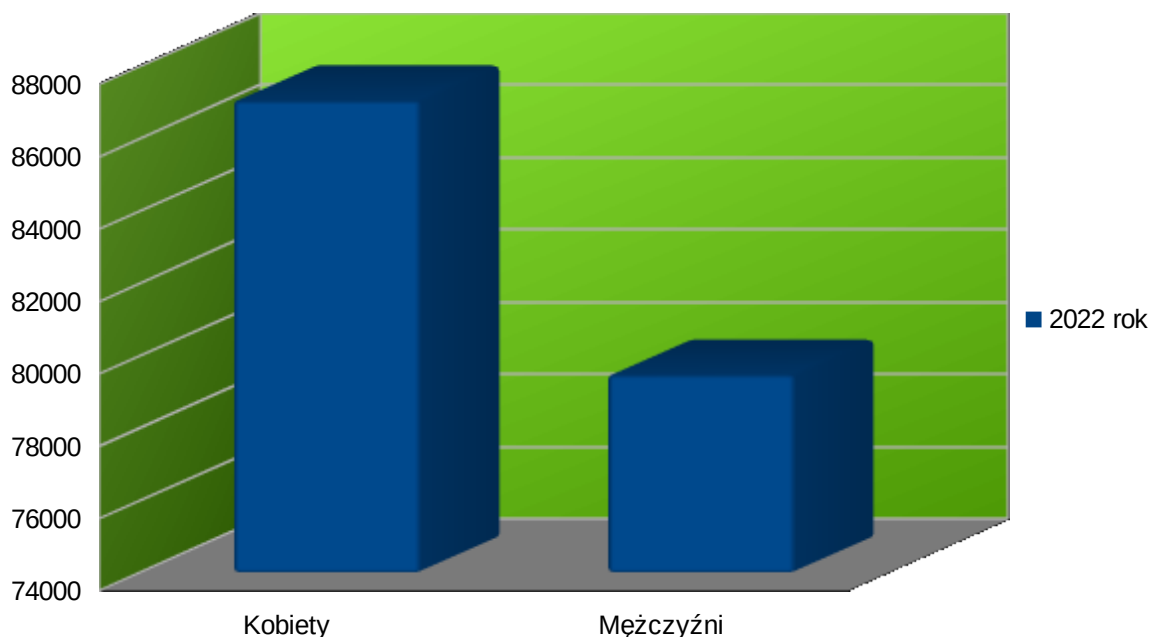
Demografia do swych badań uzyskuje dane z publikacji statystycznych, reprezentatywnych prób statystycznych i ze spisów ludności. Do badań nad procesami demograficznymi używa się między innymi statystyk meldunkowych, z których uzyskuje się np. współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów, współczynnik przyrostu naturalnego, współczynnik dzietności, saldo migracji, oczekiwaną długość życia.

Poniższa tabela szczegółowo przedstawia gęstość zaludnienia powiatu zgierskiego w poszczególnych gminach.

Tabela nr 1. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego z końcem 2022 roku

Ludność w 2022 r.			
Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
166 537	87 057 - 52,3%	79 480 - 47,7%	
Wyszczególnienie	Liczba ludności	Powierzchnia	Ludność na 1 km ²
Powiat Zgierski	166 537	855,18 km ²	195 osób/km ²
Gmina miejska Zgierz	54 012	42,33 km ²	1 276 osób/km ²
Gmina miejska Ozorków	18 259	15,46 km ²	1 181 osób/km ²
Gmina miejska Głowno	13 216	19,84 km ²	666,1 osób/km ²
Gmina miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki	34 820	116,43 km ²	299 osób/km ²
Gmina miejsko-wiejska Stryków	12 994	157,9 km ²	82 osoby/km ²
Gmina wiejska Zgierz	16 112	199,05 km ²	81 osoby/km ²
Gmina wiejska Głowno	4 668	104,77 km ²	45 osób/km ²
Gmina wiejska Ozorków	7 198	95,51 km ²	75 osób/km ²
Gmina miejsko- wiejska Parzęczew	5 258	103,89 km ²	51 osób/km ²

Dane Głównego Urzędu Statystycznego z 31 grudnia 2022 r.

Wykres nr 1. Dane demograficzne z podziałem na płeć

Dane Głównego Urzędu Statystycznego z 31 grudnia 2022 r.

Struktura demograficzna ludności powiatu zgierskiego była bardzo podobna do struktury mieszkańców województwa łódzkiego i oddawała typowe trendy dla rozwoju ludnościowego całego kraju: bardzo mała liczebnie grupa ludności urodzonej w okresie II wojny światowej, liczne pokolenie wyżu kompensacyjnego z przełomu lat 40. i 50., na którego tle wyraźnie odzwierciedla się niż z lat 60. oraz wyże demograficzne z lat 70. i 80., a także mała liczebnie (szczególnie w mieście) grupa dzieci urodzonych w latach 90., co było efektem procesów transformacji systemowej skutkującej trudną sytuacją na rynku pracy, kryzysem mieszkaniowym oraz zmniejszaniem liczby zawieranych małżeństw.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego **na koniec 2022 r. w powiecie zgierskim zamieszkiwało 166 537 mieszkańców**, z czego **52,3%** stanowiły kobiety, a **47,7%** mężczyźni. W latach **2002-2022** liczba mieszkańców wzrosła o **4,3%**. Średni wiek mieszkańców wynosi **43,3 lat** i jest **porównywalny do** średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu zgierskiego w **2050 roku** wynosi **156 725**, z czego **81 603** to kobiety, a **75 122** mężczyźni.

Mieszkańcy powiatu zgierskiego zawarli w **2022 roku 633** małżeństw, co odpowiada **3,8** małżeństwom **na 1000** mieszkańców. Jest to **wartość porównywalna** do wartości dla województwa łódzkiego oraz **mniej od** wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano **1,7** rozwodów przypadających **na 1000** mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa łódzkiego oraz więcej od wartości dla kraju.

24,7% mieszkańców powiatu zgierskiego jest stanu wolnego, **53,7%** żyje w małżeństwie, **9,3%** mieszkańców jest po rozwodzie, a **9,3%** to wdowy/wdowcy.

Powiat zgierski ma **ujemny** przyrost naturalny wynoszący - **981**. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu **-5,88** na **1000** mieszkańców powiatu zgierskiego. W 2022 roku urodziło się **1 199** dzieci, w tym **48,8%** dziewczynek i **51,2%** chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi **0,55** i jest **porównywalny do** średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2021 roku **28,3%** zgonów w powiecie zgierskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną **20,8%** zgonów w powiecie zgierskim były nowotwory, a **6,5%** zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na **1000** ludności powiatu zgierskiego przypada **13,06** zgonów.

Prognozując sytuację demograficzną powiatu na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na spadek liczby dzieci i młodzieży, co zwiastuje nieuchronnie starzenie się populacji w regionie. W obecnym stuleciu obserwuje się **stały wzrost osób powyżej 60 roku życia**, z jednoczesnym zaznaczeniem przewagi kobiet w tej grupie wiekowej. Sytuacja ta stanowi poważnie wyzwanie dla polityki socjalnej państwa, m.in. opracowanie strategicznych programów dla ludzi w starszym wieku w oparciu o realne rozpoznanie ich sytuacji zdrowotnej i społeczno - ekonomicznej oraz pomocy w organizacji życia i zaspokajaniu potrzeb nie tylko tych osób starszych, których samodzielność jest ograniczona, ale i przeważającej większości starszej generacji, zachowującej przez długi okres życia sprawność i wykazujących wysoki poziom aktywności życiowej.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się także do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych, których liczba w powiecie zgierskim, **według danych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku kształtowała się na poziomie 14 376 osób, w tym 13 435, to osoby dorosłe. W roku 2021 osób niepełnosprawnych było 10 594.** Ponadto starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasu życia.

W 2022 roku zarejestrowano **2 189 zameldowań** w ruchu wewnętrznym oraz **1 642** wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu zgierskiego **547**. W tym samym roku **36** osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano **17** wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące **19**. **58,2%** mieszkańców powiatu zgierskiego jest w wieku produkcyjnym, **17,6%** w wieku przedprodukcyjnym, a **24,2%** mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. (Źródło: GUS, 31 XII 2022).

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest kolejną, istotną przesłanką w aspekcie zadań i oczekiwań wobec pomocy społecznej. W ciągu ostatnich 30 lat wykształcenie awansowało do rangi kapitału człowieka, w który warto inwestować, ponieważ decyduje, bardziej niż kiedyś, o jakości życia oraz pozycji społecznej. Dobre wykształcenie jest szansą na życie w głównym nurcie społecznym, natomiast niski poziom edukacji oraz

kwalifikacje nieadekwatne wobec potrzeb rynku pracy mogą stać się przyczyną wykluczenia społecznego.

Wykształcenie jest istotnym składnikiem kapitału intelektualnego Polski. Zasoby zawarte w kapitale ludzkim, strukturalnym, społecznym i relacyjnym mogą być źródłem obecnego i przyszłego dobrostanu kraju.

35 961 mieszkańców powiatu zgierskiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 17 441 kobiet oraz 18 520 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku **23,8%** ludności posiada **wykształcenie wyższe**, **3,8%** **wykształcenie policealne**, **13,2%** **średnie ogólnokształcące**, a **20,0%** **średnie zawodowe**. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się **18,8%** mieszkańców powiatu zgierskiego, gimnazjalnym **3,2%**, natomiast **14,0%** podstawowym ukończonym. **3,1%** mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu zgierskiego mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie zgierskim największy odsetek ma wykształcenie **wyższe (27,7%)** oraz średnie **zawodowe (18,0%)**. Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (**23,4%**) oraz średnie zawodowe (**22,2%**).

Powiat zgierski - Nieruchomości (mieszkania oddane do użytku, powierzchnia użytkowa, liczba izb). **W 2022 roku** w powiecie zgierskim oddano do użytku **827** mieszkań. Na każdych **1000** mieszkańców oddano więc do użytku **4,97** nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie zgierskim to **70 780** nieruchomości. Na każdych **1000** mieszkańców przypada zatem **425** mieszkań. Jest to wartość nieznacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego oraz nieznacznie większa od średniej dla całej Polski. **81,3%** mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, **16,3%** na sprzedaż lub wynajem, **2,4%** jako lokale społeczne czynszowe.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w powiecie zgierskim to **5,00** i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa łódzkiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w **2022 roku** w powiecie zgierskim to **126,30 m²** i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa łódzkiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne **96,45%** mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, **93,35%** nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, **90,72%** mieszkań posiada łazienkę, **79,54%** korzysta z centralnego ogrzewania, a **40,90%** z gazu sieciowego. (Źródło: GUS, 31 XII 2022).

Położenie geograficzne. Powiat zgierski jest usytuowany w centrum kraju. Jest to teren nizinny należący do Krainy Wielkich Dolin, a ukształtowanie rzeźby terenu jest niezwykle zróżnicowane. Region rozciąga się na różnych wysokościach i odzwierciedla poszczególne fragmenty rzeźby Niziny Środkowopolskiej oraz przyciąga bogactwem walorów przyrodniczych, między innymi: Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, rezerwat jałowców „Ciosny”, Dąbrowa Grotnicka, Grądy nad Lindą i Grądy nad Moszczenicą, które

obfitują w rzadkie gatunki roślin i drzew. W okolicach Rogóżna na głębokości ok. 300 m znajduje się podziemne jezioro sprzed 130 tys. lat. Ponadto na głębokości 600 m znajduje się ciepłe morze o temp. 80 C.

Wśród naturalnych walorów powiatu zgierskiego wyróżnia się zwłaszcza obecność dużych kompleksów leśnych (lasy grotnicko - lućmierskie, lasy szczawińskie), rozwinięty system hydrograficzny, występowanie obszarów o znacznym zróżnicowaniu konfiguracyjnym i dużych walorach krajobrazowych, udokumentowane walory balneologiczne w rejonie Rogóżna (zasoby wód mineralnych), obszary występowania wydmy śródlądowych. Wszystkie te cechy środowiska przyrodniczego spowodowały, że wiele terenów powiatu zostało włączonych do obszarów prawnie chronionych, a powiat zgierski należy do grupy powiatów województwa łódzkiego o największym udziale powierzchni objętych ochroną w postaci rezerwatów i parków krajobrazowych.

Rycina nr 3. Mapa powiatu zgierskiego

Źródło: strona internetowa: <https://www.google.pl/searchq=powiatzgierski>

Na terenie powiatu zgierskiego znajduje się 20 pamiątek **polskiej kultury szlacheckiej**. Niektóre z nich można oglądać odrestaurowane w pełnej okazałości. Do najbardziej znanych obiektów należą: Pałac Rzewuskich w Bratoszewicach (1921 – 1922) oraz pałac Enderów w Woli Błędowej (pierwsza połowa XX wieku). Mianem pałacu zwykło się również określać XIX-wieczną posiadłość fabrykanckiej rodziny Schlosserów w Ozorkowie. Do najlepiej utrzymanych lub odrestaurowanych dworów należą obiekty w Dzierżanej (1924), Dobieszkowie (II połowa XIX w.), Głownie (ok.1840), Nakielnicy (ok.1840) oraz Jeżewie (pocz. XX w.). Część z nich zachowała oryginalne wnętrza. Do ciekawych obiektów zabytkowych należą także najstarsze budowle sakralne tj.:

- Kościół pw. Wszystkich Świętych i Świętego Jakuba w Giecznie,
- Kościół pw. Bożego Ciała w Modlnej,
- Kościół pw. św. Rocha w Parzęczewie,

- Neogotycki kościół farny pw. św. Katarzyny w Zgierzu,
- Kościół Ewangelicko – Augsburski w Ozorkowie,
- Kościół pw. świętych Apostołów Piotra i Pawła w Białej, gmina Zgierz,
- Kościół pw. świętego Jakuba Apostoła w Leżnicy Wielkiej, gmina Parzęczew,
- Kościół pw. Bożego Ciała i Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w Modłej, gmina Stryków,
- Kościół pw. świętego Wojciecha, Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika oraz Świętego Klemensa Papieża i Męczennika w Mąkolicach, gmina Głowno,
- Kościół pw. świętego Augustyna w Bratoszewicach,
- Kościół pw. świętego Szczepana w Koźlu, gmina Stryków,
- Kościół pw. świętego Józefa w Ozorkowie,
- Gotycki kościół z dębowym ołtarzem i naturalnej wielkości figurą świętego Józefa w Leśmierzu.

Interesującym przykładem architektury świeckiej są zespoły rezydencjalne – pałace i dwory z często przylegającymi do nich parkami. Do najciekawszych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Powiatu Zgierskiego między innymi należą:

- Folwark w Woli Grzymkowej, gmina Aleksandrów Łódzki,
- Folwark Zgniłe Błoto, gmina Aleksandrów Łódzki,
- Pałac Schlösserów w Ozorkowie, przy ul. Listopadowej, obecnie mieści się tam Młodzieżowy Dom Kultury im. Małego Księcia,
- Pałac Schlösserów w Ozorkowie, przy ul. Łęczyckiej,
- Dwór w Głownie – obecnie siedziba Muzeum Regionalnego Towarzystwa Przyjaciół Miasta Głowna,
- „Dom pod Lwami” w Zgierzu, obecnie siedziba Muzeum Miasta Zgierza,
- Klasycystyczny ratusz w Aleksandrowie Łódzkim, obecnie siedziba władz Miasta-Gminy Aleksandrów Łódzki,
- Zespół parkowo-pałacowy w Bratoszewicach, gmina Stryków,
- Dwór i park w Dobieszkowie, gmina Stryków,
- Dwór i park w Dzierżąnej, gmina Zgierz, obecnie mieści się w nim Gminny Ośrodek Kultury,
- Dwór i park w Kęblinach, gmina Zgierz,
- Dwór i park w Nakielnicy, gm. Aleksandrów Łódzki.

Szczególne walory przyrodnicze i potencjał turystyczny

W powiecie zgierskim istnieje wiele terenów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, objętych ochroną prawną. Na terenie powiatu ustanowiono rezerваты przyrody, park krajobrazowy, pomniki przyrody, użytki ekologiczne oraz stanowisko dokumentacyjne. W powiecie zgierskim znajduje się fragment Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, o łącznej powierzchni 2 989,4 ha, z czego otulina wynosi 1 056,8 ha. Park ten swym zasięgiem obejmuje:

- Gminę Stryków - pow. parku 1 933 ha oraz otuliny 1 014,3 ha,
- Gminę Zgierz - pow. otuliny 42,5 ha.

Duża ilość zbiorników wodnych, interesujące zabytki i ciekawe miejsca, sprawiają iż powiat zgierski jest regionem, w którym dynamicznie rozwija się sektor turystyczny i rekreacyjny. Ukształtowanie terenu jest wyjątkowo przyjazne dla tych, którzy lubią piesze i rowerowe wycieczki. Latem czynne jest tam kąpielisko, wypożyczalnia sprzętu wodnego, boiska do gry w piłkę. Uzupełnieniem tej oferty są kryte pływalnie **w Zgierzu, Ozorkowie i Aleksandrowie Łódzkim oraz pole golfowe w Woli Błędowej** i stanowi dodatkową atrakcję. Na rzece **Mrodze w Głownie** znajduje się zbiornik wodny o charakterze retencyjnym (Huta Józefów), wykorzystywany w szczególności przez wędkarzy. Z kolei z **zalewu Mrożyczka** z plażą, strzeżonym kąpieliskiem i wypożyczalnią sprzętu pływającego korzystają nawet windsurferzy czy żeglarze.

W Strykowie znajduje się jedyny w województwie łódzkim tor motocrossowy, gdzie rozgrywana jest co roku runda Międzynarodowych Motocrossowych Mistrzostw Polski. Nad Strykowskim Zalewem można korzystać z bogatej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

W gminie wiejskiej Zgierz atrakcją dla turystów stanowi projekt edukacyjny polegający na możliwości skorzystania z wozów drabiniastych czy bryczek w celu zwiedzenia starej kuźni w Dzierżanej, młyna wodnego w Ciosnach czy udziału w pokazie kowalstwa.

Główną atrakcją **miasta Zgierza** stanowi zaś Park Kultury „Miasto Tkaczy”, czyli zespół 4 drewnianych domów tkaczy w obrębie ul. Narutowicza i Rembowskiego. W obiektach tych mieszczą się m.in.: Muzeum Miejsca, Dom Turysty, Centrum Konserwacji Drewna.

Szlaki turystyczne mają wartość nie tylko rekreacyjną, ale też edukacyjną – prowadzą do miejsc ważnych dla historii Polski np. trasa odwrotu 28 Pułku Strzelców Kaniowskich. Można korzystać także ze specjalnych tras agroturystycznych: konnej, pieszej i rowerowej, które przebiegają przez atrakcyjne miejsca powiatu. Warto odwiedzić także liczne powstańcze mogiły i cmentarze z początku XX wieku oraz rezerwat jałowców w Rosanowie. Miłośników jazdy konnej może zainteresować „Agroturystyczny Szlak Konny” oznakowany kolorem pomarańczowym, przebiegający wśród pól i lasów przylegających **do wsi Ciosny, Dzierżazna, Leonów i Wymokle**.

Promocji turystycznej powiatu służą m.in. liczne imprezy kulturalne czy sportowe. Należą do nich: Ogólnopolski Wyścig Kolarski „Master” w ramach Pucharu Polski, spływ kajakowy **w Głownie** „Mroga Trophy”. Z kolei wśród imprez kulturalnych można wymienić: „Kolory Polski” Wędrowny Festiwal Filharmonii Łódzkiej **w Aleksandrowie Łódzkim**, Ogólnopolski Supermaraton 25/50, Ogólnopolski Festiwal Muzyki Rockowej „ZDERZAK”.

Gospodarka powiatu zgierskiego ma charakter przemysłowo-rolniczy z silnie zaznaczoną funkcją handlowo-usługową. Ponad połowę powierzchni powiatu zgierskiego zajmują grunty użytkowane rolniczo, stanowiąc 68,0% terenu jednostki. Następnie, 19,9% stanowią lasy i ekosystemy naturalne, a 11,1% tereny zantropogenizowane. Tereny wód powierzchniowych i strefy podmokłe zajmują jedynie 0,6% powierzchni powiatu.

Położenie powiatu w centrum Polski, na skrzyżowaniu istniejących dróg i szlaków kolejowych sprawia, że jest to jeden z najlepszych regionów inwestycyjnych. Stolica powiatu – Zgierz jest jednym z głównych miast satelickich łódzkiego zespołu metropolitalnego. Powiat posiada także dobre połączenie komunikacyjne z resztą kraju.

Dużymi atutami naszego regionu są **podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej** w Aleksandrowie Łódzkim, Ozorkowie, Strykowie i Zgierzu. Prowadzą tam działalność podmioty gospodarcze z branży kosmetycznej oraz elektro – energetycznej. Specjalna strefa ekonomiczna zagospodarowana w sposób wielobranżowy stworzyła nowe miejsca pracy (bezpośrednio na terenie strefy), jak również dała zatrudnienie z tytułu usług około-strefowych. Działalność prowadzą tutaj podmioty gospodarcze z branży motoryzacyjnej, opakowań, przetwórstwa tworzyw sztucznych, budowlanej, farmaceutyczno – medycznej.

Podstrefa ŁSSE w Zgierzu składa się z dwóch kompleksów: Boruty oraz Rudunek. Park przemysłowy w Zgierzu zlokalizowany na obszarze byłych Zakładów Przemysłu Barwników BORUTA, jest jednym z najlepiej usytuowanych przemysłowych terenów inwestycyjnych w Polsce. Obecnie działa tam kilkadziesiąt firm. Proinwestycyjne działania władz spowodowały, że na terenie powiatu działają liczne przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego m.in. z Włoch, Belgii, Holandii, USA, Francji.

FINANSE PUBLICZNE

Suma wydatków z budżetu powiatu zgierskiego wyniosła w **2022 roku 202,8 mln** złotych, co daje **1,2 tys. złotych** w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o **3.7%** w porównaniu do roku 2021.

Największa część budżetu powiatu zgierskiego - **37.2%** została przeznaczona na **Dział 801 - Oświata i wychowanie**. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 600 - Transport i łączność (**12.9%**) oraz na **Dział 750 - Administracja publiczna (12.5%)**. **Wydatki inwestycyjne stanowiły 25,4 mln złotych**, czyli 12,5% wydatków ogółem.

Poniższe zestawienia prezentują obraz finansów publicznych budżetu powiatu zgierskiego z podziałem na określone klasyfikacje w 2022 roku. Uwaga: Dane dotyczą wyłącznie wydatków z budżetu powiatu i nie uwzględniają wydatków z budżetu podlegających gmin.

Tabela nr 2. Wydatki budżetu powiatu zgierskiego według rodzajów w latach 2020-2022 w mln zł

Wydatki budżetu powiatu zgierskiego według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2020 – 2022	2020	2021	2022
Oświata i wychowanie [Dział 801]	64,0 mln	79,8 mln	75,4 mln
Administracja publiczna [Dział 750]	19,5 mln	22,8 mln	25,4 mln

Transport i łączność [Dział 600]	7,4 mln	15,3 mln	26,1 mln
Pomoc społeczna [Dział 852]	15,4 mln	15,3 mln	17,0 mln
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [Dział 754]	14,4 mln	14,9 mln	16,5 mln
Edukacyjna opieka wychowawcza [Dział 854]	9,6 mln	10,5 mln	13,4 mln
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [Dział 853]	6,2 mln	6,6 mln	6,8 mln
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [Dział 900]	4,2 mln	5,8 mln	175,5 tys.
Ochrona zdrowia [Dział 851]	2,7 mln	3,9 mln	3,5 mln

Źródło: GUS 31 XII 2022

Suma **dochodów do budżetu powiatu zgierskiego wyniosła w 2022 roku 193,0 mln złotych**, co daje 1,2 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek dochodów o 3% w porównaniu do roku 2021.

Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (36,3%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 756 - **Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (29,9%)** oraz z Działu 754 - **Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (8,5%)**.

Tabela nr 3. Dochody budżetu powiatu zgierskiego według rodzajów w latach 2020-2022 w mln zł

Dochody budżetu powiatu zgierskiego według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2020 – 2022	2020	2021	2022
Różne rozliczenia [Dział 758]	57,8 mln	71,9 mln	70,0 mln
Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek [Dział 756]	50,6 mln	58,0 mln	57,7 mln
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [Dział 754]	14,4 mln	14,8 mln	16,5 mln
Pomoc społeczna [Dział 852]	14,9 mln	12,4 mln	14,4 mln
Oświata i wychowanie [Dział 801]	9,1 mln	10,3 mln	6,6 mln
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [Dział 900]	972,3 tys.	7,4 mln	142,2 tys.
Administracja publiczna [Dział 750]	4,4 mln	5,4 mln	6,9 mln
Ochrona zdrowia [Dział 851]	2,6 mln	3,8 mln	3,5 mln
Działalność usługowa [Dział 710]	2,5 mln	3,6 mln	2,9 mln

Gospodarka mieszkaniowa [Dział 700]	2,0 mln	2,0 mln	2,2 mln
Transport i łączność [Dział 600]	382,5 tys.	2,0 mln	2,2 mln
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [Dział 853]	1,5 mln	1,1 mln	1,1 mln
Wymiar sprawiedliwości [Dział 755]	461,9 tys.	461,8 tys.	461,9 tys.
Leśnictwo [Dział 020]	68,3 tys.	85,1 tys.	76,6 tys.
Edukacyjna opieka wychowawcza [Dział 854]	197,7 tys.	84,3 tys.	767,5 tys.
Kultura fizyczna i sport [Dział 926]	18,0	55,0 tys.	0,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [Dział 921]	120	2,5 tys.	0,0
Obrona narodowa [Dział 752]	91,6 tys.	0,0	9,4 tys.
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej [Dział 751]	0,0	0,0	0,0

Źródło: GUS 31 XII 2022

W budżecie powiatu zgierskiego wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 320 złotych na mieszkańca (27,7%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 19,5 złotych na mieszkańca (1,7%). (Źródło: GUS 31 XII 2022).

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

OŚWIATA

Polska jest rzadkim przykładem kraju, który w ciągu 25 lat w sposób fundamentalny przebudował instytucjonalne podstawy swojego systemu edukacji. Zmiany te zostały zainicjowane po upadku systemu komunistycznego i były niewątpliwie elementem szerokiego procesu politycznego, polegającego na demokratyzacji i deregulacji państwa oraz mówiąc obrazowo – przywracaniu go obywatelom. Stąd wiele reform edukacyjnych wprowadzanych w Polsce po 1989 roku miało za cel nadrzędny upodmiotowienie uczestników procesu kształcenia, zwiększenie ich autonomii i uwolnienie kreatywności.

Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa, kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniemi zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny

oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.

Powiat Zgierski jest organem prowadzącym dla 17 szkół i placówek oświatowych znajdujących się w Zgierzu, Aleksandrowie Łódzkim, Ozorkowie, Głownie, w tym dla: 12 zespołów szkół, 1 specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, 3 poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz Młodzieżowego Domu Kultury. W ramach placówek edukacji specjalnej funkcjonują 3 przedszkola.

Tabela nr 4. Placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Zgierski

L.p.	Miejscowość	Placówka
1	Aleksandrów Łódzki	Zespół Licealno-Sportowy w Aleksandrowie Łódzkim
		Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Aleksandrowie Łódzkim
		Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego w Aleksandrowie Łódzkim
2	Głowno	I Liceum Ogólnokształcące w Głownie Zespół Szkół Nr 1 im. prof. Romualda Adama Cebertowicza w Głownie Zespół Szkół Specjalnych w Głownie
3	Ozorków	I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Ozorkowie Zespół Szkół Zawodowych w Ozorkowie Zespół Szkół Specjalnych w Ozorkowie
4	Zgierz	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stanisława Staszica w Zgierzu Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu Zgierski Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Pawła II w Zgierzu Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kornela Makuszyńskiego w Zgierzu Młodzieżowy Dom Kultury w Zgierzu

Należy nadmienić, iż w szkołach działających na terenie powiatu w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży realizowane były projekty polegające na organizacji zajęć dodatkowych z matematyki, informatyki, przedsiębiorczości i języków obcych. Ponadto, w ramach podnoszenia jakości szkolnictwa w powiecie zgierskim, na przestrzeni ostatnich lat podejmowanych było szereg inwestycji w zakresie infrastruktury oświatowej.

W roku 2022 pozyskano środki z zewnętrznych źródeł na realizację m.in. następujących zadań:

1. Doposażenie hali sportowej przy Zespole Licealno-Sportowym w Aleksandrowie Łódzkim, wartość inwestycji 165.093,00 zł, dofinansowanie 80.000,00 zł.
2. Poprawa efektywności energetycznej w I Liceum Ogólnokształcącym w Głownie, wartość inwestycji 974.534,77 zł, dofinansowanie 667.441,00 zł.
3. Poprawa efektywności energetycznej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Zgierzu, wartość inwestycji 2.731.335,58 zł, dofinansowanie 2.456.260,00 zł.
4. Utworzenie ekopracowni w I Liceum Ogólnokształcącym w Głownie, wartość inwestycji 63.250,00 zł, dofinansowanie 60.000,00 zł.

5. Utworzenie punktu dydaktycznego w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Stanisława Staszica w Zgierzu, wartość inwestycji 65.859,00 zł, dofinansowanie 59.609,00 zł.
6. Utworzenie ekopracowni w Zespole Licealno-Sportowym w Aleksandrowie Łódzkim, wartość inwestycji 54.100,00 zł, dofinansowanie 49.000,00 zł.
7. Utworzenie ekopracowni w Zespole Szkół Nr 1 w Głownie, wartość inwestycji 59.990,00 zł, dofinansowanie 53.490,00 zł.
8. Dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz modernizacja instalacji elektrycznej w budynku SOSW w Zgierzu, wartość inwestycji 1.143.690,74 zł, dofinansowanie 563.394,29 zł.

Jednocześnie trwają prace z wykonaniem zadania pn. Modernizacja Centrum Kultury Powiatu Zgierskiego zlokalizowanego przy ulicy Długiej 42 w Zgierzu w kompleksie historycznej zabudowy.

OPIEKA MEDYCZNA

Powiat Zgierski jest organem założycielskim Centrum Medycznego Boruta sp. z o.o., funkcjonującego do 2012 r. jako Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej.

W Centrum istnieje poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz poradnie specjalistyczne: chirurgii ogólnej, dermatologiczna, ginekologiczno-położnicza, kardiologiczna, okulistyczna oraz otolaryngologiczna. Pacjenci mogą korzystać z usług stomatologa i protetyka. W ramach diagnostyki działa laboratorium, wykonywane są badania: EKG, próby wysiłkowe, całodobowe monitorowanie czynności serca, echo serca, badanie dopplerowskie naczyń krwionośnych, USG brzucha i narządów powierzchownych, spirometria, audiometria i RTG.

Wśród świadczonych usług rehabilitacyjnych wymienić należy: rehabilitację leczniczą, masaże, ciepłolecznictwo, pole magnetyczne, ultradźwięki, krioterapię, kinezyterapię, laser, hydroterapię oraz oddział rehabilitacji dziennej (dla osób z urazami, po zabiegach operacyjnych, ze schorzeniami przewlekłymi, itp.). W zakresie medycyny pracy świadczenia są udzielane w ramach umów z pracodawcami oraz na podstawie porozumienia z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego na badania uczniów – kandydatów do szkół ponadpodstawowych, wyższych oraz słuchaczy studiów doktoranckich.

Na terenie Centrum Medycznego Boruta Sp. z o.o. hospitalizacja pacjentów odbywa się na oddziale szpitalnym chorób wewnętrznych (dla 30 pacjentów) i pododdziale geriatrycznym (dla 10 osób powyżej 65 r.ż.). Centrum prowadzi również całoroczne świadczenia profilaktyczne, tj. zapobieganie chorobom układu oddechowego, wczesna diagnostyka w profilaktyce chorób układu krążenia, szczepienia ochronne przeciwko grypie i WZW oraz szczepienia dzieci, wczesne wykrywanie i kontrola cukrzycy.

Na terenie powiatu zgierskiego w 2022 roku funkcjonowały 54 apteki oraz 7 punktów aptecznych. W Zgierzu oraz Aleksandrowie Łódzkim działały apteki całodobowe, natomiast w pozostałych miastach tj. Główno, Stryków i Ozorków ustalony był, jak corocznie, harmonogram dyżurów zapewniający dostęp do leków w porze nocnej w dni powszednie, niedziele i święta.

Przykładowe szpitale i opieka całodobowa świadczona w powiecie zgierskim wg danych Narodowego Funduszu Zdrowia.

- 1) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej - Curie w Zgierzu ul. Parzęczewska 35 szpital II stopnia, tel. 42 714 45 00.
- 2) American Heart of Poland S.A. Oddział Kardiologii Interwencyjnej, ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz, telefon do rejestracji: 42 231 47 10.
- 3) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "CARE" Oddział rehabilitacyjny, zakład/oddział opiekuńczo-leczniczy, ul. Dubois 17, 95-100 Zgierz, telefon do rejestracji: 42 714 10 30.
- 4) Centrum Zdrowia ABiS przy WSInf w Łodzi, ul. Wojska Polskiego 32/34, 95-015 Główno, telefon do rejestracji: 42 719 64 60

BUDOWA STACJONARNEGO HOSPICJUM W ZGIERZU

Stowarzyszenie HOSPICJUM im. Jana Pawła II przy Parafii N.M.P. Różańcowej od 2017 r. realizowało projekt dofinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 ***Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych z zakresu świadczeń w ramach opieki paliatywnej i hospicyjnej poprzez budowę Ośrodka Hospicjum w Zgierzu.***

Celem projektu była poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej na terenie powiatu zgierskiego, brzezińskiego i łęczyckiego oraz podniesienie standardu usług medycznych w zakresie opieki paliatywno – hospicyjnej, a efekt przedsięwzięcia to poprawa warunków udzielania świadczeń opieki zdrowotnej i jakości dostępu do nich.

Projekt polegał na budowie ośrodka hospicjum stacjonarnego, z poradnią medycyny paliatywnej oraz infrastrukturą do obsługi pacjentów hospicjum domowego wraz z wyposażeniem w infrastrukturę niezbędną do realizacji świadczeń opieki paliatywno-hospicyjnej. Należy podkreślić, że w północnej części województwa łódzkiego nie funkcjonuje żaden obiekt realizujący świadczenia opieki paliatywno - hospicyjnej o charakterze stacjonarnym.

Obecnie w ramach działań Stowarzyszenia Hospicjum im. Jana Pawła II przy Parafii N.M.P. Różańcowej w Zgierzu funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Paliatywnej, który działa w ramach hospicjum domowego i poradni medycyny paliatywnej oraz powstałego w 2022 r. wspomnianego wcześniej hospicjum stacjonarnego. Oferuje ono 30 łóżek, m.in. dla pacjentów onkologicznych. Znajdą też w nim miejsce osoby cierpiące na stwardnienie rozsiane czy kardiomiopatię. Pobyt jest dla pacjentów całkowicie bezpłatny. Siedziba NZOP mieści się w Zgierzu przy ul. Parzęczewskiej 72, 72a, 72b.

II. 2. CHARAKTERYSTYKA GMIN POWIATU ZGIERSKIEGO

MIASTO ZGIERZ

Rycina nr 4. Herb miasta Zgierza

Źródło: <http://www.powiat.zgierz.pl/>

Zgierz jako miasto został po raz pierwszy odnotowany w dokumencie z 1231 r. znanym z oryginału, jako Sguyr. Sama nazwa Zgierza oznacza miejsce zgorzałe, miejsce palenia ogni ofiarnych, miejsce po wypalonym lesie.

Zgierz leży w dolinie rzeki Bzury na krawędzi Wysoczyzny Łódzkiej, która tworzy lekko wyniesiony "półwysep" wcinający się w Niziny Środkowopolskie. Dzięki temu ukształtowanie terenu jest wyjątkowo urozmaicone, a deniwelacje dochodzą do 40 m wysokości. Powierzchnia miasta wynosi około 42 km². Pod miastem znajdują się trzecio- i czwartorzędowe oraz górnokredowe warstwy wodonośne, z których czerpana jest woda doskonałej jakości dla potrzeb mieszkańców. W okalającej miasto Gminie Zgierz rozpoczęto eksploatację złóż wód mineralnych, zawierających znaczne ilości fluoru. Wspomniana rzeka Bzura płynie przez Zgierz krytym kanałem tworząc w centrum Miasta, w parku, malowniczy zalew. Jej koryto widoczne jest dopiero na zachodnich krańcach miasta, w pobliżu zakładów chemicznych "Boruta". W okolicy Zgierza biorą początek dopływy Bzury: Sokołówka, Linda, Malinka. W granicach miasta znajdują się pozostałości dawnej puszczy łódzkiej, tworzące dziś niewielkie zespoły leśne.

Miasto położone jest na wysokości 176 m n.p.m., w północnej części Wyżyny Łódzkiej. Rozciąga się ono na stokach płytkiej kotliny zbiegającej ku rzece Bzurze. Najwyższe wzniesienie tej kotliny sięga 211 m n.p.m. i znajduje się w Dąbrówce na skraju lasu, przy szosie prowadzącej ze Zgierza do Piątku.

Zgierz wchodzi w skład łódzkiej aglomeracji, w której żyje ponad milion mieszkańców. Bliskie sąsiedztwo aglomeracji Łodzi i Warszawy wzbogaca ofertę gospodarczą, naukową, kulturalną i usługową mieszkańcom Zgierza. Ma to istotne znaczenie z punktu widzenia możliwości wszechstronnego rozwoju lokalnej społeczności oraz struktury samego miasta. Zgierz posiada połączenie tramwajowe z Łodzią, należy także do łódzkiego węzła telekomunikacyjnego. Zlecona przez MPK-Łódź sp. z o. o. ekspertyza dotycząca sieci

trakcyjnej na linii tramwajowej do Zgierza i Ozorkowa wykazała bardzo zły stan przewodu jezdnego, który zagraża bezpiecznemu prowadzeniu przewozów. Zarówno przewoźnik, władze gmin, a także Zarząd Dróg i Transportu, aby zapewnić bezpieczeństwo pasażerów, stanęli przed koniecznością tymczasowego zawieszenia kursowania tramwajów na linii do Zgierza i Ozorkowa. Od 4 lutego 2018 r. połączenie tramwajowe zastąpiono autobusami.

Ponadto przez miasto przebiegają przelotowe trasy samochodowe wiodące w różne kierunki, w tym droga krajowa nr 1, łącząca porty Gdańska i Gdyni z południem Polski, a w skali Europy - Skandynawię i Bałkany. Tu znajduje się także rozwidlenie szlaków kolejowych biegnących z Łodzi na północ i na wschód. Dobry dojazd do lotniska Łódź-Lublinek (ok. 20 km) i bliskość portu lotniczego Warszawa - Okęcie (ok. 130 km) czyni Zgierz miastem atrakcyjnym dla rozwoju działalności gospodarczej. W samym mieście bardzo dobrze rozwinięty jest system lokalnego transportu zbiorowego, w pełni zaspakajający miejskie potrzeby przewozowe.

Zachodnia obwodnica Łodzi wraz z obwodnicą Pabianic - tworzące drogę ekspresową S14 - połączyła trasę S8 z autostradą A2, zamykając w 2023 r. Łódź w drogowym ringu. Jedynym takim w Polsce. W całości przebiega w województwie łódzkim na obszarze gmin: Zgierz, Aleksandrów, Konstantynów i Pabianice oraz trzech dzielnic Łodzi: Górnej, Polesia i Bałut.

Zabytki Zgierza pochodzą m.in. z pierwszej połowy XIX w. i związane są z początkami przemysłu włókienniczego. Składają się na nie przede wszystkim parterowe domy pierwszych osadników, popularnie zwane domkami tkackimi. Bardzo charakterystyczny jest układ miasta, w którym po dziś wyodrębniają się wyraźnie dwie jego części: Stare Miasto lokowane w XIV w., położone na wzgórzu przy kościele oraz osada rzemieślnicza, założona w 1821 r., leżąca na wschód od Starego Miasta.

MIASTO GŁÓWNO

Rycina nr 5. Herb miasta Główna

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Głowna

Główno zajmuje obszar około 20 km² i położone jest w północnej części woj. łódzkiego, na dogodnym szlaku komunikacyjnym biegnącym wzdłuż drogi krajowej nr 14 oraz linii kolejowej Łódź – Łowicz – Warszawa, w odległości zaledwie 30 km od Łodzi, 23 km od Łowicza i ok. 100 km od Warszawy. Od skrzyżowania autostrad A1-A2 w rejonie Strykowa dzieli je zaledwie 10 km, a od węzła autostradowego Łowicz w rejonie Łyszkowic – ok. 18 km. Położenie miasta w strefie Nizin Środkowopolskich, w granicach obszaru Równiny Łowicko - Błońskiej, nad trzema rzekami: Mrogą, Mrożycą i Brzuśnią, w sąsiedztwie pięknych lasów, a przede wszystkim w otoczeniu trzech zbiorników wodnych sprawia, że w Głównie wytworzył się specyficzny mikroklimat.

W leśnej części Główna najbardziej wysuniętej na północ leży rezerwat Zabrzeźnia, którego powierzchnia wynosi 27,6 ha. Teren rezerwatu porasta głównie las dębowo - grabowy. Znajdują się tu również chronione stanowiska jodły i buku.

Walory krajobrazowe i przyrodnicze Główna docenili już przedwojenni mieszkańcy Łodzi, dla których miasto stanowiło chętnie odwiedzane letnisko. Jego mikroklimat sprzyja leczeniu chorób układu oddechowego. W Głównie znajduje się najstarsza w Polsce prywatna stocznia jachtowa Janmor.

Ponadto, historia francuskiego koncernu Citroën rozpoczęła się w Głównie, dokładnie 18 kwietnia 1900 roku, kiedy to młody francuski inżynier André Citroën znalazł się w Osinach na obrzeżach Główna. To właśnie tutaj nad rzeką Mrogą znajdowała się walcownia miedzi pod nazwą Towarzystwo Akcyjne Osińskiej Walcowni Miedzi, Mosiądzu i Drutu. Założyciel firmy po raz pierwszy zobaczył koła o uzębieniu daszkowym, których patent później odkupił, rozpoczął budowę silników, a następnie samochodów. Niedługo po powrocie do Francji Citroën otworzył mały zakład mechaniczny - Przedsiębiorstwo przekładni zębatych Citroëna (Société des engrenages Citroën). Popularny zygzak nazywany też szewronem jest do dziś symbolem tej marki.

MIASTO OZORKÓW

Rycina nr 6. Herb miasta Ozorkowa

Źródło: <https://www.umozorkow.pl/herb-i-symbole-miasta>

Miasto leży w granicach podziemnych wód o znacznym ciśnieniu hydrostatycznym. Wody te zalegające w utworach górnokredowych charakteryzują się dużą miękkością, miejscami są zmineralizowane, a temperatura niektórych odwiertów przekracza 200°C. Istnieją tutaj potencjalne możliwości do wykorzystywania bogactw naturalnych miasta w zakresie „produkcji wody”. W związku z tym, w mieście mogą być lokalizowane działalności „wodochłonne”.

Ozorków zajmuje powierzchnię około 15 km², położone jest na wysokości 122–156 m n.p.m. nad Bzurą, będącą lewobrzeżnym dopływem Wisły. Głównymi zaletami Gminy Miasta Ozorkowa jest położenie w centralnej Polsce, w województwie łódzkim. Miasto wchodzi w skład Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej, odległość od Łodzi wynosi zaledwie ok. 25 km. Odległość pomiędzy Ozorkowem a stolicą Polski – Warszawą wynosi ok. 135 km. Gmina Miasta Ozorków jest jedną z dziewięciu gmin powiatu zgierskiego, który pod względem liczby ludności jest największym powiatem województwa łódzkiego. W południowo – wschodniej części miasta znajduje się sztuczny zbiornik wodny o powierzchni 12,2 ha lustra wody. Zbiornik retencyjny wykorzystywany jest w celach rekreacyjnych, w tym dla celów sportów wodnych i wędkarstwa. Na terenie miasta znajduje się duży obszar, stanowiący ok. 102 ha Lasu Komunalnego. Ponadto w odległości ok. 2 km od miasta znajdują się dwa duże kompleksy leśne w Grotnikach i Sokolnikach, pełniące również funkcję rekreacyjno – wypoczynkową dla mieszkańców miasta.

Położenie Ozorkowa w bliskiej odległości z Łodzią daje możliwość wykorzystania potencjału gospodarczego, naukowego i oferty kulturalnej tego miasta. Łódź to przede wszystkim duży rynek zbytu towarów i usług. Miasto Ozorków położone jest przy drodze krajowej Nr 1 – głównej trasie komunikacyjnej łączącej południe Polski z wybrzeżem gdańskim (Cieszyn-Katowice-Łódź-Gdańsk) oraz w pobliżu nowobudowanej autostrady A2 (3km do węzła “Emila”) łączącej wschód i zachód Polski (Świecko-Poznań-Łódź-Warszawa-Kukuryki), co stwarza dobre powiązania komunikacyjne z obszarem Polski i Europy.

Intensywny rozwój społeczno – gospodarczy miasta to początek XIX wieku. W Ozorkowie stworzono pierwszą w okręgu łódzkim osadę włókienniczą i farbiarzy. Tutaj miał miejsce początek rozwoju przemysłu włókienniczego nad górną Bzurą, który rozszerzył się na pobliski Zgierz i Łódź oraz okoliczne miasta, tworząc w ten sposób największy w Polsce ośrodek tego przemysłu. Do początku lat 90-tych ubiegłego wieku głównym przemysłem miasta był przemysł włókienniczy i odzieżowy.

O atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz o panującej tutaj atmosferze proinwestycyjnej świadczy zagospodarowanie specjalnej strefy ekonomicznej – Podstrefa Ozorków jako tzw. rozproszonej strefy ekonomicznej zarządzanej przez Łódzką Specjalną Strefę Ekonomiczną S.A w Łodzi. Specjalna strefa ekonomiczna zagospodarowana w sposób wielobranżowy stworzyła miejsca pracy i stała się alternatywą gospodarczą dla upadłych zakładów “Morfeo”, “Latona” i Włókienniczej Spółdzielni Pracy. Dzięki niej powstały nowe miejsca pracy bezpośrednio na terenie strefy, jak również powstały nowe miejsca pracy z tytułu usług okołostrefowych oraz nawiązana została współpraca zakładów z lokalnymi firmami. W 1999 roku oddano do użytku pierwszą z najnowocześniejszych w województwie łódzkim krytą pływalnię, która ma charakter wielofunkcyjnego obiektu sportowo –

rekreacyjnego przystosowanego dla osób niepełnosprawnych. Miejska Pływalnia znajduje się w strukturach Centrum Sportu i Rekreacji „Wodnik” w Ozorkowie.

MIEJSKO-WIEJSKA GMINA STRYKÓW

Rycina nr 7. Herb miejsko-wiejskiej gminy Stryków

Źródło: pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Strykowa

Stryków położony jest na obszarze Wzniesień Łódzkich, nad rzeką Moszczenicą, na północny wschód od Łodzi. Obejmuje 35 sołectw oraz 4 osiedla tworzące miasto Stryków, zajmując 157,9 km² powierzchni. Obecnie przez Stryków przebiega droga krajowa nr 14 oraz autostrada A2. Dzięki powstającemu skrzyżowaniu autostrad A1 i A2 miasto stało się jednym z najważniejszych punktów komunikacyjnych tej części Europy. Ponadto przez gminę przebiega linia kolejowa Łódź-Łowicz. Do Strykowa można także dotrzeć dynamicznie rozwijająca się Koleją Aglomeracyjną. Atutem jest również bliskość międzynarodowych portów lotniczych: Lublinek w Łodzi (30,51 km), Chopina w Warszawie (115,7 km) oraz Warszawa - Modlin (127,35 km). Wpływa to na duży przyrływ inwestorów - szczególnie z branży logistycznej.

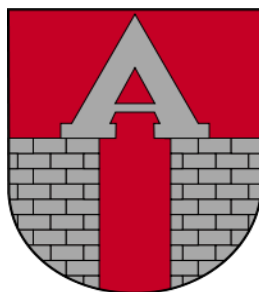
W planie zagospodarowania przestrzennego 1350 ha przeznaczonych jest pod tereny inwestycyjne, na 650 ha ulokowali się już krajowi i światowi liderzy ze Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Finlandii, Holandii, USA i Francji działający w branży logistycznej, kurierskiej, motoryzacyjnej, budowlanej, farmaceutycznej czy spożywczej. Na terenie gminy działają obecnie cztery parki przemysłowe, a dwa kolejne - przygotowują się do uruchomienia działalności.

Atrakcją turystyczno-przyrodniczą jest leżący w granicach gminy fragment Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich oraz cztery większe kompleksy leśne i przepływająca przez gminę rzeka Moszczenica. Na terenie gminy znajdują się również stadniny i kluby jeździeckie. Organizowane są cykliczne imprezy sportowe o ogólnopolskim zasięgu. Kibiców i fanów sportów motorowych Stryków zaprasza na widowiskowe rundy Motocrossowych Mistrzostw Polski oraz Cross Country. Miłośnicy sportów ekstremalnych mogą wziąć udział w Triathlon Stryków, który jest największą tego typu imprezą w województwie łódzkim.

Ponadto walorów turystycznych dodają gminie m.in.: klimatyczne drewniane kościoły w Koźlu i Niesułkowie, Dawny Ratusz w Strykowie z początku XX wieku czy odrestaurowany budynek zabytkowego Dworca Kolejowego. Odnaleźć możemy także liczne ślady historii zaborów, powstań i wojen. Upamiętniają je m.in.: Pomnik na cześć powstańców styczniowych 1863 r. w Dobrej oraz Pomnik „Bohaterom walk nad Bzurą” w Koźlu. W Koźlu znajduje się również cmentarz wojenny, na którym pochowani są żołnierze 55. Pułku Piechoty 14.

MIEJSKO-WIEJSKA GMINA ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI

Rycina nr 8. Herb miejsko-wiejskiej gminy Aleksandrów Łódzki

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksandrów_Łódzki

Gmina miejsko - wiejska Aleksandrów Łódzki usytuowana jest w centralnej Polsce na skrzyżowaniu dwóch głównych szlaków komunikacyjnych. Aleksandrów Łódzki to miasto satelickie Łodzi, które z uwagi na położenie oraz wysoki standard usług edukacyjnych, sportowo - rekreacyjnych, komunalnych, kulturalnych i socjalnych świadczonych społeczeństwu, jest jednym z najpopularniejszych ośrodków regionu łódzkiego. Miasto o wyraźnych tradycjach włókienniczych przekształciło się w prężny ośrodek, w którym dominują nowe technologie. Dzięki zagospodarowaniu terenu byłego lotniska powstała podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która błyskawicznie przyciągnęła wielkie międzynarodowe koncerny P&G oraz ABB.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki z roku na rok wzrasta. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa. Na terenie gminy zlokalizowane są następujące tereny inwestycyjne: Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna - Podstrefa Aleksandrów Łódzki: ABB Sp. z o.o. (15 ha), Procter & Gamble Operations Polska Sp. z o.o. (12 ha) oraz WnD Sp. z o.o. Grupa Oknoplast (10 ha), Rąbień, Geplastik Polska Sp. z o.o. (2 ha), Rąbień, PPH Legs Sp. z o.o. (6 ha), MARTIS-STILON S.A. (3 ha), P.P.H.U. Wamatex (2 ha).

Władze Aleksandrowa Łódzkiego stawiają na dynamiczny rozwój infrastrukturalny. Całkowita zmiana wizerunku miasta dzięki wielu strategicznie ważnym inwestycjom przynosi pozytywne efekty w postaci przyrostu ludności. Znaczące nakłady na oświatę i sport

przyczyniły się do rozwoju bazy edukacyjno - sportowej i osiągnięcia imponującego wskaźnika dzieci trenujących wybraną dyscyplinę sportu. Kompleksowość i wysoki standard we wszystkich dziedzinach rozwoju gminy owocuje każdego roku wysoką notą w Rankingu Samorządów Rzeczypospolitej – w tym kilkakrotnie w „Złotej Dziesiątce”. W ciągu ostatnich 15 lat zrealizowano prawie 300 mln inwestycji i jednocześnie pozyskano ponad 150 mln zł środków unijnych.

W Gminie Aleksandrów Łódzki znajduje się m.in. pierwsza w Polsce stacja szybkiego ładowania samochodów elektrycznych, na terenie zakładu koncernu ABB, który ma tu swoją siedzibę. Gmina to także miejsce przyjazne zwierzętom i wdrażająca skuteczne, często niekonwencjonalne programy w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt.

Miasto powstało na początku XIX w. i rozwijało się dzięki przemysłowi włókienniczemu. Zachowały się w nim przede wszystkim kościół pw. Świętych Archaniołów Rafała i Michała, dawny kościół ewangelicko-augsburski (pw. św. Stanisława Kostki), Ratusz Miejski, budynek Jatek – nawiązujący do Jatek Miejskich rozebranych w 1988 r., budynek Biblioteki Publicznej im. Jana Machulskiego, czyli dawna Pastorówka. Zachował się niewielki cmentarz żydowski z grobami cadyków. Ponadto o obecności społeczności żydowskich na tych terenach przypomina obecny internat Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika, zbudowany w 1935 r. jako dwór cadyków chasydzkich z rodziny Danziger. Park Miejski to dawny ogród spacerowy utworzony w stylu angielskim, założony przez właściciela miasta, Rafała Bratoszewskiego. Z 1908 r. pochodzi z kolei willa i fabryka Alberta Stillera przy ul. Wojska Polskiego – jedna z większych i nowocześniejszych fabryk pończosznich w Aleksandrowie Łódzkim.

GMINA WIEJSKA GŁOWNO

Rycina nr 9. Herb gminy wiejskiej Głowno

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Głowno_gmina_wiejska

Gmina wiejska Głowno leży w północno-wschodniej części powiatu zgierskiego i podzielona jest administracyjnie na 31 sołectw. Jest gminą typowo rolniczą, w której przeważają gleby zaliczane do III, IV i V klasy bonitacyjnej. Aktualne kierunki rozwoju

produkcji rolnej to hodowla bydła mlecznego oraz hodowla trzody chlewnej. Na terenie gminy znajduje się kilka kompleksów leśnych. Największy z nich to „Karnków” o powierzchni 180 ha. Drzewostany liczące niemal 100 lat, zawierające jesiony, lipy, dęby, graby, buki oraz wiązy znajdują się w parkach dworskich w Domaradzynie i Lubianowie. Na obszarze gminy można znaleźć także 23 pomniki przyrody.

Gmina nie posiada zorganizowanej bazy turystycznej, ale jest wiele miejsc godnych odwiedzenia i poznania. Do najciekawszych należą: Kościół p.w. św. Wojciecha w Mąkolicach, którego budowę rozpoczął Arcybiskup Wojciech Jastrzębiec, a ukończył jego następca Wincenty Kot w 1444 r. W latach 1866-79 dobudowano Kaplicę pn.-zach. pod wezwaniem św. Rocha. W roku 1890 dobudowano kaplicę pd.-wsch. pod wezwaniem Św. Wojciecha. Kościół był restaurowany w latach 1921-23 i ok. 1938 r. Na uwagę zasługuje również wnętrze kościoła, w którym zachowało się wiele zabytków.

Na cmentarzu w Mąkolicach groby o znaczeniu historycznym to kwatera żołnierzy 57 Pułku Piechoty Armii Poznań, poległych w 1939 r.

MIEJSKO-WIEJSKA GMINA PARZĘCZEW

Rycina nr 10. Herb gminy Parzęczew

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Parzęczewa

Gmina miejsko - wiejska Parzęczew położona jest w północno - zachodniej części powiatu zgierskiego, w odległości 27 km od Łodzi. Posiada typowo rolniczy charakter i rozwinięte funkcje rekreacyjno - wypoczynkowe. Tutaj znajduje się siedziba władz gminy liczącej 44 wsie i 1 osiedle (Leźnica Wielka). Większość terenów gminy wyposażona jest w podstawową infrastrukturę techniczną (woda, prąd, telefon). Niewątpliwym atutem gminy jest czyste ekologiczne środowisko z dużą ilością lasów, porastających 14% ogólnej powierzchni (ok.1,453 ha). Istotne znaczenie dla rozwoju gminy jest posiadanie korzystnego układu komunikacyjnego.

Parzęczew uzyskał lokację miejską w 1421 roku. Został pozbawiony praw miejskich 31 maja 1870 i włączony do gminy Piaskowice w powiecie łęczyckim. W latach 1870–1953 w gminie Piaskowice, 1953–1954 siedziba gminy Parzęczew, 1954–1972 gromady Parzęczew, a od 1973 reaktywowanej gminy Parzęczew. W latach 1975–1998 należał administracyjnie do ówczesnego województwa łódzkiego, od 1999 w powiecie zgierskim.

1 stycznia 2024 odzyskał status miasta i dołączył do wyjątkowego grona 60 miast w województwie łódzkim.

Gmina jest atrakcyjna pod względem przyrodniczo - krajobrazowym, szczególnie w swojej południowo - wschodniej części przyległej do grotnickich lasów, gdzie znajduje się 630 ha chronionego krajobrazu.

Na szczególną uwagę zasługuje drewniany kościół pw. św. Rocha w Parzęczewie, pochodzący z 1. poł. XVII w. Gmina charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz ciekawymi obiektami przyrodniczymi. Należą do nich przede wszystkim: 11 pomników przyrody, park wiejski w Parzęczewie, piaszczysto-żwirowa Góra Marii (góra bibianowska) o polodowcowym pochodzeniu, będąca najwyższym miejscem w okolicy, a także Pustkowa Góra. Na zalewie w Leźnicy Wielkiej funkcjonuje w sezonie letnim kąpielisko strzeżone z wypożyczalnią sprzętu pływającego, polem namiotowym oraz infrastrukturą sportową. Przez teren gminy przebiegają 3 szlaki rowerowe: „Po Ziemi Parzęczewskiej”, „W Centrum Polski” oraz „Łódzka Magistrała Rowerowa”. Turyści mogą także korzystać z przejażdżek bryczkami.

GMINA WIEJSKA ZGIERZ

Rycina nr 11. Herb gminy wiejskiej Zgierz

Źródło: [pl.wikipedia.org/wiki/Zgierz_\(gmina_wiejska\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Zgierz_(gmina_wiejska))

Gmina wiejska Zgierz jest pod względem powierzchni (ok. 20.000 ha) jedną z największych gmin polskich i największą w województwie łódzkim. Usytuowana jest w północnej części województwa łódzkiego. Jej północna granica w okolicach Gieczna przebiega w odległości 5 km od geograficznego środka Polski. Gminę Zgierz charakteryzuje duże zróżnicowanie terenu i piękne krajobrazy. Najciekawsze i najcenniejsze fragmenty przyrody objęte są ochroną. Rezerваты przyrody tj. Ciosny, Dąbrowa Grotnicka, Grądy nad Lindą i Grądy nad Moszczenicą to najmniej zmienione ludzką ręką uroczyska leśne.

Na uwagę zasługuje Rezerwat Ciosny położony w miejscowości Rosanów. W rezerwacie znajduje się unikatowe skupisko jałowców porastających śródlądowe wydmy. Dąbrowa Grotnicka zajmuje powierzchnię ponad 100 ha. Rezerwat położony jest w północnej części Lasu Grotnicko - Łuцьmierskiego. Ponad połowę terenu gminy zajmują użytki rolne. Bogactwo lasów (największe w powiecie zgierskim), rzeczki, czyste środowisko przyrodnicze to czynniki, które sprawiły, że gmina Zgierz od wielu lat jest dużym zapleczem rekreacyjnym

mieszkańców aglomeracji łódzkiej. Obecnie na terenie gminy jest ponad 15 tysięcy działek letniskowych, które tworzą skupiska w miejscowościach: Grotniki, Jedlicze, Zdzisławów, Kwilno, Rosanów, Smardzew. Wśród ośrodków wypoczynkowych na uwagę zasługuje Gminny Ośrodek Szkoleniowo - Wypoczynkowy w Dzierżąnej, gdzie znajdują się letnie domki kempingowe oraz dworek, będący obiektem całorocznym. Pełni on funkcję obiektu szkoleniowo - konferencyjnego, wyposażonego w sprzęt audiowizualny i komputery. Posiada także zaplecze hotelowe i obsługę gastronomiczną.

Do bogactw przyrody należy zaliczyć również znajdujące się w okolicach Rogóżna na głębokości ok. 300 m podziemne jezioro sprzed 130 tys. lat oraz tzw. „ciepłe morze” o temp.+ 80° C, znajdujące się na głębokości 600 m. Ocenia się, że pokłady te mogą być podstawą rozwoju uzdrowiska balneologicznego oraz stanowić alternatywne źródło ogrzewania. Na terenie Gminy występuje również sól kamienna, gips oraz węgiel brunatny. Pokłady tych minerałów nie są eksploatowane.

GMINA OZORKÓW

Rycina nr 12. Herb gminy Ozorków

Źródło: pl.wikipedia.org/wiki/Herb_gminy_Ozorków

Gmina Ozorków powstała w 1974 roku w wyniku połączenia trzech Gromadzkich Rad Narodowych. Składa się z 33 wsi zlokalizowanych w 27 sołectwach i jednego osiedla. Gmina Ozorków jest zapleczem olbrzymiej aglomeracji łódzkiej i leży w północno – zachodniej części województwa łódzkiego, w dolinie rzeki Bzury. Na terenie gminy znajdują się zabytki sakralne i zabytkowe obiekty związane z wydarzeniami ostatniej wojny światowej. Drewniany kościół w Modlnej został zbudowany w XVIII wieku i należy do najcenniejszych zabytków ziemi łódzkiej. Cmentarze wojenne w Modlnej i Solcy Wielkiej pochodzą z czasów Bitwy pod Kutnem. Gmina Ozorków jest atrakcyjnym terenem turystyczno-rekreacyjnym.

W Skotnikach zachował się dwór z 1843 r., otoczony 6-hektarowym parkiem. Z kolei w Sierpowie funkcjonuje nowoczesna składnica zabytków odkrytych na przebiegu autostrad biegnących przez województwo łódzkie w czasie ich budowy. Poza parkiem w Skotnikach, status zabytku ma również krajobrazowy park w Leśmierzu o powierzchni 7,6 ha, z 2 stawami rybnymi. W części zachodniej znajduje się kompleks leśny Sokolniki - Las o wyjątkowym klimacie. Jest to gmina typowo rolnicza o przewadze upraw warzywnych. Ogółem Gmina

Ozorków zajmuje 9 552 ha, w tym 7 255 ha użytków rolnych i pod względem powierzchni jest ona najmniejszą gminą w powiecie zgierskim. Warunki glebowe gminy należą do najlepszych w powiecie.

Ze względu na występujące na terenie gminy złoża soli, rosną tu liczne gatunki roślin słonolubnych, jak ostrzew rudy czy jarnik solankowy.

Przez teren gminy przebiegają ważne arterie komunikacyjne:

- z północy na południe - droga krajowa Nr 91 relacji Gdańsk - Cieszyn (na terenie gminy Ozorków jej długość wynosi 9,00 km),
- ze wschodu na zachód - drogi wojewódzkie: Nr 469 Wróblew - Uniejów oraz 708 Ozorków - Modlna - Warszycy – Stryków - Niesułków (na terenie gminy ich długość wynosi 15,20 km).

Bardzo ważną rolę odgrywa droga Nr 708, ponieważ pod Strykowem połączyła drogę krajową Nr 91 z węzłem autostradowym A-1 i A-2.

II.3. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE W OŚRODKACH POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE POWIATU ZGIERSKIEGO

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ramy zadaniowe pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Główne cele pomocy społecznej:

- 1) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 2) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym;
- 3) zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- 4) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- 5) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;
- 6) stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu zgierskiego odpowiedzialnych jest 9 ośrodków pomocy społecznej, w tym 3 w gminach miejskich, 4 w gminach miejsko - wiejskich i 2 w gminach wiejskich.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw), starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryteria dochodowe od 1 stycznia 2021 r. wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 776 zł (wzrost o 11%),
- dla osoby w rodzinie – 600 zł (wzrost o 14%).

Należy zaznaczyć, że przyjęcie nowych kryteriów dochodowych wpływa również na zwiększenie następujących kwot świadczeń pieniężnych:

- maksymalnej kwoty zasiłku stałego – do wysokości 719 zł (wzrost o 11%),
- maksymalnej i minimalnej kwoty świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach:
kwota minimalna – do wysokości 721 zł (wzrost o 11 %),
kwota maksymalna – do wysokości 1 450 zł (wzrost o 5%),
- kwoty stanowiącej podstawę ustalenia wysokości pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki i pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej – do wysokości 1 837 zł (wzrost o 4%),
- kwoty z dochodu z 1ha przeliczeniowego – do wysokości 345 zł (wzrost o 12%).

Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Należy stwierdzić, iż obecnie ubóstwo nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego. Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność, a także fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym.

W listopadzie 2017 r. **trzy główne instytucje UE** we wspólnym oświadczeniu dały wyraz swojemu zaangażowaniu na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych. Filar ten ustanawia ochronę socjalną i integrację społeczną jako jeden z trzech kluczowych obszarów (2.3.1. Polityka społeczna i polityka zatrudnienia: zasady ogólne). Europejski filar praw socjalnych został wykorzystany do uruchomienia szeregu inicjatyw ustawodawczych i politycznych, takich jak dyrektywa (UE)2019/1152 w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy, pakiet dotyczący sprawiedliwości społecznej, który obejmuje rozporządzenie (UE) 2019/1149 ustanawiające Europejski Urząd ds. Pracy, zalecenie Rady z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie dostępu pracowników oraz osób samozatrudnionych do ochrony socjalnej, a także dyrektywę (UE) 2022/2041 w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej. Ich celem jest przeciwdziałanie ubóstwu osób pracujących.

Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych z marca 2021 r. zawierał szereg istotnych inicjatyw: strategię UE na rzecz praw dziecka, zalecenie Rady ustanawiające europejską gwarancję dla dzieci, europejską platformę na rzecz przeciwdziałania bezdomności, zalecenie Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie, europejską strategię w dziedzinie opieki oraz powołanie grupy wysokiego szczebla ds. przyszłości ochrony socjalnej i państwa opiekuńczego w UE, która przedstawiła 21 zaleceń dotyczących poprawy systemów ochrony socjalnej i państw opiekuńczych. W czerwcu 2021 r. unijni ministrowie pracy i spraw socjalnych zatwierdzili zmieniony wykaz podstawowych wskaźników zawartych w tablicy wskaźników społecznych.

Nowe dane udostępnione przez GUS pokazują, że ubóstwo w Polsce w 2022 roku nie wzrosło. Raport przedstawia także szereg innych ciekawych danych. Dowiadujemy się z nich między innymi, że największy problem z ubóstwem mają dzieci, rolnicy czy osoby mieszkające na wsi.

Rok 2022 był dla Polaków bardzo trudny. **Wojna na Ukrainie i kryzys energetyczny uderzyły w sytuację finansową wielu polskich rodzin.** Mierzyliśmy się w zeszłym roku z rekordową skalą inflacji. Ceny w Polsce rosły nawet w tempie przekraczającym 18% w ujęciu rocznym. Mimo to poziom ubóstwa w Polsce nie wzrósł. **Skrajne ubóstwo objęło 4,7% populacji, czyli dokładnie tyle samo, ile w 2021 roku.**

Ubóstwo dotyka Polaków w różnym stopniu w zależności od grup społecznych. Najlepiej jest w przypadku pracujących na własny rachunek, gdzie mierzy się z nim zaledwie 2,9% Polaków. Wśród emerytów wynosi ono 4,0%, a w grupie pracowników 4,5%.

Z problemem mierzy się także 5,8% rencistów oraz 8,5% rolników. Najgorzej jest w przypadku osób utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł, gdzie ubóstwo skrajne dotyczy aż 12,3% tej grupy.

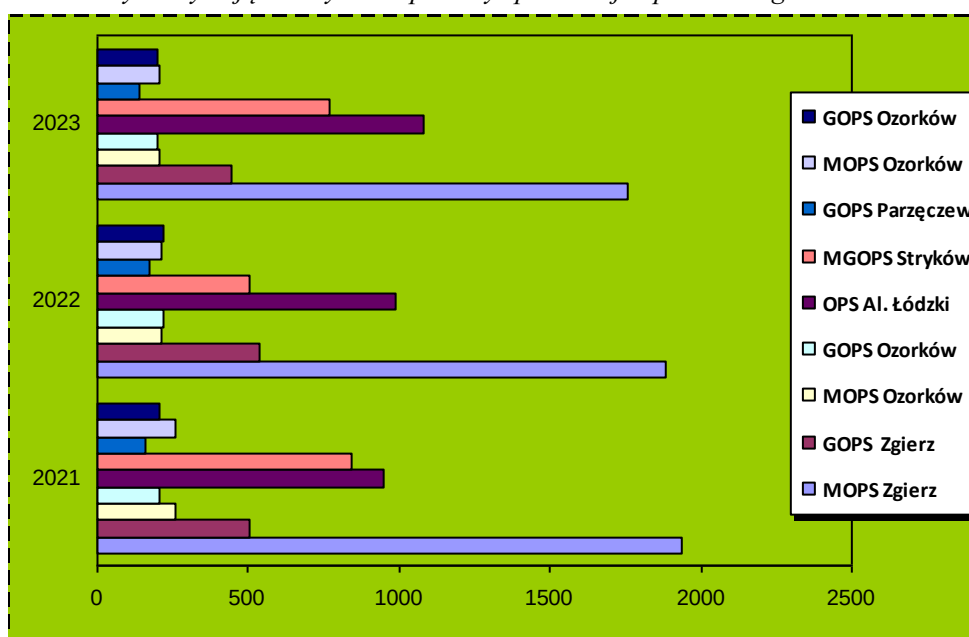
Co ciekawe, w 2022 roku nastąpiło małe wyrównanie skrajnego ubóstwa. **Wzrosło ono wśród grup najsłabiej narażonych (dobrze wykształceni czy pracujący na własny rachunek i emeryci), a spadło tam, gdzie było najwyższe.** W jednoosobowych gospodarstwach domowych skrajne ubóstwo dotyczy 1,1% osób. 2% nie przekracza ono także w małżeństwach bez dzieci, z 1 dzieckiem oraz 2 dzieci. **W rodzinach z przynajmniej 3 dziećmi wynosi ono 6,9 %.** Tam, gdzie rodzinę utrzymuje samotny rodzic, w 2022 roku wyniosło ono 3,4%, co oznacza wzrost aż o 2,5 p.p. w ujęciu rocznym.

Na terenie powiatu zgierskiego obecnie funkcjonuje 9 Ośrodków Pomocy Społecznej. **W 2023 r. z pomocy społecznej skorzystało 5 351 osób.** Liczba objętych pomocą społeczną odnosi się do członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie. Poniżej przedstawiamy szczegółowy wykaz osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2021- 2023. **Przy porównaniu danych, optymizmem napawa fakt, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni 3 lat znacząco zmalała.** W 2023 roku o 300 osób mniej skorzystało z pomocy społecznej niż w roku 2021.

Tabela nr 5. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w latach 2021-2023

L.p.	Gmina	Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej		
		2021	2022	2023
1	Miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki	945	991	1079
2	Miejska Głowno	646	645	639
3	Wiejska Głowno	155	143	114
4	Wiejska Ozorków	207	217	198
5	Miejska Ozorków	257	211	205
6	Miejsko-Wiejska Parzęczew	160	170	142
7	Miejsko-wiejska Stryków	839	506	769
8	Miejska Zgierz	1937	1883	1759
9	Wiejska Zgierz	505	539	446
10	RAZEM	5 651	5 305	5 351

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Wykres nr 2. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w latach 2021-2023

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Przedstawione powyżej dane świadczą, iż najwięcej z pomocy społecznej w 2023 roku skorzystało osób zamieszkujących gminę miejską Zgierz **1759** oraz miejsko-wiejską gminę Aleksandrów Łódzki **1079**. Najmniej klientów pomocy społecznej było w gminie wiejskiej Głowno **114** oraz gminie miejsko-wiejskiej Parzęczew **142** osoby.

Obraz pojawiających się w poszczególnych gminach kwestii społecznych prezentujemy w tabelarycznym zestawieniu, które odzwierciedla najpoważniejsze determinanty istniejącej w 2023 r. sytuacji społecznej. Zestawienie sporządzono dla każdej

z gmin powiatu zgierskiego na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej. Uwzględniono w nim liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, a także liczbę pracowników socjalnych.

Tabela nr 6. Najpoważniejsze determinanty sytuacji społecznej w gminach powiatu zgierskiego w latach 2021-2023

Gmina	Lata	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	Liczba pracowników socjalnych	Liczba asystentów rodzin	Liczba pracowników w OPS ogółem
Miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki	2021	542	455	787	17	5	87
	2022	507	423	710	16	4	88
	2023	543	462	791	16	4	88
Miejska Głowno	2021	364	342	646	7	1	20
	2022	312	345	645	7	1	20
	2023	313	372	639	7	1	20
Wiejska Głowno	2021	100	74	154	2	-	3
	2022	85	62	143	2	-	4
	2023	71	51	114	2	1	4
Wiejska Ozorków	2021	199	165	287	3	1	8
	2022	209	175	295	3	1	8
	2023	189	153	279	3	1	8
Miejska Ozorków	2021	257	225	399	11	2	30
	2022	211	177	308	10	2	30
	2023	205	163	291	9	2	27
Miejsko-wiejska Parzęczew	2021	99	69	160	3	1	8
	2022	116	71	170	3	1	8
	2023	94	59	142	3	1	8
Miejsko-wiejska Stryków	2021	377	249	426	7	2	38
	2022	332	235	399	7	2	42
	2023	342	222	371	7	2	44
Miejska Zgierz	2021	1858	1216	1937	30	5	80
	2022	1821	1184	1883	27	6	88
	2023	1703	1109	1759	27	6	87
Wiejska Zgierz	2021	364	305	501	5	1	18
	2022	365	308	539	5	1	18
	2023	306	244	425	5	1	19

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Porównując dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej z ogólną liczbą mieszkańców poszczególnych gmin, uzyskać można syntetyczny wskaźnik przedstawiający dysproporcje w statusie społeczno – materialnym mieszkańców w 2023 roku.

Przyglądając się determinantom sytuacji społecznej w powiecie zgierskim w roku 2023 należy podkreślić, iż najwięcej osób, które były klientami pomocy społecznej

zamieszkiwało gminę miejską Zgierz **1703**, znacząca liczba beneficjentów zamieszkiwała również gminę miejsko - wiejską Aleksandrów Łódzki **543**. Liczba pracowników socjalnych pracujących w Ośrodkach Pomocy Społecznej w 2023 roku wyniosła **79** osób, natomiast wszystkich zatrudnionych osób w OPS było **305**, to o **13** pracowników więcej niż w 2021 roku.

Dokonując analizy ilościowej beneficjentów pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego, należy zwrócić uwagę na znaczne różnice w odniesieniu do poszczególnych gmin. Wynika z tego, że charakter administracyjny gminy nie miał związku z liczbą osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 7. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego w latach 2021-2023 (liczba osób w rodzinach)

Gmina	Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego									
	LATA	Ubóstwo	Bezrobocie	Niepelnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Przemoc w rodzinie	Alkoholizm	Inne
Parzęczew (miejsko-wiejska)	2021	136	103	40	15	3	63	0	0	7
	2022	137	82	42	22	5	67	0	0	101
	2023	98	71	35	21	0	67	0	0	2
Ozorków (wiejska)	2021	65	73	38	60	26	9	3	8	5
	2022	85	74	41	60	22	7	2	9	10
	2023	80	73	37	50	18	7	2	7	3
Głowno (wiejska)	2021	5	43	34	52	10	38	4	5	6
	2022	0	36	20	41	12	33	3	7	15
	2023	1	12	34	27	21	31	3	2	5
Zgierz (wiejska)	2021	439	182	167	363	173	108	20	130	38
	2022	338	12	106	253	119	36	18	75	40
	2023	357	102	112	292	120	42	11	56	16
Stryków (miejsko-wiejska)	2021	166	109	158	241	131	50	4	65	73
	2022	111	71	149	235	84	58	8	38	35
	2023	101	73	135	223	103	64	13	42	10
Aleksandrów Łódzki (miejsko-wiejska)	2021	284	155	228	335	162	46	5	36	47
	2022	231	116	224	310	161	35	4	30	37
	2023	226	118	215	332	173	36	5	33	34
Głowno (miejska)	2021	231	253	131	231	131	57	5	96	35
	2022	194	211	128	190	124	69	3	82	12
	2023	182	184	112	196	139	83	0	117	14
Ozorków	2021	313	237	169	258	115	83	5	22	43

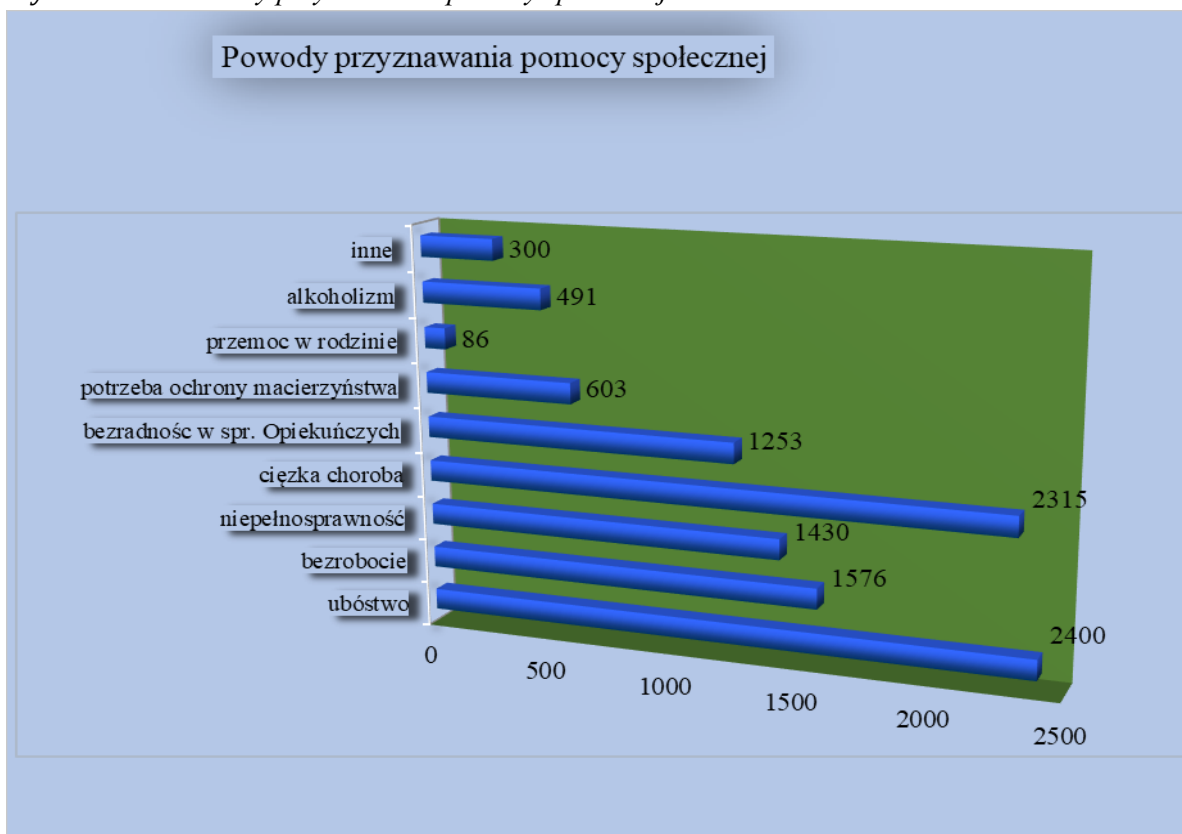
(miejska)	2022	252	196	119	202	94	50	0	24	22
	2023	215	160	138	228	121	72	16	23	22
Zgierz (miejska)	2021	1241	865	745	1184	543	292	42	256	202
	2022	1269	844	685	1122	572	293	39	239	210
	2023	1140	783	612	946	558	201	36	211	194

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Ze zbiorczego zestawienia wynika, że najczęstszymi powodami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego w 2023 roku były:

- 1) ubóstwo (2400);
- 2) bezrobocie (1576);
- 3) niepełnosprawność (1430);
- 4) długotrwała lub ciężka choroba (2315);
- 5) bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (1253);
- 6) potrzeba ochrony macierzyństwa (603);
- 7) przemoc w rodzinie (86);
- 8) alkoholizm (491);
- 9) inne (300).

Wykres nr 3. Powody przyznawania pomocy społecznej

Analizując powyższe zestawienie należy mieć na uwadze, że obrazuje ono główne powody i tendencje korzystania z pomocy społecznej. Nie jest natomiast fotografią stanu faktycznego w tym zakresie. Wynika to z dowolności kwalifikowania świadczeniobiorców do

określonych kategorii osób, na co wskazują znaczne rozpiętości w rozmiarach udzielanego wsparcia zarówno w kolejnych latach, jak i w poszczególnych gminach. Charakterystycznym przykładem jest tu gmina wiejska Głowno, w której **problem ubóstwa w 2023 r.** prawie w ogóle nie wystąpił, podczas gdy w gminie miejskiej Zgierz ubóstwo było głównym powodem ubiegania się o wsparcie, podobnie było w gminach wiejskiej Zgierz oraz Parzęczew.

Należy jednak zwrócić uwagę na tendencję spadkową w zakresie udzielanego ww. wsparcia na przestrzeni trzech lat (2021 r.: **2880**, 2022 r.: **2617**, 2023 r.: **2400**). W każdej gminie odnotowywany był spadek udzielonej pomocy ze względu na ubóstwo, choć był to najczęstszy powód przyznawania pomocy. Wyjątkiem była gmina wiejska Ozorków, tu odnotowano wzrost o 15 osób. Ponadto bezrobocie (2023 r.: **1576 os.** spadek o **444 os.** względem 2021 r.), niepełnosprawność (2023 r.: **1430 os.** spadek o **280 os.** względem 2021 r.) oraz długotrwała lub ciężka choroba (2023 r.: **2315 os.** spadek do roku 2021 o **424 os.**), to kolejne zasadnicze czynniki uzasadniające uzyskania pomocy.

Diagnoza problemów społecznych występujących w gminach powiatu zgierskiego wskazuje, że wśród trudności, z jakimi najczęściej borykają się mieszkańcy, dominują: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm i przemoc w rodzinie. Głównym powodem generującym ubóstwo jest bezrobocie. Rozmiary i cechy bezrobocia stawiają je w rzędzie najważniejszych i jednocześnie najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych, ekonomicznych i politycznych.

Do Ośrodków Pomocy Społecznej co roku zgłaszają się osoby opuszczające zakłady karne. Poniżej przedstawiamy obraz faktycznego stanu ilości osób – beneficjentów OPS.

Tabela nr 8. Osoby opuszczające zakłady karne, które zgłosiły się o pomoc do OPS w latach 2021-2023

Lp.	OPS	Liczba osób opuszczających zakłady karne, które zgłosiły się o pomoc do OPS w latach 2021-2023		
LATA		2021	2022	2023
1	MOPS ZGIERZ	59	51	38
2	GOPS ZGIERZ	2	3	4
3	GOPS PARZĘCZEW	1	1	0
4	MOPS GŁOWNO	8	4	6
5	GOPS GŁOWNO	0	0	1
6	MOPS OZORKÓW	27	16	12
7	GOPS OZORKÓW	4	3	6
8	MGOPS STRYKÓW	8	7	2
9	OPS ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI	12	7	10
	RAZEM	121	92	79

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Przyglądając się powyższymi danymi, należy stwierdzić, iż ilość klientów zgłaszających się z powodu opuszczenia zakładów karnych do OPS w 2023 roku, nieznacznie się zmieniała w poszczególnych gminach: Parzęczew, wiejskiej Ozorków, wiejskiej Głowno oraz m-g Stryków. Pomoc udzielona w tych regionach wahała się od 0 do 6 osób. Znacznie większą ilość osób opuszczających zakłady karne objęły gmina miejska Zgierz 38 osób. Ogólna liczba klientów zmniejszyła się o 42 osoby do roku 2021.

Skuteczny system readaptacji społeczno - zawodowej byłych skazanych jest warunkiem niezbędnym dla pełnej realizacji poprawczej (wychowawczej) funkcji kary pozbawienia wolności. Wskazuje na to m.in. interpretacja terminu „społeczna readaptacja” T. Szymanowskiego, akcentująca, że proces ten charakteryzuje się nie tylko powstrzymaniem się od popełniania przestępstw, ale także właściwym funkcjonowaniem w społeczności (w środowisku rodzinnym, pracy, sąsiedztwie czy też grupie rówieśniczej), czyli przestrzeganiem nie tylko norm prawnych, ale również społecznych i podstawowych norm etycznych.

Istotną rolę w zabezpieczeniu potrzeb socjalno - bytowych spełniają Ośrodki Pomocy Społecznej. Już podczas odbywania kary pozbawienia wolności pracownik socjalny na wniosek skazanego może objąć pracą socjalną jego rodzinę. W okresie przygotowania się do opuszczenia zakładu karnego, skazani najczęściej kontaktują się z pracownikiem socjalnym w sprawach porad rodzinnych. Bezpośrednio po zwolnieniu, przysługuje im natomiast prawo do innych świadczeń, które udzielane są po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, stosownie do zastanej sytuacji ekonomicznej i rodzinnej oraz możliwości ośrodka.

II.4. ZASOBY POWIATU ZGIERSKIEGO I ICH ROLA W REALIZOWANIU ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIELĘGNACJI, POMOCY SPOŁECZNEJ, REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Nadrzędnym celem działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zgodnie z art. 19 - 20 ustawy o pomocy społecznej, jest realizacja zadań samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, udzielania wsparcia osobom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, usamodzielnianiu się osób oraz integracji ze środowiskiem, wykonywanie zadań z zakresu pomocy zastępczej.

Realizacja zadań PCPR odbywa się między innymi poprzez:

- opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka- po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,

- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym,
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się,
- pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,

- współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób,
- dofinansowanie ze środków PFRON:
 - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

II.4.1. KWESTIA DZIECKA W POWIECIE ZGIERSKIM

Jednym z najważniejszych, ale zarazem najtrudniejszych zadań jest pomoc dzieciom w rodzinach dysfunkcyjnych. Dzieci wychowywane w takich rodzinach nie tylko pozbawione są godnego dzieciństwa, ale także bardzo często tracą szansę na normalne życie w przyszłości, a w konsekwencji, tak jak ich rodzice (opiekunowie), stają się klientami OPS-ów. W art. 72 ust 1 zd. 1 Konstytucji RP zapisano, że „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka”, jednakże ustawa zasadnicza nie zawiera katalogu tych praw. Należy zatem uznać, że zagwarantowane w Konstytucji prawa człowieka i obywatela w takim samym stopniu dotyczą dorosłego człowieka, jak i dziecka, za wyjątkiem tych praw, które są uzależnione od osiągnięcia odpowiedniego wieku np. prawo do wybierania Prezydenta RP, posłów, senatorów i przedstawicieli organów samorządu terytorialnego (art. 62 § 1 Konstytucji RP).

Tym niemniej na szczególną uwagę zasługują dwa akty prawne o charakterze międzynarodowym dotyczące bezpośrednio praw dziecka, a mianowicie: Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku oraz Europejska Konwencja o wykonywaniu praw dzieci sporządzona w Strasburgu dnia 25 stycznia 1996 roku. Obydwie te konwencje zostały ratyfikowane przez Polskę, a zatem na mocy art. 87 ust 1 Konstytucji RP są źródłem obowiązującego w Polsce prawa, choć należy zauważyć, że ten drugi dokument jest skierowany głównie do organów sądowych.

Konwencja o Prawach Dziecka w cz. I art. 2 i 3 mówi m.in., iż państwa przyjmujące Konwencję będą respektowały i gwarantowały prawa zawarte w/w akcie, wobec każdego dziecka, bez jakiegokolwiek dyskryminacji (...). Państwa - Strony będą podejmowały właściwe kroki dla zapewnienia ochrony dziecka przed wszelkimi formami dyskryminacji lub karania, ze względu na pochodzenie, działalność, wyrażane poglądy lub przekonania religijne rodziców dziecka, opiekunów prawnych lub członków rodziny. We wszystkich działaniach

dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.

Ochrona i wspieranie praw dziecka jest jednym z priorytetów UE i Parlamentu Europejskiego, zapisanym w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w Karcie praw podstawowych UE. Dzięki przyjętej w marcu 2021 r. strategii UE na rzecz praw dziecka na lata 2021-2024, UE stawia sobie za cel zwalczanie ubóstwa, wykluczenia społecznego, dyskryminacji i wszelkich form zastraszania. UE zgodziła się na europejską gwarancję dla dzieci, której celem jest zapewnienie wszystkim dzieciom w UE, w tym dzieciom zagrożonym ubóstwem, dostępu do opieki zdrowotnej i edukacji. Każdy kraj UE powołał koordynatora ds. gwarancji dla dzieci, który jest odpowiedzialny za przedstawienie krajowych planów działania do 2030 roku.

Warto zauważyć, że najważniejsze prawa dziecka wyliczono również w art. 70 ust 3 ustawy o pomocy społecznej, zaliczono do nich:

- prawo dziecka do wychowania w rodzinie, a w przypadku wychowywania dziecka poza rodziną do zapewnienia mu w miarę możliwości zgodnie z jego potrzebami opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej,
- prawo dziecka do zapewnienia stabilnego środowiska wychowawczego,
- prawo dziecka do utrzymywania osobistych kontaktów z rodziną,
- prawo dziecka do powrotu do rodziny naturalnej,
- prawo dziecka do traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- prawo dziecka do ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- prawo dziecka do praktyk religijnych zgodnych z wolą rodziców i potrzebami dziecka,
- prawo dziecka do kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności oraz zabawy i wypoczynku,
- prawo dziecka do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia w przypadku wychowywania poza rodziną naturalną,
- prawo dziecka do dostępu do informacji,
- prawo dziecka do wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą,
- prawo dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem.

Środowisko lokalne stanowi obok rodziny najważniejszy czynnik socjalizacji. Jego znaczenie i siła wynika m.in. stąd, że jest ono nieodłącznym elementem życia jednostki. Oprócz zbiorowości społecznej zamieszkującej niewielki, względnie zamknięty obszar, oznacza również cały system instytucji służących organizacji życia zbiorowego, takich jak: kościół, szkoła, instytucje usługowe, urzędy socjalne lub rekreacyjne oraz mechanizmy regulujące zachowania jednostkowe i stosunki międzyludzkie, a więc obyczajowość, normy moralne, autorytety i wzory zachowań.

Jednym z ważniejszych czynników zapewniających odpowiedni rozwój i pozycję dziecka jest niewątpliwie możliwość korzystania ze wsparcia odpowiednich instytucji, w tym świadczących pomoc w zakresie poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego. Funkcję tę

spełniają w powiecie zgierskim **Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne w Zgierzu, Aleksandrowie Łódzkim, Głownie i Ozorkowie.**

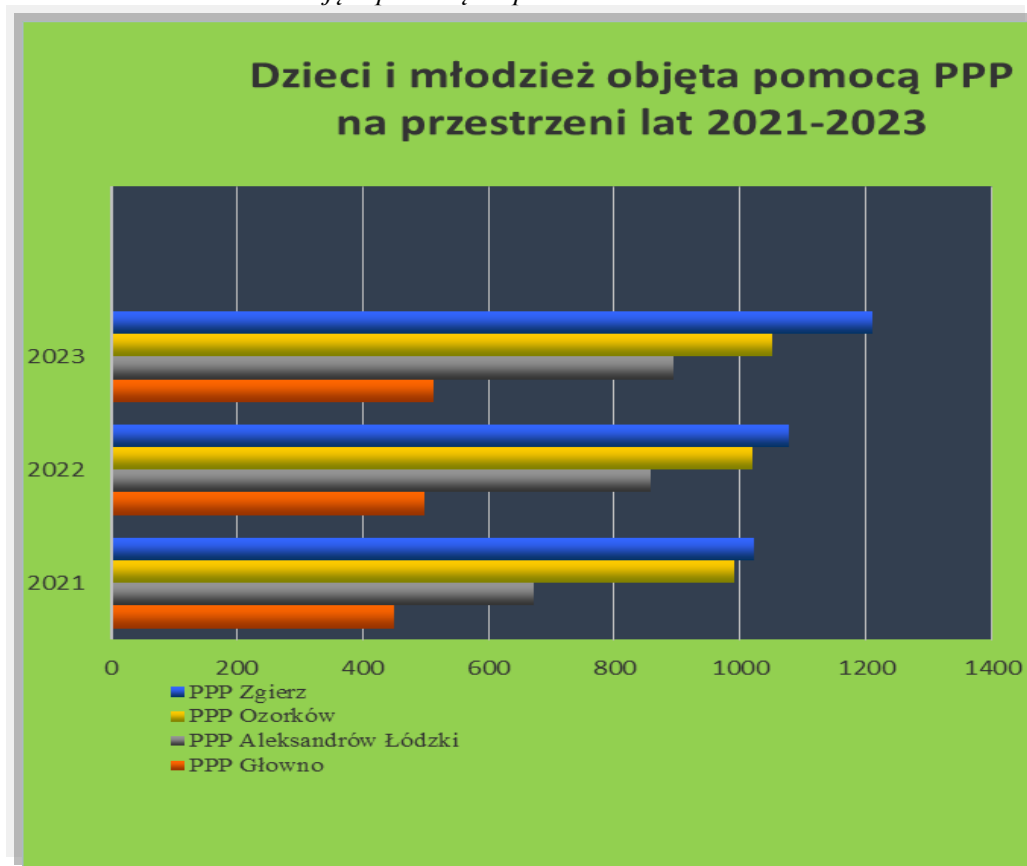
Poradnie Psychologiczno -Pedagogiczne należą do specjalistycznych placówek resortu oświaty, prowadzących działalność diagnostyczną, terapeutyczną, profilaktyczną i doradczą w środowiskach wychowujących dzieci i młodzież. Celem pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest wielozakresowa współpraca z rodziną, szkołą i placówkami oświatowo-wychowawczymi.

Tabela nr 9. Liczba dzieci z powiatu zgierskiego objętych pomocą Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w latach 2021-2023

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PPP)	2021	2022	2023
PPP w Zgierzu	1023	1078	1211
PPP w Aleksandrowie Łódzkim	672	858	894
PPP w Głownie	449	498	512
PPP w Ozorkowie	990	1020	1050
RAZEM	3134	3454	3667

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu zgierskiego

Wykres nr 4. Dzieci i młodzież objęta pomocą na przestrzeni lat 2021-2023

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Zgierskiego

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne działające na terenie powiatu zgierskiego w analizowanym okresie udzieliły pomocy i wsparcia łącznie **3667** dzieci i młodzieży. Należy nadmienić, iż największa grupa dzieci i młodzieży otrzymała pomoc głównie za sprawą Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Zgierzu i Ozorkowie. W porównaniu z rokiem 2021 skala udzielonej dzieciom pomocy zwiększyła się o **533** dzieci.

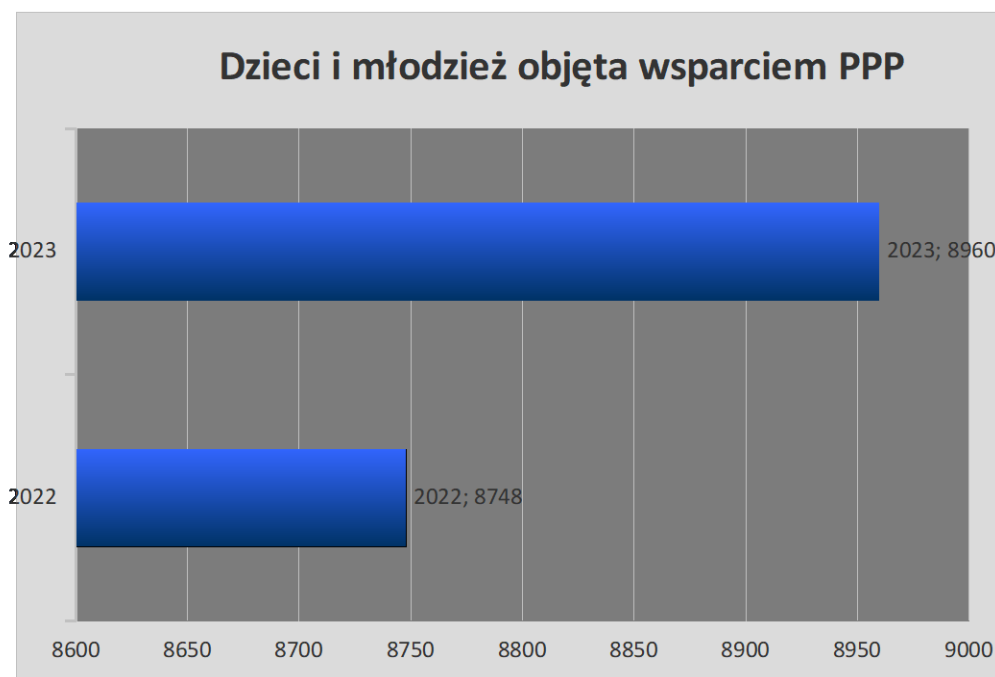
Tabela nr 10. Wykaz dzieci i młodzieży, którym została udzielona specjalistyczna pomoc przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w latach 2022-2023

Formy pomocy bezpośredniej	ROK	Liczba dzieci i młodzieży objęta bezpośrednią pomocą				
		PPP w Zgierzu	PPP w Aleksandrowie Łódzkim	PPP w Głównie	PPP w Ozorkowie	Razem
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	2022	15	353	29	10	407
	2023	16	164	21	12	213
Terapia logopedyczna	2022	194	673	72	90	1029
	2023	197	595	105	98	995
Terapia psychologiczna, w tym psychoterapia	2022	86	379	125	70	660
	2023	79	361	87	88	615
Socjoterapia	2022	-	38	-	40	78
	2023	-	41	-	53	94
Zajęcia z uczniami zdolnymi	2022	-	418	-	3	421
	2023	-	436	-	-	436
Terapia dla zagrożonych uzależnieniem	2022	-	24	-	3	27
	2023	-	155	-	-	155
Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym	2022	-	239	12	10	261
	2023	-	200	21	10	231
Zajęcia grupowe aktywizujące wybór kierunku kształcenia i zawodu	2022	-	219	-	26	245
	2023	-	201	-	-	201
Grupy wsparcia	2022	3	37	-	3	43
	2023	3	41	-	-	44
Interwencja kryzysowa	2022	11	32	-	4	47
	2023	15	25	1	-	41
Inne formy pomocy indywidualnej	2022	85	82	112	276	555
	2023	193	71	155	354	773
Inne formy pomocy grupowej	2022	-	323	54	35	412
	2023	-	269	69	40	378
Indywidualne porady zawodowe na podstawie badań	2022	2	58	-	14	74
	2023	3	42	-	16	61
Indywidualne porady zawodowe bez badań	2022	-	34	-	20	54
	2023	-	43	-	22	65
Zajęcia grupowe prowadzone w szkołach i placówkach	2022	544	1027	224	59	1854

oświatowych	2023	679	1189	134	62	2064
Inne	2022	-	2395	186	-	2581
	2023	-	2368	226	-	2594

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Zgierskiego

Analizując powyższe dane, należy stwierdzić, iż wszystkie Poradnie w szerokim zakresie udzielały bezpośredniej pomocy dzieciom i młodzieży. **2594** osób skorzystało z innej formy wsparcia niż wyżej wymieniony zakres. Znacząca część uczniów uczestniczyła w zajęciach grupowych prowadzonych przez Poradnie w szkołach i placówkach oświatowych **2064** uczniów, w tym najwięcej zajęć tego typu przeprowadziła Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Aleksandrowie Łódzkim **1189**. Na uwagę zasługują zajęcia z uczniami zdolnymi, w których uczestniczyło łącznie **436** uczniów. Ponadto w istotnym obszarze aktywności była terapia logopedyczna **995** oraz terapia psychologiczna, w tym psychoterapia **615**, których najwięcej udzieliła PPP w Aleksandrowie Łódzkim. Z innej formy wsparcia indywidualnego skorzystały **743** osoby. Najmniej dzieci uczestniczyło z uwagi na interwencję kryzysową **41**. Liczba wspartych osób zwiększyła się względem roku poprzedniego (2022) o **212** uczniów.

Wykres nr 5. Liczba dzieci i młodzieży objęta wsparciem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

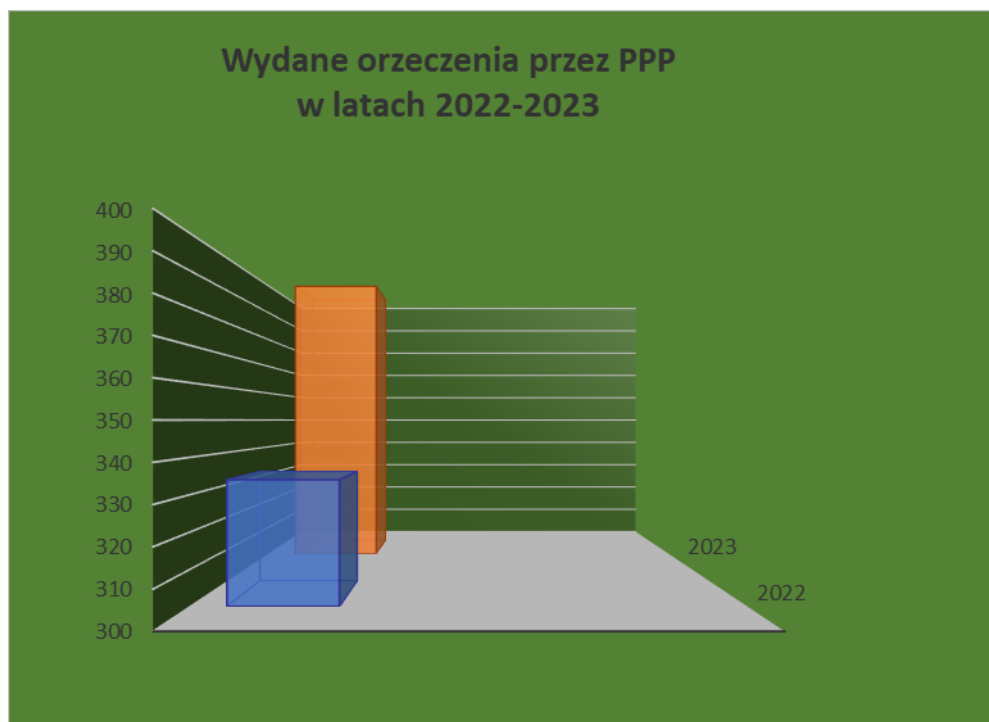
Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu zgierskiego

Tabela nr 11. Wydane orzeczenia w 2023 roku przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w powiecie zgierskim

Rodzaj wydanego orzeczenia - typ deficytu	Liczba dzieci i młodzieży				
	PPP w Zgierzu	PPP w Aleksandrowie Łódzkim	PPP w Głownie	PPP w Ozorkowie	Razem
niesłyszący i słabosłyszący	-	-	-	12	12
niewidomy i słabowidzący	-	-	-	13	13
upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	33	6	32	52	123
upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym	8	1	5	28	42
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	7	1	4	32	44
zagrożenie niedostosowaniem społecznym	5	7	1	6	19
niedostosowanie społecznie	-	-	-	-	-
upośledzenie umysłowe w stopniu głębokim (zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze)	5	1	2	3	11
o potrzebie indywidualnego kształcenia	45	36	9	48	138
orzeczenie o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego	2	-	-	-	2
orzeczenie o braku kształcenia specjalnego	-	-	-	-	-
niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja	52	26	8	13	99
autyzm, w tym zespół Aspergera	-	-	-	193	193
Inne	-	-	-	-	-
RAZEM:	157	78	61	400	696

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu zgierskiego

Podsumowując powyższe dane, należy stwierdzić, iż Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (PPP) najwięcej wydały orzeczeń z uwagi na autyzm, w tym zespół Aspergera **193**, o potrzebie indywidualnego kształcenia **138**. **123** wydanych orzeczeń w 2023 roku dotyczyło upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, w tym porównywalnie wydały PPP w Ozorkowie i Głownie. Nie wydano żadnych orzeczeń dotyczących braku potrzeby kształcenia specjalnego i niedostosowania społecznego. Łącznie najwyższy wskaźnik wydanych orzeczeń dotyczył PPP w Ozorkowie **400**, **157** to liczba orzeczeń wydanych przez PPP w Zgierzu. **78** orzeczeń wydała PPP w Aleksandrowie Łódzkim, a **61** PPP w Głownie.

Wykres nr 6. Wydane orzeczenia w 2023 roku przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczne w powiecie zgierskim**Tabela nr 12.** Wydane opinie w 2023 r. przez PPP w powiecie zgierskim

Rodzaj wydanej opinii-przedmiot, którego dotyczy	Liczba dzieci i młodzieży 2023				
	PPP w Zgierzu	PPP w Aleksandrowie Łódzkim	PPP w Głownie	PPP w Ozorkowie	Razem
Wczesnego wspomaganie rozwoju	35 (2022 r.:18)	20 (2022 r.:16)	18 (2022 r.:17)	85 (2022 r.:63)	158 98
Przyspieszenia obowiązku szkolnego	1 (2022 r.:1)	- (2022 r.:1)	- (2022 r.:1)	3 (2022 r.:1)	4 4
Odroczenia obowiązku szkolnego	15 (2022 r.:11)	13 (2022 r.:15)	6 (2022 r.:9)	32 (2022 r.:33)	66 68
Zwolnienia z nauki drugiego języka obcego	- -	2 (2022 r.:1)	- -	13 (2022 r.:26)	15 27
Objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej	- (2022 r.:2214)	- (2022 r.:1)	- -	1 (2022 r.:1)	1 2216
Dostosowania wymagań edukacyjnych	229 -	121 (2022 r.:78)	64 (2022 r.:55)	23 (2022 r.:26)	437 159
Udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	1 -	- (2022 r.:1)	- -	4 (2022 r.:5)	5 6
Przyjęcia ucznia do oddziału przysposabiającego do pracy	- -	1 -	- (2022 r.:3)	4 (2022 r.:4)	5 7
Inne	13 -	282 (2022 r.:292)	136 (2022 r.:81)	122 (2022 r.:43)	553 416
RAZEM	294 (2022r.:2244)	439 (2022 r.:405)	225 (2022 r.:165)	287 (2022r.:202)	1245 3016

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu zgierskiego

Opinie wydawane w 2023 roku przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne głównie dotyczyły dostosowania wymagań edukacyjnych **437** uczniów, gdzie w 2022 roku było ich znacząco mniej bo **159**. **158** zostało wydanych opinii z powodu konieczności wczesnego wspomagania rozwoju, to o **60** więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej opinii wydała PPP w Aleksandrowie Łódzkim, bo aż **439**, następnie porównywalnie PPP w Zgierzu **294** oraz Ozorkowie **287** i nieco najmniej **225** PPP w Głownie. Łącznie wydanych opinii przez wszystkie cztery poradnie **1245**. Nadal jak w latach ubiegłych najczęstszymi przyczynami świadczonego wsparcia dzieciom i młodzieży w 2023 roku były: zaburzenia rozwojowe, sytuacje kryzysowe, zaburzenia zachowania i emocji, trudności szkolne, przemoc, trudności dydaktyczne i wychowawcze, brak komunikacji, trudne sytuacje rodzinne - nieprawidłowe relacje oraz zaburzenia psychiczne i rozwojowe.

II.4.2 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Podstawowym prawem dziecka jest prawo do wychowywania się i dorastania w rodzinie. W przypadku, gdy dziecko pozbawione jest naturalnej ochrony ze strony rodziców (z różnych powodów, m.in. braku danych o rodzicach lub rażących zaniedbań ze strony rodziców w stosunku do dziecka), państwo jest zobowiązane zapewnić dziecku opiekę. To prawo jest bardzo silnie podkreślane zarówno w konstytucji jak i ustawach szczególnych, a także w aktach międzynarodowych.

Dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w pierwszej kolejności w rodzinie zastępczej. Jeśli nie ma takiej możliwości trafiają do innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których co do zasady oczekują na rodzinę zastępczą, poprawę sytuacji rodziców biologicznych lub na przysposobienie. Formą pośrednią pomiędzy domem dziecka a rodziną zastępczą jest placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, czyli tzw. Rodzinny Dom Dziecka.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka określa Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i może być powierzone osobom, które:

- 1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- 2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
- 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
- 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone:
 - a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej,

- b) opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym,
- 6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tym że w przypadku cudzoziemców ich pobyt jest legalny;
- 7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
 - a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
 - b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
 - c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego,
- 8) nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Ponadto kandydaci chętni do objęcia funkcji opiekunów zastępczych zobowiązani są do posiadania świadectwa ukończenia szkolenia dla rodzin zastępczych. Kwestie związane z zakresem programowym szkolenia reguluje Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.

Rodzinne formy pieczy zastępczej można podzielić na:

Rodziny spokrewnione – rodzina spokrewniona zakłada powołanie nowych opiekunów dla dzieci w ich najbliższej rodzinie – u dziadków, starszego rodzeństwa. Dzięki temu, w sposób naturalny podtrzymywane są więzi rodzinne, a jednocześnie dzieci pozostają w swojej dalszej, co prawda, ale biologicznej rodzinie. W spokrewnionych z dzieckiem rodzinach zastępczych umieszcza się do trojga dzieci – liczba ta może ulec zwiększeniu w przypadku umieszczenia liczego rodzeństwa.

Rodziny niezawodowe – tworzą je małżonkowie lub osoby nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinie w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej ilości dzieci.

Rodziny zawodowe, w tym pogotowie rodzinne oraz rodzina specjalistyczna –

w rodzinie zastępczej zawodowej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które uzyskały pełnoletność. Wyjątek stanowi konieczność umieszczenia rodzeństwa. Zawodowe rodziny zastępcze to rodziny, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie. Opiekują się niespokrewnionymi dziećmi, najczęściej we własnych mieszkaniach czy domach. Poza opiekowaniem się dziećmi każda rodzina zawodowa ma obowiązek gromadzić dokumentację dziecka, odpowiadać na zapytania sądu rodzinnego i podtrzymywać, (tam gdzie to możliwe) kontakt dziecka z jego rodziną naturalną.

Pogotowie Rodzinne – rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego przyjmuje dziecko:

- na podstawie orzeczenia sądu,
- w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną,
- na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W rodzinie zastępczej pełniącej funkcje pogotowia umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji życiowej, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia

- powrotu dziecka do rodziny,
- przysposobienia,
- umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzina specjalistyczna – w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności:

- dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności bądź orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawie nieletnich,
- małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej nie można umieścić w tym samym czasie dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności i dzieci umieszczanych na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rodzinny dom dziecka – w rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. W przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Z prowadzącym rodzinny dom dziecka Starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzinnego domu dziecka, zawiera umowę na okres co najmniej 5 lat.

Od wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej etapowo wdrażany jest w Polsce proces przekształceń w obszarze pieczy zastępczej, zmierzający do oparcia systemu przede wszystkim na rodzinnych formach pieczy zastępczej i ograniczeniu roli placówek opiekuńczo - wychowawczych. Prymat ten jest zgodny z kierunkiem wyznaczanym przez Konwencję o Prawach Dziecka, jak i inne europejskie akty prawne, zalecenia i rekomendacje.

Zmiany w obszarze pieczy to również kwestie usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, których proces usamodzielnienia winien przebiegać w sposób zapewniający samodzielny start w dorosłość. I wreszcie, kolejnym rozwiązywanym problemem jest poprawa organizacji procedur adopcyjnych, w tym adopcji zagranicznej, tak aby zapewnić dzieciom, których sytuacja prawna umożliwia adopcję, jak najwięcej rodzin adopcyjnych na terenie kraju.

Kompetencje w zakresie organizacji pieczy zastępczej posiada samorząd powiatowy. W powiecie zgierskim zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, do którego należy m.in.: monitorowanie funkcjonowania i jakości sprawowanej opieki nad dziećmi przebywającymi w pieczy

zastępczej, wsparcie finansowe, poradnictwo specjalistyczne, organizacja szkoleń i warsztatów oraz kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze.

Na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie powiatu zgierskiego w 2023 roku funkcjonowały następujące typy rodzinnej pieczy zastępczej:

1) rodziny zastępcze:

- spokrewnione,
- niezawodowe,
- zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,

2) rodzinne domy dziecka.

Świadczenia rodzinom zastępczym lub rodzinnym domom dziecka przyznawane są na ich wniosek w drodze decyzji administracyjnej. Zgodnie z art. 80 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie spokrewnionej z dzieckiem przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wysokości **899,00 zł** (do maja 2023 r.: **785,00 zł**) miesięcznie, zaś w przypadku rodzin niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka w wysokości **1.361,00 zł** (do maja 2023 r.: **1.189,00 zł**) miesięcznie.

Dodatkowo rodzinom przysługiwał dodatek w wysokości **274,00 zł (do maja 2023 r.: 239,00 zł)** miesięcznie, jeśli dziecko legitymowało się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Ponadto w myśl art. 83 w/w ustawy, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku do 18 roku życia – raz w roku,
- świadczenie na pokrycie:
 - niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
 - kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.

Ponadto, rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanymi z kosztami eksploatacji. Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wychowanek po osiągnięciu pełnoletności może pozostać w rodzinie zastępczej bądź w placówce opiekuńczo-wychowawczej do czasu ukończenia przez niego 25 roku życia pod warunkiem nauki.

Wg stanu na dzień 31.12.2023 roku na terenie powiatu zgierskiego w systemie rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowało łącznie:

- **190 rodzin zastępczych** (w 2022 r.: 186), obejmujących opieką **260 dzieci** (w 2022 r.: 247), oraz
- **2 rodzinne domy dziecka** (w 2022 r.: 2), obejmujących opieką **8 dzieci** (w 2022 r.: 19), z tego:
- **W 107** (w 2022 r.: 111) **rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem przebywało 139** (w 2022 r.: 141) **dzieci i pełnoletnich wychowanków.**
Na przestrzeni roku umieszczono w nich **22** (w 2022 r.: 23) **dzieci.**
W tym samym roku, z tego typu rodzin odeszło **14** (w 2022 r.: 6) **małoletnich**, z czego:
 - 5 zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
 - 4 powróciło do rodziny naturalnej,
 - 5 zostało umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- W 2023 r. **10** (w 2022 r.: 11) **wychowanków**, jako osoby pełnoletnie, opuściło tę formę rodzinnej pieczy.

Tabela nr 13. Rodziny zastępcze na terenie powiatu zgierskiego w latach 2022-2023 wraz z dziećmi przebywającymi w tychże rodzinach

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka
2022	186	247	19
2023	190	260	8

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

- **W 75** (w 2022 r.: 66) **rodzinach niezawodowych przebywało 89** (w 2022 r.: 75) **dzieci i pełnoletnich wychowanków.**
Na przestrzeni roku umieszczono w tych rodzinach **25** (w 2022 r.: 8) **dzieci.**
W tym samym roku, z tego typu rodzin odeszło **5** (w 2022 r.: 8) **dzieci**, z czego:
 - 1 powróciło do rodziny naturalnej,
 - 1 zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
 - 1 zostało umieszczone w rodzinie adopcyjnej,
 - 2 zostało umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej.
- W 2023 r. **6** (w 2022 r.: 7) **wychowanków**, jako osoby pełnoletnie, opuściło tę formę rodzinnej pieczy zastępczej.
- **W 8** (w 2022 r.: 8) **rodzinach zawodowych przebywało 32** (w 2022 r.: 29) **dzieci i pełnoletnich wychowanków.**
Na przestrzeni roku umieszczono w tych rodzinach **9** (w 2022 r.: 7), **dzieci.**
W tym samym roku, z tego typu rodzin odeszło **3** (w 2022 r.: 5), **dzieci**, z czego:
 - 1 powróciło do rodziny naturalnej,
 - 2 zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,

W 2023 r. **3** (w 2022 r.: 0) **wychowanków**, jako osoby pełnoletnie, opuściło tę formę rodzinnej pieczy zastępczej.

- **W 1 (funkcjonującej do października 2023 r.) rodzinie zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przebywało 2 dzieci.**

Na przestrzeni roku umieszczono w tej rodzinie **5** (w 2022 r.: 2), **dzieci**.

W tym samym roku, z tego typu rodzin odeszło **7** (w 2022 r.: 0), **dzieci**, z czego:

- 5 zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 2 zostało umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

- **W 2 (w 2022 r.: 3) rodzinnych domach dziecka - typu rodzinnego przebywało 8 (w 2022 r.: 19) dzieci i pełnoletnich wychowanków.**

Na przestrzeni roku umieszczono w tych rodzinach **4** (w 2022 r.: 5) **dzieci**.

W tym samym roku, z tego typu rodzin odeszło 13 (w 2022 r.: 3) dzieci, z czego:

- 5 zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 1 zostało umieszczone w rodzinie adopcyjnej,
- 7 zostało umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu zgierskiego w roku 2023 umieszczono łącznie 65 dzieci (w 2022 r.: 45, 2021 r.: 52). Były to dzieci zarówno z terenu naszego powiatu jak i innych części kraju.

Na koniec 2023 roku na terenie powiatu zgierskiego funkcjonowało łącznie **8 zawodowych rodzin zastępczych oraz 2 rodzinne domy dziecka.**

W roku 2023 zostały rozwiązane umowy (2) z zawodową rodziną zastępczą (rodziną pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego) i prowadzącą rodzinny dom dziecka, nie została też podpisana żadna nowa umowa na zawodową rodzinę zastępczą. Powodem tego był brak chętnych do pełnienia takiej funkcji, jak również żadna z istniejących rodzin zastępczych nie była zainteresowana przekształceniem się w taką rodzinę.

Tabela nr 14. Liczba rodzinnych form zawodowej pieczy zastępczej na terenie powiatu zgierskiego w okresie 2020-2023 (stan na 31 grudnia danego roku)

Rok	Zawodowa rodzina zastępcza	Zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	Rodzinne domy dziecka
2020	8	1	3
2021	8	0	3
2022	8	1	3
2023	8	0	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

II.4.3. ŚWIADCZENIA I WYNAGRODZENIA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH

Zawodowe rodziny zastępcze oprócz świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, otrzymują także wynagrodzenie z tytułu sprawowania opieki i wychowania. Z zawodowymi rodzinami zastępczymi zawierane są umowy o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące umowy – zlecenia. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, w wypadku zawodowych rodzin zastępczych, umowy te zawiera się na co najmniej 4 lata, a w przypadku rodzinnych domów dziecka na okres co najmniej 5 lat. Okres pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych.

W zawodowych rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka, na podstawie art. 57 i art. 64 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnione są osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Na przestrzeni roku 2023 na podstawie umowy o świadczenie usług (umowy zlecenie) było zatrudnione 5 osób (2 osoby w rodzinnych domach dziecka i 3 osoby w zawodowych rodzinach zastępczych) z wysokością wynagrodzenia 23,50 zł brutto na godzinę, przy 70 - godzinowym wymiarze czasu pracy w miesiącu.

Od dnia 04 lutego 2022 r., na podstawie Uchwały XLI/364/21 Rady Powiatu Zgierskiego zostały podniesione wysokości wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka **z kwoty 2.928,20 zł na kwotę 3.221,02 zł i z kwoty 3.806,66 zł na kwotę 4.187,33 zł dla zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.**

W związku z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która obowiązuje od dnia 01 lutego 2023 r., nastąpiła zmiana wysokości wynagrodzenia i wynosi ono:

- 4.100,00 zł dla zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,
- 5.084,00 zł zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

W 2023 roku koszty wynagrodzeń z tytułu sprawowania funkcji rodziny zastępczej zawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka, pełnienia funkcji rodziny pomocowej oraz zatrudnienia osoby do pomocy wyniosły **721.778,47 zł** (wraz z pochodnymi).

II.4.4. DODATEK WYCHOWAWCZY

Wejście w życie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zmieniło również ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez przyznanie wszystkim dzieciom (od 0 do 18 lat) przebywającym w rodzinnych formach pieczy zastępczej świadczenia w wysokości 500,00 zł miesięcznie, popularnie zwanym „500+”, które dla rodzin zastępczych nosi nazwę **dodatku wychowawczego**. Świadczenie to było przyznawane w drodze decyzji administracyjnej na wniosek rodziny. W związku ze zmianą przepisów, od dnia 01 czerwca 2022 r. realizacja świadczenia została w całości przekazana do ZUS.

W okresie od 01 stycznia 2022 r. do 31 maja 2022 r., wypłacono 1024 świadczenia na łączną kwotę 507.830,10 zł. Zgodnie z zapisami ustawowymi na obsługę realizacji dodatku wychowawczego został przeznaczony 1% otrzymanych środków. W roku 2022 była to kwota: 5.139,31 zł.

Środki na świadczenia jak i obsługę w całości były przekazane w formie dotacji przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi.

II.4.5. RZĄDOWY PROGRAM WSPARCIA POWIATU W ORGANIZACJI I TWORZENIU RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2023 R.

Na podstawie zawartej pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Wojewodę Łódzkiego a Powiatem Zgierskim umowy nr 23/2023 oraz z Uchwały Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r. (M.P. z 22 listopada 2023 poz. 1276), Powiat Zgierski otrzymał środki z Funduszu Pracy na dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi zawodowych rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

Dofinansowaniem zostały objęte wynagrodzenia za okres: od dnia 01 czerwca 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Kwota pozyskanego dofinansowania ze środków Funduszu Pracy wyniosła: **133.400,00 zł**.

II.4.6. PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE

Rodzina o niezaburzonej strukturze będąca podstawowym środowiskiem życia stwarza najkorzystniejsze warunki rozwoju. Istotna jest tu rola obojga rodziców, którzy podejmują trud wychowania i opieki nad dzieckiem oraz ich wzajemnych więzi. Gdy rodzice nie są w stanie prawidłowo i wystarczająco pełnić swoich obowiązków względem dzieci,

a w szczególności, gdy dobro dziecka jest zagrożone, sąd rodzinny może wydać postanowienie o umieszczeniu dziecka w opiece zastępczej. Literatura przedmiotu wskazuje na dwa przypadki, w których sąd decyduje o umieszczeniu dziecka poza rodziną. W pierwszym decyzja sądu opiera się na ocenie środowiska rodzinnego, które wywiera negatywny wpływ na wychowanie dziecka, w drugim, gdy rodzice nie potrafią sprostać problemom wychowawczym. Odebranie dziecka rodzicom i umieszczenie w opiece zastępczej to najbardziej drastyczny skutek ingerencji sądu we władzę rodzicielską. Natomiast celem pieczy zastępczej jest kompensacja opiekuńczo - wychowawcza oraz stworzenie sytuacji umożliwiającej reintegrację rodziny, a w przypadku braku takiej możliwości podjęcie próby adopcji. (M. Andrzejewski, *Ewolucja pieczy zastępczej przez pryzmat nowych regulacji prawnych*, 2012, Tom 11).

Wysokie standardy funkcjonowania placówek opiekuńczo - wychowawczych to istotny element realizowania pieczy zastępczej. Założenia programowe, w tym obrona koncepcja wychowania, realizacja potrzeb wychowanków czy realizacja procesu opiekuńczego to czynniki, od których zależy wychowanie dziecka. To instytucje zwane potocznie domami dziecka zastępują funkcje rodzin wychowawczo niewydolnych, dlatego powinny spełniać swoje zadania na wysokim poziomie.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewniają korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia oraz umożliwiają kontakt dziecka z rodzicami biologicznymi.

Umieszczenie w placówce opiekuńczo – wychowawczej następuje po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej, przy jednoczesnym braku możliwości umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej. Działania placówek zmierzają do powrotu dzieci do rodzin naturalnych bądź do umieszczenia ich w rodzinach zastępczych.

Na terenie powiatu zgierskiego działają cztery placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- Dom Dziecka w Grotnikach,
- Dom Dziecka nad Lindą,
- Dom Dziecka w Dąbrowce,
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 w Dąbrowce Strumiany,

oraz dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego prowadzone na zlecenie Powiatu Zgierskiego przez Fundację „Happy Kids”:

- Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 6 w Zgierzu,
- Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 7 w Ozorkowie.

Placówki te prowadzą swoją działalność zgodnie z celami wyznaczonymi przez regulaminy organizacyjne placówek oraz obowiązujące przepisy prawa regulujące ich zadania. Placówki w szczególności zapewniają dziecku:

- całodobową opiekę i wychowanie oraz niezbędne potrzeby,
- kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,

- podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny adopcyjnej lub zastępczej.

Przyczyny umieszczenia danego dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej są zawsze efektem złożenia wielu niepowtarzalnych przesłanek, okoliczności i problemów. Większość podopiecznych trafia do pieczy zastępczej w wyniku nawarstwienia bardzo poważnych problemów rodzinnych, w tym uzależnienia od alkoholu, bezradności czy przemocy, które ostatecznie, właśnie jako „złożony zespół przyczyn”, uniemożliwiają zapewnienie dziecku odpowiedniej opieki rodzicielskiej.

Żadne dziecko nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej z powodu złej sytuacji materialnej lub ubóstwa rodziców. Nawet poważne braki materialne nie stanowią wystarczającej przesłanki dla oddzielenia dziecka od rodziny biologicznej. Należy podkreślić, że skrajne ubóstwo nie jest przyczyną, ale skutkiem o wiele poważniejszych problemów, które dotyczą rodzinę i powodują, że nie jest ona w stanie zapewnić dziecku należytej opieki.

Dom Dziecka w Grotnikach, ul. Graniczna 1

Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w placówce w 2023 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 24 lutego 2023 r. wyniósł **10.132,30 zł** (w 2022 r.: 6.581,59 zł). **Dom Dziecka w Grotnikach** przeznaczony jest dla 14 wychowanków. Łączna liczba wychowanków na dzień 31.12.2023 roku wyniosła: 15 pochodzących wyłącznie z powiatu zgierskiego.

Przedział wiekowy dzieci:

- 3 - 9 lat - 6 dzieci,
- 10 - 13 lat - 1 dziecko,
- 14 - 17 lat - 7 dzieci,
- 18 - 25 lat - 1 wychowanek.

Roczny koszt funkcjonowania placówki w 2023 r. wyniósł **1.671.682,00 zł**.

Dom Dziecka nad Lindą, Jedlicze, ul. Graniczna 1B

(uruchomiony w dniu 4 listopada 2022 r.)

Na mocy uchwały Rady Powiatu Zgierskiego Dom Dziecka w Grotnikach został ustanowiony placówką obsługującą Dom Dziecka nad Lindą, zapewniając obu jednostkom wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną.

Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w placówce w 2023 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 24 lutego 2023 r. wyniósł **9.908,72 zł** (w 2022 r.: 6.440,17 zł).

Dom Dziecka nad Lindą przeznaczony jest dla 14 wychowanków. Łączna liczba wychowanków na dzień 31.12.2023 roku wyniosła 15 pochodzących z: powiatu zgierskiego – 12 wychowanków, z powiatu wałeckiego – 3 wychowanków.

Przedział wiekowy:

- 3 - 9 lat - 4 dzieci,
- 10 – 13 lat - 2 dzieci,
- 14 - 17 lat - 9 dzieci.

Roczny koszt funkcjonowania placówki w 2023 r. wyniósł **1.407.434,80 zł**.

Dom Dziecka w Dąbrówce, ul. Cegielniana 1

Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w placówce w 2023 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 24 lutego 2023 r. wyniósł: **10.155,39 zł** (w 2022 r.: 10.043,11 zł).

Dom Dziecka w Dąbrówce przeznaczony jest dla 14 wychowanków. Na dzień 31.12.2023 r. przebywało w niej 16 wychowanków z powiatu zgierskiego – 14 wychowanków z Miasta Łodzi – 2 wychowanków.

Przedział wiekowy dzieci:

- 4 – 6 lat - 1 dzieci,
- 7 – 13 lat - 2 dzieci,
- 14 – 17 lat - 7 dzieci,
- 18 – 24 lat - 6 dzieci.

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 w Dąbrówce Strumiany, ul. Cegielniana 3

Placówka została uruchomiona z dniem 04 maja 2020 roku. Pierwsi wychowankowie jacy zamieszkali w placówce, zostali przeniesieni z pobliskiego Domu Dziecka w Dąbrówce.

Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w placówce w 2023 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 24 lutego 2023 r. wyniósł: **7.440,06 zł** (w 2022 r.: 4.988,40 zł).

Na dzień 31.12.2023 r. przebywało w niej 14 wychowanków pochodzących wyłącznie z powiatu zgierskiego. Przedział wiekowy dzieci: 7 – 13 lat- 6 os, 14 – 17 lat - 8 os.

Tabela nr 15. Koszt miesięcznego utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych działających na terenie powiatu zgierskiego

L.p.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza	Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w 2022 roku	Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w 2023 roku
1	Dom Dziecka w Grotnikach, ul. Graniczna 1	6.581,59 zł	10.132,30 zł
2	Dom Dziecka nad Lindą, Jedlicze, ul. Graniczna 1B	6.440,17 zł	9.908,72 zł
3	Dom Dziecka w Dąbrówce, ul. Cegielniana 1	10.043,11 zł	10.155,39 zł
4	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 w Dąbrówce Strumiany	4.988,40 zł	7.440,06 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Na przestrzeni omawianych lat nastąpiła tendencja wzrostowa dotycząca wysokości kosztu utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. W Domu Dziecka w Grotnikach wzrosła ona o 35 %, zaś w **Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 1 w Dąbrówce Strumiany o 33%.**

Realizacja zadań powiatu z zakresu pieczy zastępczej obejmuje zarówno prowadzenie kwalifikacji, szkolenie i tworzenie rodzin zastępczych, nadzór nad nimi, prowadzenie

placówek opiekuńczych, pracę socjalną, współpracę z wieloma podmiotami, w tym gminami, organizacjami pozarządowymi, jak i zabezpieczenie finansowe wszelkich przedmiotowych działań. Jakkolwiek bezwzględnie priorytetowym zadaniem jest wykonywanie postanowień Sądu w przedmiocie zabezpieczenia dzieci, to należy zauważyć, iż jest ono zaledwie początkiem procesu związanego z pieczą zastępczą. Każdorazowe umieszczenie dziecka, w innej formie niż spokrewniona rodzina zastępcza napotyka na ogromne przeszkody wynikające z braku miejsc. Niedostateczna ich ilość w rodzinnych formach czy domach dziecka powoduje, iż znalezienie odpowiedniego domu, w jakimkolwiek zakątku kraju stanowi duże wyzwanie, zwłaszcza, iż w większości przypadków dzieci wymagają natychmiastowego zabezpieczenia. Niestety obserwuje się narastającą ilość umieszczeń prowadzonych w trybie interwencyjnym.

Placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego - Rodzinne Domy Dziecka Fundacji „Happy Kids”.

W związku z kończącym się w dniu 31 grudnia 2022 r. pięcioletnim okresem, na jaki został ogłoszony konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu pieczy zastępczej, polegający na uruchomieniu i prowadzeniu dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego, na podstawie Uchwały Nr 61/154/22 Zarządu Powiatu Zgierskiego z dnia 20 października 2022 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, polegającego na uruchomieniu i prowadzeniu dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego. Do konkursu zgłosiła się tylko Fundacja „Happy Kids”.

W dniu 28 grudnia 2022 r. została podpisana umowa pomiędzy Powiatem Zgierskim a Fundacją "Happy Kids" o powierzeniu realizacji zadania publicznego z zakresu pieczy zastępczej pod tytułem **„Uruchomienie i prowadzenie dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego”**. Termin realizacji zadania ustalony został od dnia 01.01.2023 r. do dnia 31.12.2027 r. Na podstawie powyższej umowy przedłużono funkcjonowanie: Rodzinnego Domu Fundacji "Happy Kids" nr 6 w Zgierzu i Rodzinnego Domu Fundacji "Happy Kids" nr 7 w Ozorkowie.

Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w 2023 roku, który został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 24 lutego 2023 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych przez fundację na zlecenie powiatu wyniósł:

- w Rodzinnym Domu Fundacji "Happy Kids" nr 6 w Zgierzu, ul. Musierowicza 16:
3.940,00 zł,
- w Rodzinnym Domu Fundacji "Happy Kids" nr 7 w Ozorkowie, ul. Kwiatowa 5:
3.754,00 zł.

Tabela nr 16. Koszt miesięcznego utrzymania dziecka w Rodzinnych Domów Dziecka prowadzonych przez Fundację Happy Kids w latach 2022-2023

L.p.	Rodzinny Dom Dziecka	Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w 2022 roku	Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w 2023 roku
1	Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 6 w Zgierzu	3.559,00 zł	3.940,00 zł
2	Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 7 w Ozorkowie	3.538,00 zł	3.754,00 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 6 w Zgierzu

Z dniem 01 sierpnia 2023 r., za zgodą wojewody, nastąpiła zmiana siedziby Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 6 w Zgierzu z ul. Musierowicza 16 na ul. Szarych Szeregów 7.

Na dzień 31.12.2023 r. w placówce przebywało 9 wychowanków z:

- powiatu zgierskiego – 8 wychowanków,
- powiatu zgorzeleckiego – 1 wychowanek,

Przedział wiekowy wychowanków:

- 5 - 17 lat - 9 wychowanków.

Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 7 w Ozorkowie, ul. Kwiatowa 5.

Na dzień 31.12.2023 r. w placówce przebywało 9 wychowanków z:

- powiatu zgierskiego – 7 wychowanków,
- powiatu pilskiego – 2 wychowanków.

Przedział wiekowy wychowanków:

- 2 - 17 lat - 9 wychowanków.

Zgodnie z art. 115 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na każde dziecko przebywające w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego przysługują środki w zryczałtowanej kwocie nie niższej niż 660,00 zł miesięcznie a w przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności przysługują w zryczałtowanej kwocie nie niższej niż 860,00 zł miesięcznie. Zgodnie z art. 114 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą Rady Powiatu Zgierskiego nr XXXVI/364/13 z dnia 26 kwietnia 2013 r. zryczałtowana kwota na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego została zwiększona z kwoty **660,00 zł** na kwotę **1.000,00 zł** miesięcznie. Ponownie, w grudniu 2023 r., Uchwałą Rady Powiatu Zgierskiego nr LXX/543/23 z dnia 27 grudnia 2023 r. zryczałtowana kwota na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego została zwiększona z kwoty 1.000,00 zł na kwotę **1.361,00 zł** miesięcznie od dnia 01 stycznia 2024 r.

Ponadto odrębna kwota obejmuje wydatki na:

- wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych dziecka,
- wyposażenie w:
 - odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb dziecka,
 - środki higieny osobistej,
 - podręczniki, pomoce i przybory szkolne,
 - koszty przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką,
 - zajęcia kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego dziecka,
 - miesięczną drobną kwotę do własnego dysponowania przez dziecko,
 - opłaty za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której mieści się placówka,
 - dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka do 18 roku życia – raz w roku,
 - pokrycie: niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka jednorazowo; wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.

Ponadto (zgodnie z art. 116 i art. 117 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) placówce przekazywane są środki finansowe na bieżące funkcjonowanie placówki w tym na:

- usługi telekomunikacyjne,
- bieżące naprawy, remonty oraz wyposażenie placówki w sprzęt niezbędny dla umieszczonych w niej dzieci,
- świadczenia opieki zdrowotnej, które w całości lub w części nie są finansowane ze środków publicznych na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej,
- wyrównywanie opóźnień w nauce,
- środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego, w skład których wchodzi: czynsz, opłaty za energię ciepłą i elektryczną, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, abonament telewizyjny i radiowy, ryczałt na zakup opału, wydatki związane z kosztami eksploatacji i remontów, z uwzględnieniem podatku od nieruchomości i opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów.

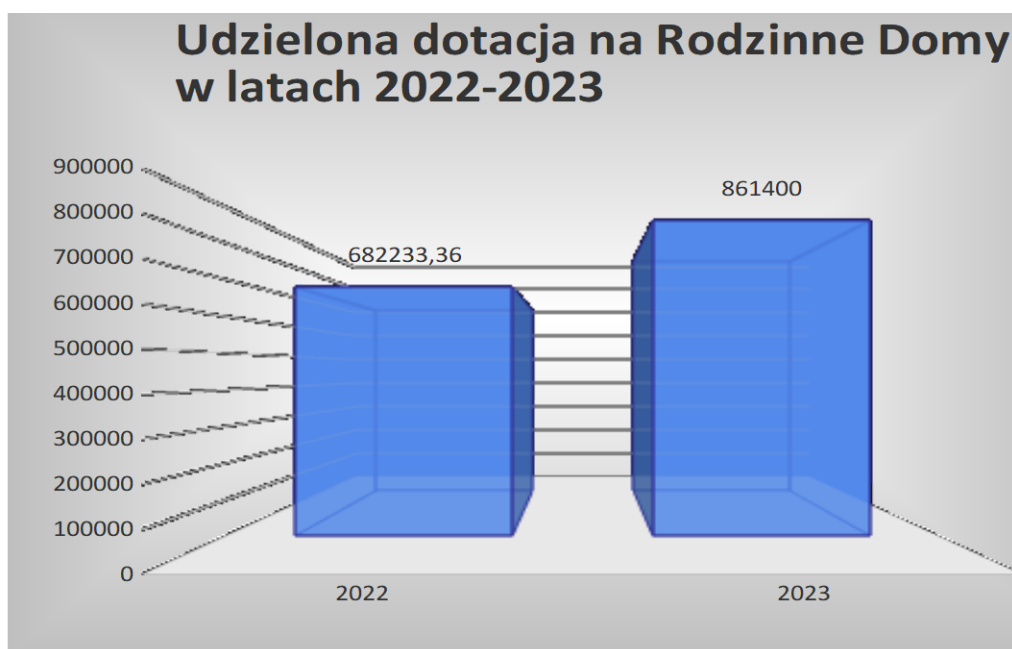
Zgodnie z podpisaną umową oraz corocznym aneksem do umowy, w roku 2023 Fundacji przekazywana była comiesięczna dotacja składająca się z dwóch części:

- 1) zmiennej, w wysokości 1.000,00 zł na każde przebywające w placówce dziecko (od dnia przyjęcia dziecka do placówki do dnia opuszczenia placówki);
- 2) stałej, w wysokości: 27.892,00 zł w okresie styczeń – listopad 2023 r., a w miesiącu grudniu 2023 r. w wysokości 27.888,00 zł, która jest przekazywana niezależnie od liczby dzieci przebywających w placówce.

Tabela nr 17. Wysokość dotacji udzielonej przez Powiat dla Fundacji „Happy Kids” na prowadzenie obu placówek w latach 2022-2023

L.p.	Rodzinny Dom Dziecka	Dotacja 2022 roku łącznie na 2 Domy	Dotacja 2023 roku łącznie na 2 Domy
1	Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 6 w Zgierzu	682 233,36 zł	861 400,00 zł
2	Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 7 w Ozorkowie		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Zgierzu

Wykres nr 7. Udzielona dotacja na Rodzinne Domy w latach 2022-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Zgierzu

Z wykorzystania tych środków Fundacja składa comiesięczne sprawozdania. Sprawozdania te, oprócz rozliczenia merytorycznego, zawierają kopie faktur i rachunków potwierdzających faktycznie poniesione przez Fundację wydatki. Dopiero po złożeniu przez Fundację ww. rozliczenia, zatwierdzeniu go przez PCPR w Zgierzu oraz Wydział Finansowy Starostwa Powiatowego przekazywana jest kolejna transza dotacji.

Ponadto do 31 stycznia każdego roku Fundacja jest zobowiązana do przedłożenia rocznego sprawozdania z funkcjonowania domów dziecka, które oprócz opisowej części dotyczącej każdego dziecka, zawiera rozliczenie całorocznej dotacji otrzymanej w ramach umowy.

II.4.7. SZKOLENIA I NABÓR KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE

W 2023 roku PCPR w Zgierzu, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, dokonywał oceny predyspozycji i motywacji kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Łącznie do PCPR w Zgierzu zgłosiły się 24 osoby z wnioskami o przeprowadzenie kwalifikacji. Po podjętych czynnościach kwalifikacyjnych (zgromadzenie wymaganych dokumentów, wizyty pracowników PCPR w Zgierzu w środowisku rodzinnym, a także przeprowadzeniu badań psychologicznych) wszystkie osoby otrzymały pozytywną opinię.

W 2023 roku zostały przeprowadzone szkolenia dla 24 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej/zawodowej. Łączny koszt w/w szkoleń wyniósł 26.400,00 zł.

I kwartał (od 10.03 do 26.03.) zostało zorganizowane szkolenie dla 12 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze. Koszty szkolenia wyniosły łącznie 13.200,00 zł i były w całości pokryte w ramach realizowanego przez PCPR w Zgierzu Projektu „Rodzina – Wspierajmy” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020. Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne; Działanie IX.2. Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; Poddziałanie IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne.

II kwartał (od 20.10. do 29.10 r.) zostało zorganizowane szkolenie dla 11 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze i 1 osoba została przeszkolona na zawodową rodzinę zastępczą. Koszty szkolenia wyniosły 13.200,00 zł i były pokryte w ramach środków finansowych PCPR (dział 85508 § 4300).

II.4.8. KOORDYNATORZY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Działając zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wszystkie rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Występującym o tę formę wsparcia, przydzielano koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku 2023 zatrudniony był **1 koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Objął on swoim wsparciem 28 dzieci przebywających w 16 rodzinach zastępczych.** Liczba rodzin zastępczych objętych jednocześnie wsparciem koordynatora nie przekraczała 15.

Zatrudniony koordynator posiada kwalifikacje do pracy z rodzinami zastępczymi i dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, zgodne z wymogami ustawy. Koordynator wykonuje zadania określone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w szczególności:

- udziela pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- uczestniczy w przygotowaniu, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą planu pomocy dziecku,
- pomaga rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu z osobami bliskimi dla dziecka,
- zapewnia rodzinom zastępczym pomoc w dostępie do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, edukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłasza do ośrodków adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udziela wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawia roczne sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynator po rozpoznaniu potrzeb i problemów rodzin zastępczych planuje adekwatną pomoc. Zapewnia także pomoc w dostępie do specjalistycznej pomocy zdrowotnej, psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej a tam, gdzie było to możliwe, współpracował z asystentami rodzin biologicznych. Brał także udział w dokonywaniu wymaganych ocen sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych. Praca koordynatora polegała również na umożliwieniu rodzinom nawiązania wzajemnego kontaktu, zachęcania do korzystania ze szkoleń oferowanych przez PCPR w Zgierzu oraz udziału w grupie wsparcia.

II.4.9. MIESZKANIA CHRONIONE/TRENINGOWE

W roku 2023 z funkcjonującego na terenie powiatu zgierskiego mieszkania chronionego/treningowego dla usamodzielniających się wychowanków skorzystało 3 wychowanków domów dziecka, w tym jedna osoba opuściła mieszkanie chronione.

Wszyscy wychowankowie zamieszkujący w w/w mieszkaniu kontynuują naukę w myśl przepisów ustawy o wspieraniu rodziny, ponadto złożyli dokumenty o przydział lokalu mieszkalnego z gminnych zasobów lokalowych.

W mieszkaniu chronionym wychowankowie uczą się samodzielnie gospodarować posiadanymi środkami pieniężnymi m.in. otrzymywaną pomocą pieniężną na kontynuację nauki oraz prowadzić gospodarstwo domowe. Pomimo tego, iż są to osoby dorosłe, pozostają pod kontrolą pracowników PCPR w Zgierzu.

Wychowankowie za pobyt ponoszą opłatę ustaloną na podstawie Uchwały Nr XLIV/463/14 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 28 lutego 2014 r w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym, funkcjonującym w strukturze PCPR w Zgierzu lub są z niej zwalniani, gdy ich dochód nie przekracza kryteriów dochodowych określonych w ustawie o pomocy społecznej. Uzyskane środki przekazywane są na konto Powiatu.

Koszt utrzymania mieszkania chronionego/treningowego w roku 2023 wyniósł **31.269,11 zł** (w 2021 r. - 27.241,47 zł w 2022 r. – 32.092,32 zł). Środki na ten cel pochodziły z budżetu Powiatu Zgierskiego.

Tabela nr 18. Koszt utrzymania mieszkania chronionego/treningowego w latach 2021-2023

L.p.	Rodzinny Dom Dziecka	2021 rok	2022 rok	2023 rok
1	Koszt utrzymania mieszkania chronionego. Środki na ten cel pochodziły z budżetu Powiatu Zgierskiego.	27 241,47 zł	32 092,32 zł	31 269,11 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

II.5. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POWIECIE ZGIERSKIM

Rycina nr 13. Logo symbolizujące niepełnosprawność.

Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Niepełnosprawność>

Dziś niepełnosprawność w krajach rozwiniętych traktowana jest jako jeden z problemów społecznych, wymagający systematycznego podejścia, naukowej wiedzy i skutecznych sposobów działania. Osoby niepełnosprawne objęte są pomocą państwa, które tworzy określone instytucje mające na celu przywrócenie sprawności i/lub poprawę jakości ich życia. W Polsce do instytucji publicznych zajmujących się problemem niepełnosprawności zalicza się Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, powiatowe centra pomocy rodzinie, powiatowe zespoły ds. orzekania niepełnosprawności, ośrodki pomocy społecznej.

Termin niepełnosprawność w Polsce zdefiniowany jest w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub

długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Taka definicja wynika z modelu medycznego niepełnosprawności i kładzie nacisk na braki bądź ułomności osoby niepełnosprawnej. Pierwszym dokumentem w Polsce odchodzącym od definicji medycznej na rzecz definicji społecznej niepełnosprawności jest ratyfikowana przez Prezydenta RP w dniu 6 września 2012 Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

W Polsce obowiązują trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Dodatkowo funkcjonują dwa rodzaje orzecznictwa: do celów rentowych i pozarentowych, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje. Taki stan znacznie utrudnia zbieranie danych o osobach niepełnosprawnych. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza pojęcia niepełnosprawności prawnej i niepełnosprawności biologicznej. Poza spisami powszechnymi wszelkie gromadzone dane statystyczne dotyczą osób niepełnosprawnych prawnie.

Niepełnosprawność potwierdzona orzeczeniem to tzw. niepełnosprawność prawna. Orzeczenie ustalające niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności stanowi podstawę do ubiegania się o pomoc przewidzianą w ustawie rehabilitacyjnej oraz do przyznania ulg i uprawnień na podstawie innych przepisów, np. zniżek komunikacyjnych, odliczeń podatkowych. Natomiast niepełnosprawność biologiczna to subiektywne odczuwanie przez konkretną osobę ograniczenia wykonywania podstawowych dla danego wieku czynności, przy braku orzeczenia.

Osoby, które nie ukończyły 16 lat są zaliczane do niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy (z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu), powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

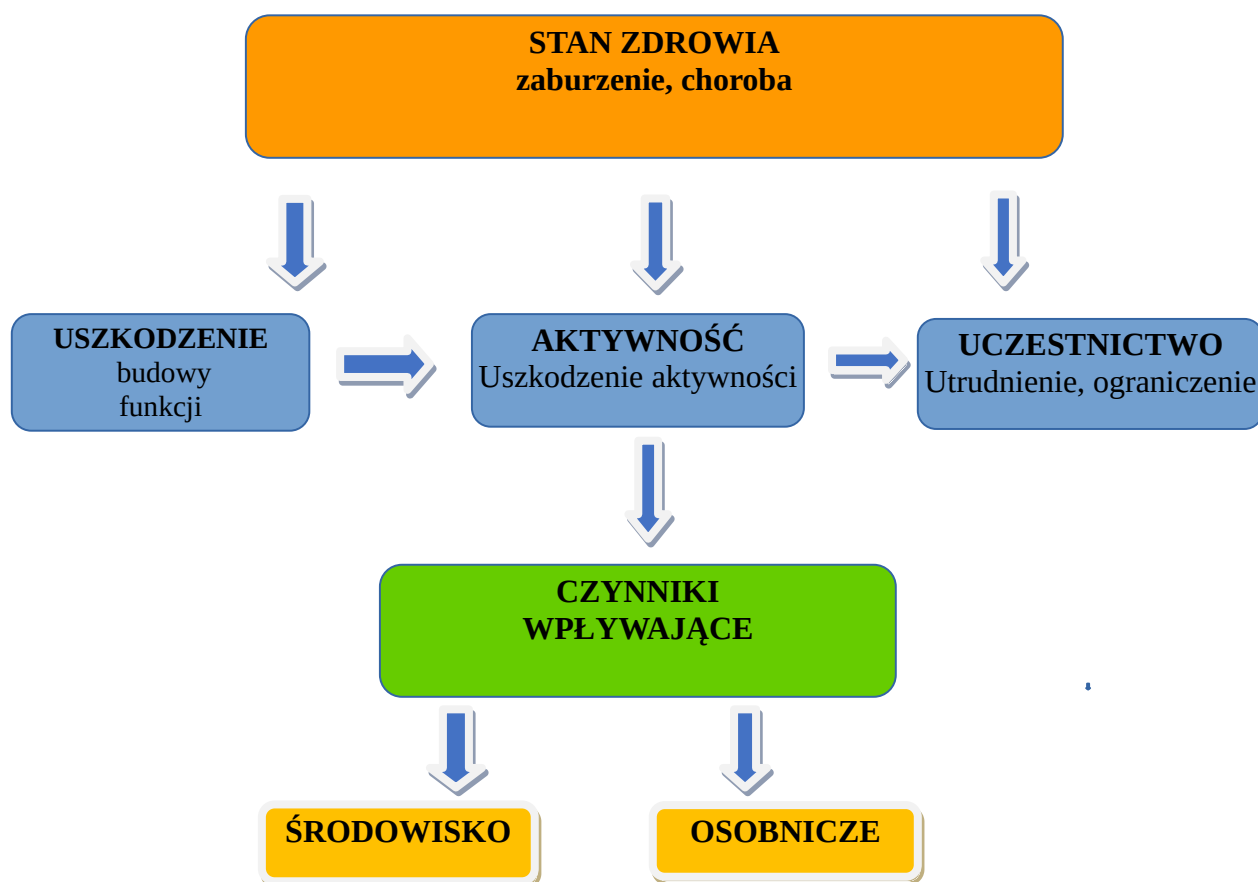
Sejm RP w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych stwierdza, iż zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji, czyli:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny;
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną;
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej;
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych;
- 6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy

niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych;

- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym;
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej;
- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych;
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Rycina nr 14. Model niepełnosprawności wg Międzynarodowej Klasyfikacji Niepełnosprawności

LogoScript/Archiwum Ilustracji WN PWN SA © Wydawnictwo Naukowe PWN

Dokumentem, który jest częścią Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zgierskim na lata 2022-2025. Jest to dokument służący realizacji lokalnej polityki społecznej, nawiązujący w swych założeniach do Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych ONZ i Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych. Stanowi podstawę do aplikowania o środki finansowe na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Corocznie powiat zgierski otrzymuje informację pochodzącą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przedstawiającą między innymi wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dwóch grup wiekowych według GUS, które są niezbędne do obliczeń wysokości środków finansowych Funduszu przypadających na dany rok.

Tabela nr 19. Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w powiecie zgierskim

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie zgierskim		Razem
	w wieku 0 – 14 lat	w wieku 15 lat i powyżej	
2021	546	10 068	10 614
2022	547	10 047	10 594
2023	941	13 435	14 376

Dane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – powiat zgierski

Z danych przedstawionych przez PFRON wynika, iż liczba osób niepełnosprawnych w powiecie zgierskim w latach 2021 – 2022 kształtowała się na podobnym poziomie wśród obydwu grup wiekowych, jednak znaczący wzrost nastąpił w roku 2023, tj. w grupie osób w wieku 0-14 lat o 394 osoby w porównaniu do roku 2022, natomiast w wieku 15 lat i powyżej – liczba osób z niepełnosprawnościami wzrosła o 3 388 osób w porównaniu z 2022 rokiem.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Zadania powiatu zgierskiego w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności realizowane są na podstawie zawartego **Porozumienia między Powiatem Zgierskim a Powiatem Łódzkim Wschodnim.**

Tabela nr 20. Liczba wydanych orzeczeń w 2023 r. wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku (osoby powyżej 16 roku życia)

Lp.	Symbole	Stopień niepełnosprawności				Wiek			
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	01-U	35	24	4	63	44	11	8	0
2	02-P	148	236	30	414	26	75	160	153
3	03-L	4	93	79	176	5	7	32	132
4	04-O	33	34	17	84	10	8	23	43
5	05-R	184	592	186	962	23	43	346	550
6	06-E	4	10	8	22	7	3	8	4
7	07-S	45	119	30	194	3	6	64	121
8	08-T	14	32	6	52	4	8	15	25
9	09-M	11	15	4	30	1	1	8	20
10	10-N	65	82	20	167	3	16	67	81
11	11-I	9	61	35	105	13	17	40	35
12	12-C	10	9	0	19	14	4	1	0
Razem		562	1 307	419	2 288	153	199	772	1 164

Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Powiecie Łódzkim Wschodnim
– Powiat Zgierski

Objaśnienia:

- 01-U** – upośledzenie umysłowe,
02-P – choroby psychiczne,
03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
04-O – choroby narządu wzroku,
05-R – upośledzenia narządu ruchu,
06-E – epilepsja,
07-S – choroby układów oddechowego i krążenia,
08-T – choroby układu pokarmowego,
09-M – choroby układu moczowo-płciowego,
10-N – choroby neurologiczne,

11-I – Inne, w tym: schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Mieszkańców powiatu zgierskiego w zakresie orzecznictwa do celów pozarentowych obsługuje Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Powiecie Łódzkim Wschodnim. Z danych przedstawionych przez ww. organ wynika, iż najczęściej wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu zgierskiego dla osób powyżej 16 roku życia w roku 2023, nastąpiło z powodu upośledzenia **narządu ruchu 962**, natomiast z powodu **chorób psychicznych** orzeczenie uzyskało **414** osób, z powodu **upośledzenia umysłowego 63** osoby. Łącznie wydanych orzeczeń (z określeniem stopnia niepełnosprawności) dla osób powyżej 16 roku życia było **2 288**, w tym dla kobiet – **1 218**.

Ponadto w roku 2023 wydano **34** orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych oraz **30** orzeczeń o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności. Ogółem Zespół wydał **2 352** orzeczenia. Stopień umiarkowany był najczęściej w 2023 roku przyznawanym stopniem niepełnosprawności – **1 307**. Najwięcej orzeczeń uzyskały osoby w wieku 60 lat i więcej oraz w przedziale wiekowym 41-60 lat.

Wydanych orzeczeń dla osób **przed 16 rokiem** życia w 2023 roku było łącznie **336**. Orzeczenia otrzymało najczęściej dzieci w wieku od 8 - 16 lat – **157 orzeczeń**, nieco mniej dzieci w wieku 4 - 7 lat – **109** orzeczeń oraz **70** orzeczeń dla wieku od 0 - 3 lat. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności były całościowe zaburzenia rozwojowe **12 C - 119**, ponadto **50** orzeczeń wydano ze względu na upośledzenia umysłowe, a **35** z powodu wykrytych chorób psychicznych.

Niewątpliwie, osoby niepełnosprawne należą do grupy społecznej zagrożonej marginalizacją z powodu ograniczonego dostępu do życia zawodowego i społecznego, a najczęstszą przyczyną niepełnosprawności w powiecie zgierskim stanowią schorzenia narządów ruchu, układu krążenia i oddychania, choroby neurologiczne oraz zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, a także choroby psychiczne.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu, na koniec 2023 roku liczba **osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy** w Zgierzu wynosiła **317 osób**. Zdecydowaną większość stanowiły osoby bezrobotne – **269 osób**, tj. **84,9 %** wszystkich zarejestrowanych, odnotowano również 48 osób niepełnosprawnych mających status poszukujących pracy, co stanowiło **15,1 %** ogółu niepełnosprawnych.

Odnosząc się do liczby wszystkich bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie zgierskim (tj. **3 286** osób bezrobotnych i **93** osoby poszukujące pracy), osoby niepełnosprawne to **9,4 %** ogółu zarejestrowanych, o 0,5 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku. Wśród zarejestrowanych osób niepełnosprawnych zdecydowaną większość z ogółu niepełnosprawnych stanowili mieszkańcy miast – powyżej 80%.

W grupie tej zdecydowanie dominowały osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowiące aż **62,1 %**. Natomiast **34,7 %** to niepełnosprawni ze stopniem umiarkowanym, a jedynie **3,1 %** ze znacznym. Proporcje te wynikają w dużej mierze z faktu, iż osoby posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności w znacznej części pobierają renty stałe,

co uniemożliwia im nabycie statusu bezrobotnego, dlatego też rejestrują się jako poszukujący pracy.

Najczęstszymi powodami orzeczenia o niepełnosprawności, podobnie jak w latach poprzednich było upośledzenie narządu ruchu – **24,6 %**, następnie choroby psychiczne i umysłowe, schorzenia neurologiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, choroby narządu wzroku oraz choroby układu oddechowego i krążenia. W wielu przypadkach rodzaj niepełnosprawności nie został określony.

Tabela nr 21. Osoby niepełnosprawne z podziałem na lata 2022 – 2023

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2022 r.	Stan na 31.12.2023 r.
Niepełnosprawni ogółem	326	317
Wg wieku		
Do 30 roku życia	22	18
Powyżej 50 roku życia	180	185
Wg wykształcenia		
Powyżej średniego	107	99
Poniżej średniego	219	218
Wg statusu		
Bezrobotni	274	269
Poszukujący pracy	52	48
Wg płci		
Kobiety	119	117
Mężczyźni	207	200
Wg miejsca zamieszkania		
Miasto	263	245
Wieś	63	72
Wg stopnia niepełnosprawności		
Znaczny	5	10
Umiarkowany	112	110

Lekki	209	197
Rodzaje niepełnosprawności		
Choroby psychiczne i umysłowe	51	54
Zaburzenia głosu, mowy i słuchu	23	32
Choroby narządu wzroku	34	29
Upośledzenie narządu ruchu	90	78
Epilepsja	12	13
Choroby układu pokarmowego, moczowo-płciowego, oddechowego i krążenia	36	27
Choroby neurologiczne	42	35
Całościowe zaburzenia rozwojowe	2	2
Inne i nieustalone	36	47

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu

Z analizy struktury wieku zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wynika, iż większość z nich to osoby w wieku powyżej 50 roku życia. Osoby niepełnosprawne w tym wieku mają statystycznie niższe wykształcenie, gorzej orientują się w technologiach informatycznych, rzadziej znają języki obce, co czyni je dużo mniej konkurencyjnymi na rynku pracy. Znacznie lepiej wygląda sytuacja młodych niepełnosprawnych do 30 roku życia, gdyż częściej posiadają oni wykształcenie powyżej średniego, co niewątpliwie ułatwia znalezienie pracy, ponadto korzystają także z programów z zakresu aktywizacji zawodowej dedykowanych ludziom młodym.

Tabela nr 22. Dane dotyczące osób niepełnosprawnych: napływ, odpływ, podjęcia pracy oraz aktywizacja zawodowa, a także zgłoszone wolne miejsca pracy na przestrzeni roku

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023
Napływ – włączeni do ewidencji	325	347
Odpływ – wyłączeni z ewidencji	329	362
Podjęcia pracy, w tym pracy subsydiowanej	139 / 27	160 / 25
Aktywizacja zawodowa /staż, szkolenia i prace społecznie użyteczne	26	27
Zgłoszone wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	179	78

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu

W 2023 r. liczba zarejestrowanych niepełnosprawnych była niższa zaledwie o **9** osób w odniesieniu do roku 2022. W ciągu całego 2023 roku do ewidencji osób niepełnosprawnych włączonych zostało **347** osób niepełnosprawnych, z czego **317** osób bezrobotnych oraz **30** poszukujących pracy. W tym samym okresie wyłączono z ewidencji **362** osoby niepełnosprawne (322 bezrobotnych i 40 poszukujących pracy).

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP w Zgierzu, zarówno bezrobotne jak i poszukujące pracy, podejmowały zatrudnienie we własnym zakresie, kierowane były również do pracy na stanowiska subsydiowane (**25 osób**), a także na różne formy aktywizacji zawodowej takie jak szkolenie (**1 osoba**), staż (3 osoby) czy prace społecznie użyteczne (**23 osoby**).

Ilość zgłoszonych wolnych miejsc pracy oraz miejsc aktywizacji zawodowej w 2023 r. była niższa niż w roku 2022 o **101** miejsc.

Z zakresu rehabilitacji społecznej, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, Powiat – za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje następujące zadania:

- 1) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
- 2) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- 3) udzielanie dofinansowania do:
 - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
 - kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Główne środki na tworzenie warunków ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Środki Funduszu przekazywane są między innymi na pomoc indywidualną osobom niepełnosprawnym, wsparcie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz finansowanie specjalistycznych placówek, takich jak Warsztaty Terapii Zajęciowej lub przedsięwzięć z zakresu ekonomii społecznej, na przykład Zakładów Aktywności Zawodowej. Część środków finansowych - wspierających przede wszystkim indywidualne osoby niepełnosprawne - dystrybuowana jest przez jednostki samorządu powiatowego. Jednostki te poprzez podległe struktury przyjmują wnioski o dofinansowanie a następnie rozpatrują i przekazują środki finansowe.

Poniższa tabela zawiera szczegółowe dane na temat zadań podejmowanych przez PCPR w Zgierzu w zakresie rehabilitacji społecznej w latach 2021 - 2023.

Tabela nr 23. Wielkość wydatków przeznaczonych na realizację zadań Powiatu Zgierskiego pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie planu w 2021 (w zł)	Wykonanie planu w 2022 (w zł)	Wykonanie planu w 2023 (w zł)
I	Warsztaty Terapii Zajęciowej	2 560 128,00	3 055 728,00	3 464 797,00
II	Rehabilitacja zawodowa	479 999,92	479 289,54	489 140,82
III	Rehabilitacja społeczna	1 893 202,60	1 846 128,83	2 413 083,53
1.	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych	496 117,90	498 962,78	696 791,60
2.	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	499 902,03	499 141,31	616 307,64
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	897 182,67	848 024,74	1 099 984,29
IV	Ogółem	4 933 330,52	5 381 146,37	6 367 021,35

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż wielkość środków przyznawanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań powiatu zgierskiego w latach 2021 - 2023 wzrastała. W 2021 r. ze środków PFRON Powiat zrealizował zadania rehabilitacji społecznej i zawodowej na łączną kwotę **4 933 330,52 zł**, natomiast w 2022 roku Powiat wykorzystał na ten cel **5 381 146,37 zł**. Najwięcej środków zostało przeznaczonych i wykorzystanych w roku 2023, tj. **6 367 021,35 zł**.

W latach 2022 i 2023 zmieniły się proporcje dotyczące zadania *Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze* i wyniosły odpowiednio 848 024,74 zł w 2022 roku i **1 099 984,29 zł w 2023 roku**, czyli o **251 959,55 zł** więcej do dyspozycji na wskazany cel. Podobnie przedstawia się sytuacja przy zadaniu *Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych*, gdzie w roku 2023 środki finansowe wzrosły o kwotę **117 166,33 zł** w porównaniu z rokiem 2022.

Ponadto należy zauważyć znaczący wzrost środków PFRON w ostatnich trzech latach, przeznaczonych na bieżącą działalność **WTZ-ów**. Środki finansowe wydatkowane na ten cel w roku 2023 były wyższe w porównaniu z rokiem 2021, aż o **904 669,00 zł**.

Od 2012 r. Powiat Zgierski uczestniczy w realizacji programu, finansowanego ze środków PFRON, pn. „Aktywny Samorząd”, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w wieku aktywności zawodowej w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach realizacji tego programu osoby niepełnosprawne miały możliwość skorzystania m.in. z dofinansowania kosztów zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, uzyskania prawa jazdy kategorii B i sprzętu elektronicznego, zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym i utrzymania jego sprawności technicznej, zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, a także opieki nad dzieckiem, a w późniejszych latach uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

W latach 2021 - 2023 wsparcie w ramach programu „Aktywny Samorząd” otrzymało w powiecie zgierskim **150 osób** niepełnosprawnych na łączną kwotę **1 526 766,18 zł**.

W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu przystąpiło do programu pn. „**Samodzielność – Aktywność – Mobilność**” - „**Dostępne mieszkanie**” oraz „**Mieszkanie dla absolwenta**”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach dwóch umów podpisanych w miesiącu grudniu 2022 roku.

PFRON na realizację w/w programów przekazał łączną kwotę w wysokości 249 856,40 zł. Celem Programu „*Dostępne mieszkanie*” jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych, natomiast Programu „*Mieszkanie dla absolwenta*” jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta. Program realizowany będzie do wyczerpania budżetu. Termin zakończenia realizacji programu określi Rada Nadzorcza PFRON. Pomimo promocji w/w programów w roku 2023 nie wpłynął żaden wniosek.

Liczba osób niepełnosprawnych z roku na rok wzrasta, wzrasta jednak także ich świadomość własnych potrzeb i praw, które przysługują im jako członkom społeczeństwa. O swoje prawa walczą nie tylko sami niepełnosprawni, ale także członkowie ich rodzin oraz osoby zawodowo czy społecznie zaangażowane w pomoc ludziom potrzebującym. Niestety z powodu często niewystarczających środków, Powiat zmuszony jest do dokonywania wyborów i ustalenia kluczowych priorytetów dotyczących pomocy drugiemu człowiekowi.

Ponadto Zastępca Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w piśmie z dnia 13 lutego 2018 roku wystosowanym do Starostów i Prezydentów Miast na prawach powiatu, zwrócił szczególną uwagę na aspekt dofinansowania i podziału środków PFRON. Podniósł następującą kwestię: Powiat ma prawo do realizacji tylko wybranych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i/lub społecznej dokonując wyboru zadań na podstawie najpilniejszych potrzeb osób niepełnosprawnych. Realizacja zadań własnych samorządu terytorialnego wynikających z art. 35 a ustawy o rehabilitacji jest dofinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Oznacza to, że środki PFRON powinny stanowić wspierające, a nie jedyne źródło dofinansowania ważnych społecznie zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

BARIERY ARCHITEKTONICZNE, W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNE

Osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności mogą w znacznym stopniu ułatwić sobie wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem poprzez likwidację niżej wymienionych barier:

- architektonicznych - są to wszystkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne utrudniają swobodę ruchu osobie niepełnosprawnej,
- technicznych - są to bariery utrudniające/uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w społeczeństwie,
- komunikacyjnych - są to ograniczenia utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodę porozumiewania się lub przekazywanie informacji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami dofinansowanie do likwidacji barier nie może obejmować kosztów zakupu sprzętu lub wykonania usług związanych z likwidacją barier, poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy między Powiatem a Wnioskodawcą o dofinansowanie ze środków PFRON. Równocześnie dofinansowanie to nie przysługiwało osobom, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku uzyskały na ten cel dofinansowanie ze środków PFRON. Wysokość dofinansowania może wynosić do 95 % kosztów zakupu sprzętu lub wykonania usługi.

Wnioski składane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu dotyczą najczęściej dostosowania pomieszczenia sanitarnego do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykonania podjazdów, a także zakupu m.in.: podnośników, krzeseł toaletowych oraz usunięcia barier w komunikowaniu się, takich jak: dofinansowanie do zakupu zestawu komputerowego, lupy, powiększalnika itp.

Efektem realizacji zadania było przede wszystkim pomoc osobom niepełnosprawnym z dysfunkcją narządu ruchu, głównie w postaci dostosowania pomieszczeń higieniczno – sanitarnych, zakupu schodołazów, podnośników oraz zestawów komputerowych.

W roku 2021 przyjęto **166** wniosków na zadanie *Bariery architektoniczne, w komunikowaniu się i techniczne*. Dofinansowanie wypłacono **143** osobom na łączną kwotę **499 902,03 zł**, z tego na likwidację barier technicznych kwotę **119 477,98 zł** dla **25** osób, na likwidację barier architektonicznych kwotę **272 798,10 zł** dla **45** osób oraz na likwidację barier w komunikowaniu się dla **73** osób na łączną kwotę **107 625,95 zł**. W roku 2022 przyjęto **151** wniosków. Dofinansowanie wypłacono **93** osobom na łączną kwotę **499 141,31 zł**, z tego na likwidację barier technicznych kwotę **101 455,14 zł** dla **22** osób, na likwidację barier architektonicznych kwotę **350 425,15 zł** dla **47** osób oraz na likwidację barier w komunikowaniu się dla **24** osób na łączną kwotę **47 261,02 zł**. Natomiast w roku 2023 przyjęto **165** wniosków. Dofinansowanie wypłacono **129** osobom na łączną kwotę **616 307,64 zł**, z tego na likwidację barier technicznych kwotę **61 322,04 zł** dla **14** osób, na

likwidację barier architektonicznych kwotę **439 869,52 zł** dla **56** osób oraz na likwidację barier w komunikowaniu się dla **59** osób na łączną kwotę **115 116,08 zł**.

Program celowy PFRON pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III”

Program jest fakultatywnym projektem, do którego mogą przystępować powiaty, których wskaźniki, m.in. dotyczące ilości niepełnosprawnych mieszkańców, zamożności, poziomu zatrudnienia, plasują się w grupie wymagającej wsparcia. Powiat zgierski od wielu lat przystępuje do programu, którego merytoryczną obsługą zajmuje się PCPR.

Tabela nr 24. Program wyrównywania różnic między regionami III

L.p.	Nazwa projektu	Nazwa beneficjenta	Kwota wydatkowana ze środków PFRON (zł)	Koszt całkowity projektu (zł)
Projekty zrealizowane w 2021 roku				
1.	Zakup samochodu 9-cio miejscowego do przewozu osób niepełnosprawnych, zwanego mikrobusiem, wyposażonego w podjazd dla wózków, przeznaczonego dla mieszkańców prowadzonego przez fundację Domu Pomocy Społecznej w Rąbieniu.	Fundacja Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A. w Rąbieniu	89 849,94	139 823,95
2.	„Sprawna komunikacja” – poprawa dostępności budynku dla osób niepełnosprawnych.	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę - Oddział Łódzki z siedzibą w Ozorkowie	71 988,56	89 985,69
3.	Wykonanie modernizacji (remontu) budynku oraz zakup niezbędnego wyposażenia pracowni, w którym mieści się Warsztat Terapii Zajęciowej dla 35 osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi niepełnosprawnościami.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Aleksandrowie Łódzkim	127 000,00	160 535,93
		Razem	288 838,50	390 345,57
Projekty zrealizowane w 2022 roku				
1.	Budowa dźwigu osobowego na potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej w Aleksandrowie	Gmina Aleksandrów Łódzki	134 479,31	549 030,60

	Łódzkim.			
2.	Likwidacja barier architektonicznych w budynku Urzędu Miejskiego w Głownie z siedzibą przy ul. Dworskiej 4 poprzez zakup schodołazu.		4 470,00	14 200,00
3.	Zakup pojazdu przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnością intelektualną - uczestników WTZ w Zgierzu.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zgierzu	105 000,00	141 285,00
4.	Zakup samochodu osobowego napędzanego silnikiem spalinowym, mikrobusa dostosowanego do przewozu 9 osób z niepełnosprawnościami (osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi niepełnosprawnościami) z możliwością przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim	105 000,00	206 707,65
5.	Zakup pojazdu 9 osobowego przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych na zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne w ŚDS w Woli Zbrożkowej.	Stowarzyszenie Centrum Wspierania Inicjatyw w Olszowcu (na rzecz ŚDS w Woli Zbrożkowej)	93 000,00	147 200,00
6.	Zakup samochodu osobowego, napędzanego silnikiem spalinowym, dostosowanego do przewozu 8 osób z niepełnosprawnością psychiczną (sprawnych ruchowo) + kierowca z możliwością przewozu 2 osób na wózku inwalidzkim.	Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi (na rzecz ośrodka „Zacisze” w Jedliczach i DPS w Zgierzu)	98 000,00	146 890,00
		RAZEM	539 949,31	1 205 313,25
Projekty zrealizowane w 2023 roku				
1.	Zakup samochodu osobowego – mikrobusa, który w wersji standardowej jest samochodem 9-cio miejscowym specjalnie przystosowanym do przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Gmina Miasto Ozorków	120 000,00	193 329,90

2.	Zakup samochodu 9-cio osobowego dla Warsztatu Terapii Zajęciowej, przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych.	Fundacja Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A. w Rąbieniu	120 000,00	160 900,00
3.	Modernizacja, remont i wymiana drzwi w pomieszczeniach Warsztatu Terapii Zajęciowej PSONI Koło w Zgierzu.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną Koło w Zgierzu	118 152,00	147 690,06
4.	Wykonanie modernizacji (remontu) budynku – poprzez wykonanie docieplenia ściany wschodniej i południowej budynku, w którym mieści się Warsztat Terapii Zajęciowej dla 35 osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi niepełnosprawnościami prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną Koło w Aleksandrowie Łódzkim.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną Koło w Aleksandrowie Łódzkim	158 452,12	198 065,15
5.	Zakup samochodu osobowego, 9-cio miejscowego, do przewozu osób niepełnosprawnych, zwanego „mikrobusem”, specjalnie przystosowanego do przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę - Oddział Łódzki z siedzibą w Ozorkowie	120 000,00	146 000,00
6.	Budowa windy w Urzędzie Miasta Zgierza.	Gmina Miasto Zgierz	104 719,98	448 950,00
7.	Platforma dla osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu	60 438,51	115 890,60
		RAZEM	801 762,61	1 410 825,71

Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

Rehabilitacja jest procesem, mającym na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia i utrzymywania jak najlepszego poziomu zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Realizuje te zadania m.in. poprzez dofinansowanie do sprzętów/ urządzeń umożliwiających niepełnosprawnym większą niezależność. Rehabilitacja może obejmować działania zmierzające do odtworzenia i/lub przywrócenia funkcji, kompensacji utraty lub braku funkcji, jak też kompensacji ograniczenia funkcjonalnego.

Osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym, 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Tabela nr 25. Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych oraz wydatkowania środków PFRON na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych w latach 2021 - 2023

Rok	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Dorośli	Dzieci	Kwota wydatkowana ogółem (zł)
2021	1074	894	180	897 182,67
2022	914	774	140	848 024,74
2023	603	543	60	1 099 984,29

Opracowanie własne PCPR

Jak wynika z przedstawionej tabeli liczba osób, które uzyskały dofinansowanie w latach 2021 – 2023 sukcesywnie maleje przy jednoczesnym wzroście kwoty wypłaconej w 2023 r., tj. **1 099 984,29 zł**. Powodem takiej tendencji był m.in. wzrost cen sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych lub przedmiotów ortopedycznych.

Do najczęściej dofinansowanych bądź refundowanych przedmiotów należały: pieluchomajtki, pionizatory, protezy kończyn, wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne oraz aparaty słuchowe, cewniki, balkoniki, itp. Najczęściej dofinansowanym sprzętem rehabilitacyjnym były: łóżka rehabilitacyjne, rowery stacjonarne, bieżnia, itp.

Poza wymienionymi formami pomocy osobom niepełnosprawnym, PCPR prowadzi działalność informacyjną o procedurach ubiegania się o dofinansowanie do zaopatrzenia

w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze z NFZ, o możliwościach ubiegania się o wydanie orzeczeń stwierdzających niepełnosprawność i o instytucjach udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym.

TURNUSY REHABILITACYJNE

Turnusy rehabilitacyjne mobilizują do kontaktów z otoczeniem i do samodzielnego funkcjonowania, pobudzają rozwój osobisty. W odróżnieniu od pobytów sanatoryjnych NFZ, które koncentrują się na rehabilitacji leczniczej osób indywidualnych, na turnusach znaczącą wagę przykładają do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych, obok poprawy stanu zdrowia w ramach rehabilitacji leczniczej.

Kto może ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON:

- osoba posiadająca orzeczenie: zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub niepełnosprawności, wydane przez ukończeniem 16 roku życia;
- osoba spełniająca kryterium dochodowe: przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:
50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej,

w przypadku przekroczenia tych kwot, dofinansowanie pomniejsza się o kwotę, o którą dochód został przekroczony.

Pierwszeństwo dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym mają osoby, które posiadają orzeczenia o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne, a także osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące, bez względu na stopień niepełnosprawności.

Tabela nr 26. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z turnusów rehabilitacyjnych w latach 2021-2023

Rok	Dzieci	Opiekunowie dzieci	Dorośli	Opiekunowie dorosłych	Razem
2021	38	37	221	62	358
2022	43	41	244	79	407
2023	37	33	331	106	507
Suma	118	111	796	247	1272

Opracowanie własne PCPR

Dane obrazują, że turnusy cieszą się ogromnym zainteresowaniem osób niepełnosprawnych. Liczba osób korzystających z dofinansowania w ramach ww. zadania posiada tendencję wzrostową. Jak wynika z przedstawionej tabeli na przestrzeni trzech lat z tej formy pomocy skorzystały łącznie **1272** osoby dorosłe, dzieci oraz ich opiekunowie. Najwięcej osób skorzystało z turnusów w 2023 r., tj. **507**.

II.6. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia - na miarę jej indywidualnych możliwości.

Realizacja powyższych celów odbywa się poprzez:

- ogólne usprawnianie,
- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- przygotowanie do życia w środowisku społecznym, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej,
- rozwijanie umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
- rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
- rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej, albo szkolenia zawodowego.

Tabela nr 27. Wykaz Warsztatów Terapii Zajęciowej współfinansowanych ze środków Powiatu Zgierskiego

L.p.	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Organizacja prowadząca WTZ
1	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Aleksandrowie Łódzkim	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim
2	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ozorkowie	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę - Oddział Łódzki w Ozorkowie
3	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rąbieniu	Fundacja Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A. w Rąbieniu
4	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zgierzu	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Zgierzu

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Tabela nr 28. Wysokość środków przekazanych według algorytmu przez PFRON w latach 2021 - 2023 i Powiatu Zgierskiego na dofinansowanie kosztów działalności WTZ

Rok	Środki PFRON (wykorzystane w zł)	Środki Powiatu Zgierskiego (wykorzystane w zł)	Liczba uczestników WTZ
2021	2 560 128,00	293 474,40	118
2022	3 055 728,00	339 541,72	118
2023	3 464 797,00	414 048,92	128

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W roku 2023 na podstawie zawartych umów, Warsztatom Terapii Zajęciowej w Zgierzu, Rąbieniu, Aleksandrowie Łódzkim i Ozorkowie, z których w trybie ciągłym do dnia 30.11.2023 r. korzystało **118** uczestników, natomiast od dnia 01.12.2023 r. – **128** uczestników, przekazano ze środków PFRON łączną kwotę **3.464.797,00 zł**, co średnio stanowiło 90 % ogólnych kosztów bieżącej działalności. Pozostałe środki zostały przekazane przez Powiat Zgierski na podstawie odrębnych umów dla poszczególnych podmiotów prowadzących WTZ-ty, co łącznie stanowiło kwotę **414.048,92 zł**.

II.7. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Dom pomocy społecznej może również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących.

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na następujące typy domów, dla:

- Osób w podeszłym wieku,
- Osób przewlekłe somatycznie chorych,
- Osób przewlekłe psychicznie chorych,
- Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- Osób niepełnosprawnych fizycznie,
- Osób uzależnionych od alkoholu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu prowadzi merytoryczny nadzór nad czterema domami pomocy społecznej.

Tabela nr 29. Wykaz domów pomocy społecznej działających na terenie powiatu zgierskiego z podziałem na typ domu, ilość miejsc statutowych oraz nr zezwolenia

L.p.	Dom Pomocy Społecznej (DPS)	Typ DPS	Ilość miejsc statutowych	Nr zezwolenia
1.	DPS w Rąbieniu prowadzony na zlecenie Powiatu Zgierskiego przez Fundację Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A. z siedzibą w Rąbieniu Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki	Dom Pomocy Społecznej dla 130 dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn	130	Nr PS-III.9423.13/2012 z dnia 28.11.2012 r.
2.	DPS w Ozorkowie ul. A. Mickiewicza 1, 95-035 Ozorków	Dom dla osób przewlekłe somatycznie chorych	80	Nr 54/1/08 z dnia 14.11.2008 r. na czas nieokreślony
3.	DPS w Głownie ul. Karasicka 51, 95-015 Głowno	Dom dla osób przewlekłe somatycznie chorych	62	Nr 52/1 z dnia 28.01.2008 r. Nr RPS-III.9423.12.2022 z dn. 17.10.2022 r.
4.	DPS w Zgierzu prowadzony na zlecenie Powiatu Zgierskiego przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych z siedzibą w Łodzi ul. Chełmska 16/18, 95-100 Zgierz	Dom dla osób przewlekłe somatycznie chorych	99	Nr PS-III.9423.3.2012 z dnia 27.04.2012 r.

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W czterech domach pomocy społecznej w powiecie zgierskim obowiązuje 371 miejsc statutowych. Obecnie wszystkie domy prowadzone przez Powiat Zgierski oraz prowadzone przez podmioty niepubliczne posiadają obowiązujący standard i realizują zadania polegające na świadczeniu mieszkańcom pełnego zakresu usług dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

Każdego roku do 31 marca, zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej, Starosta zobowiązany jest do ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca

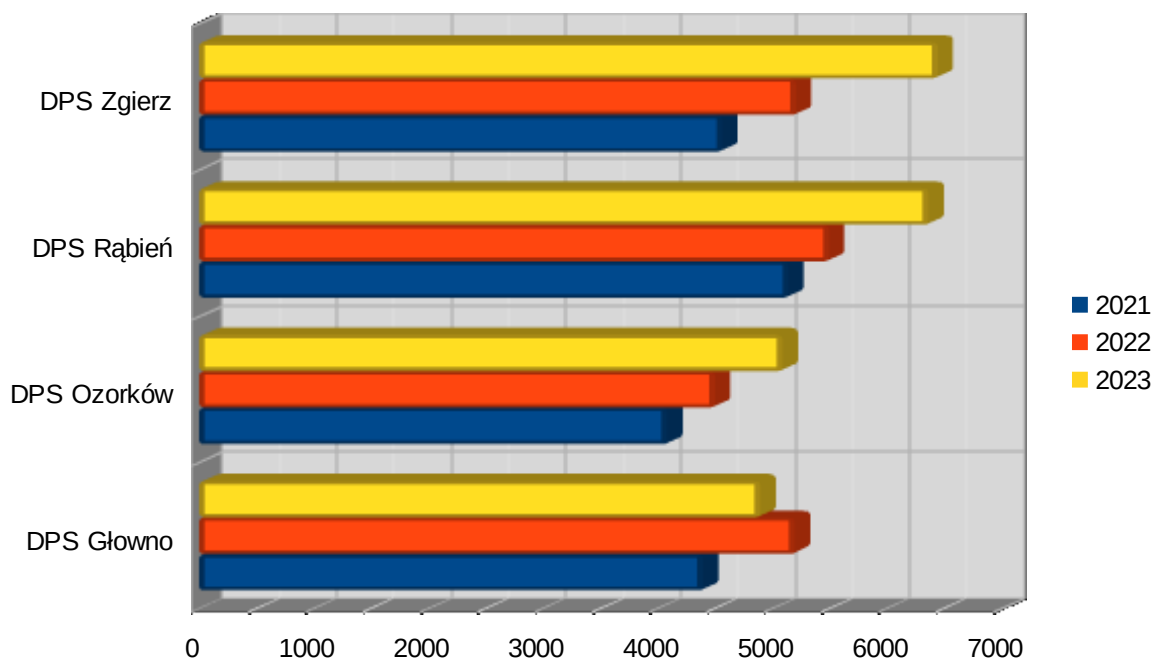
w domach pomocy społecznej na terenie powiatu, który jest ogłaszany w Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym. Ustalone miesięczne koszty utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej na terenie powiatu zgierskiego w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 30. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca (tabela porównawcza)

L.p.	Dom Pomocy Społecznej	Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca (zł)		
		2021	2022	2023
1.	DPS Rąbień	5.143,93	5.498,41	6.365,83
2.	DPS Ozorków	4.087,71	4.504,66	5.093,59
3.	DPS Głowno	4.400,00	5.200,00	4.900,00
4.	DPS Zgierz	4.567,27	5.210,74	6.446,69

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Wykres nr 8. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Ustalone koszty kształtują się na różnym poziomie, ich wysokość uzależniona jest od wielu czynników np.: wielkości placówki, typu, położenia domu itp. Koszty utrzymania w każdym Domu wskazują tendencję wzrostową.

Na utrzymanie Domów Pomocy Społecznej wydatkowane są środki m.in. z wpłat i opłat mieszkańców, przekazywane w formie dotacji z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego, środki Powiatu oraz wpłaty przekazywane z budżetu gmin za pobyt mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej. (Zgodnie z art. 61. 1. ustawy o pomocy społecznej- obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność).

Rycina nr 15. Rozmieszczenie Domów Pomocy Społecznej w powiecie zgierskim

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

PCPR w Zgierzu prowadziło w 2023 r. pełną obsługę merytoryczną dotyczącą mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej na terenie powiatu zgierskiego, sporządzając w tym celu odpowiednie decyzje.

W roku 2023 wydano łącznie 240 decyzji administracyjnych:

- **103** decyzje zmieniające odpłatność w związku ze zmianą dochodów. Większość zmian wynikała z waloryzacji emerytur i rent, w tym decyzje inne zmieniające,
- **63** decyzje wygaszające z uwagi m.in. na zgon lub rezygnację mieszkańca, w tym decyzje zawieszające/uchylające,

- **74** decyzji umieszczających w domach pomocy społecznej na terenie powiatu zgierskiego.

Tabela nr 31. Liczba miejsc statutowych oraz mieszkańców w poszczególnych domach pomocy społecznej w powiecie zgierskim w latach 2021 – 2023

Nazwa DPS	DPS w Głownie		DPS w Ozorkowie		DPS w Rąbieniu		DPS w Zgierzu	
Rok	Liczba m-c statutowych	Stan umieszczonych na koniec roku osób	Liczba m-c statutowych	Stan umieszczonych na koniec roku osób	Liczba m-c statutowych	Stan umieszczonych na koniec roku osób	Liczba m-c statutowych	Stan umieszczonych na koniec roku osób
2021	62	44	80	77	130	122	99	85
2022	62	47	80	75	130	127	99	75
2023	62	62	80	78	130	124	99	75

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Domy pomocy społecznej w ostatnich latach borykały się z problemem wolnych miejsc. Wynikało to z dużej śmiertelności osób starszych i schorowanych zarówno w tym domu, jak i w środowisku lokalnym, głównie za sprawą panującej pandemii SARS-CoV-2. Jedynie DPS w Głownie w 2023 roku miał pełne obłożenie mieszkańców, a to z m.in. powodu zmiany profilu Domu z osób w podeszłym wieku dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Opieka krótkoterminowa w Domach Pomocy Społecznej

Zgodnie z nowo dodanym art. 55 a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w brzmieniu obowiązującym od 1 listopada 2023 r., usługi wsparcia krótkoterminowego mogą być przyznane osobie, która ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymaga doraźnej pomocy w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej, ze względu na czasowe ograniczenie możliwości zapewnienia właściwego wsparcia w miejscu zamieszkania przez osoby na co dzień sprawujące opiekę nad tą osobą.

Jest to zatem usługa wpisująca się w tzw. opiekę wytchnieniową. Z usługi będą mogli skorzystać wyłącznie osoby pełnoletnie. Usługi realizowane w formie pobytu całodobowego mogą być przyznane na czas określony nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym, z możliwością przedłużenia pobytu w szczególnie uzasadnionych przypadkach o nie więcej niż kolejne 30 dni w roku kalendarzowym.

Usługi w formie dziennej mogą być przyznane w wymiarze nie mniejszym niż 4 godziny dziennie i nie większym niż 12 godzin dziennie, nie większym niż 30 dni w roku kalendarzowym, z możliwością przedłużenia wsparcia w szczególnie uzasadnionych przypadkach o nie więcej niż kolejne 30 dni w roku kalendarzowym. Osoba może korzystać z usług wsparcia krótkoterminowego w danym roku kalendarzowym zarówno w formie pobytu całodobowego, jak i w formie dziennej, jednak łącznie dla obu form nie dłużej niż 60 dni w roku kalendarzowym.

Usługi wsparcia krótkoterminowego mogą świadczyć domy pomocy społecznej. Uruchomienie usług pobytu krótkoterminowego w DPS-ach, a przez to lepsze wykorzystanie potencjału tych placówek, od dawna było postulowane zwłaszcza przez samorządy powiatowe. W obszarze polityki społecznej dostrzega się potrzebę wsparcia opiekunów faktycznych osób niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Często opiekunowie osób wymagających wsparcia z uwagi na własną sytuację życiową (np. leczenie szpitalne) nie są w stanie przez określony czas zapewnić opieki. W takich przypadkach umieszczenie na pobyt krótkoterminowy w domu pomocy społecznej może być alternatywą dla konieczności stałego umieszczenia osoby niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu w domu pomocy społecznej.

Domy Pomocy Społecznej w Głownie, Rąbieniu oraz Zgierzu wyraziły akces w zakresie podjęcia działań dotyczących uruchomienia na terenie DPS usług wsparcia krótkoterminowego.

II.8. ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu sprawuje nadzór merytoryczny nad ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi o zasięgu ponadgminnym, w formie środowiskowych domów samopomocy. Prowadzenie tego typu ośrodków jest zadaniem administracji rządowej, zleconym jednostce samorządu terytorialnego, przy czym istotną trudnością jest pozyskanie środków na uruchomienie nowych placówek.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku na terenie powiatu zgierskiego funkcjonowały dwa ośrodki wsparcia w formie Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim, przeznaczonego dla 30 osób oraz w Zgierzu – dla 27 osób. Wyżej wymienione ŚDS-y prowadzone są na zlecenie powiatu przez organizacje pozarządowe, wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert.

W roku 2023 kontynuowana była współpraca w tym zakresie z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim. Realizacja zadania w formie prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy typu AB dotyczyła świadczenia usług terapeutyczno – wspierających, obejmujących

prowadzenie zajęć w trybie dziennym i zapewnienia miejsc pobytu całodobowego, docelowo dla 30 dorosłych osób z upośledzeniem umysłowym, służących zaspakajaniu niezbędnych potrzeb bytowych, zdrowotnych i społecznych. Osoby niepełnosprawne, uczestniczące w zajęciach w prowadzonym przez PSONI Koło w Aleksandrowie Łódzkim, miały możliwość uczestnictwa w terapii i rehabilitacji prowadzonej z zastosowaniem różnorodnych technik, tj.: socjoterapia, arteterapia, fizjoterapia, hydroterapia, logopedia, biblioterapia, trening umiejętności społecznych, terapia psychologiczna itp. Na funkcjonowanie ośrodka wsparcia w Aleksandrowie Łódzkim zlecniodawca udzielił dotacji w wysokości **817 344,00 zł**, ze środków pochodzących z budżetu Wojewody Łódzkiego.

Natomiast realizacja programu działania **ŚDS w Zgierzu** obejmowała w szczególności trening funkcjonowania w życiu codziennym, terapię zajęciową i arteterapię, trening spędzania czasu wolnego, terapię ruchową oraz trening umiejętności interpersonalnych, społecznych i poradnictwo psychologiczne. Na funkcjonowanie ośrodka wsparcia w Zgierzu, zlecniodawca udzielił w 2023 roku dotacji w wysokości **735 608,60 zł** ze środków pochodzących z budżetu Wojewody Łódzkiego.

Ponadto, z budżetu Wojewody Łódzkiego w 2023 roku pozyskano dodatkowe środki z przeznaczeniem:

- 1) dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Zgierzu w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” - **kwota wykorzystana 113.420,16 zł**;
- 2) dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” - **kwota wykorzystana 72.912,96 zł**;
- 3) dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim w ramach osiągnięcia standardu i poprawy jakości świadczonych usług przez Dom, tj. zakup łóżek pielęgnacyjnych, zakup i montaż podnośnika sufitowego, drzwi, okien oraz hydrantów – **kwota wykorzystana 78.355,00 zł**.

II.9. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Praca pełni w życiu człowieka bardzo ważną rolę. Jest jedną z podstawowych, naturalnych form działalności człowieka. Przede wszystkim jest instrumentem zapewniającym środki finansowe niezbędne do utrzymania się. W dalszej kolejności służy ona do przekształcania otaczającego środowiska i postępu technicznego, jak i technologicznego. Jest ona także, a może najbardziej, narzędziem, dzięki któremu człowiek może zaspokajać swoje potrzeby materialne i niematerialne, a także duchowe.

Bezrobocie to zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i jej poszukujących. Bezrobocie jest postrzegane jako jedno z najważniejszych problemów społecznych i gospodarczych współczesnego świata.

W powiecie zgierskim, na przestrzeni lat poziom bezrobocia zmieniał się, aby osiągnąć w minionym 2023 roku najniższy pułap od początku przemian po 1989 roku. Przez lata wypracowane zostały liczne instrumenty, które pomogły uporać się z tym zjawiskiem, a jednocześnie wspomóc kondycję firm istniejących na lokalnym rynku pracy, zapobiegając ich upadkowi.

Przy wsparciu finansowym Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu powstało wiele nowych, dobrze prosperujących firm generujących miejsca pracy. Obecnie urząd pracy stara się przeciwdziałać bezrobociu, kierując swoje działania w stronę pracodawców, wspomagając ich przy przebranżowieniu, dostosowaniu do ciągle zmieniającego się rynku. Refundacja wyposażenia/doposażenia miejsc pracy, kosztów zatrudnienia, staże, szkolenia dla pracowników i pracodawców stanowią pomoc nie do przecenienia dla lokalnych firm.

Nadal do rozwiązania pozostaje problem osób długotrwale bezrobotnych, niemających motywacji do zmiany sytuacji życiowej. Pomoc socjalna, prace dorywcze zaspokajają ich podstawowe potrzeby życiowe. Pozostają w rejestrach samotne matki wychowujące małe dzieci, osoby przed emeryturą opiekujący się niesprawnymi rodzicami, ludzie borykający się z nałogami, a także osoby, które nie mają nawyku pracy, wychowane przez długotrwale bezrobotnych rodziców, nauczone jak radzić sobie bez podejmowania zatrudnienia.

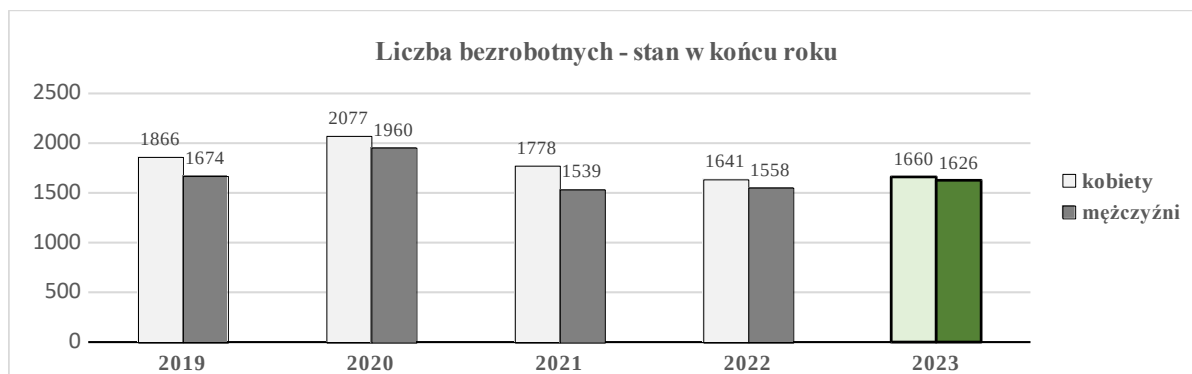
W kręgu priorytetowych działań Urzędu niezmiennie pozostaje aktywizacja osób młodych do 30 roku życia. Dla tej kategorii osób bezrobotnych ogromne znaczenie ma dobór właściwych instrumentów rynku pracy, które pomogą im zniwelować problemy powstałe w trakcie wchodzenia na rynek pracy.

Na koniec grudnia 2023 roku **ogólna liczba bezrobotnych** wynosiła **3 286** osób (w tym **1 660** kobiet i **1 626** mężczyzn). W latach poprzednich stan bezrobocia był dość dynamiczny: na koniec 2019 roku zarejestrowanych było 3 540 osób, w roku 2020 – 4 037 osób, w roku 2021 – 3 317 osób, w roku 2022 – 3 199 osób i na koniec 2023 roku w rejestrze pozostawało **3 286** osób bezrobotnych. W stosunku do roku 2019 **poziom bezrobocia** w grudniu 2023 **obniżył się o 254** osoby.

Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych z powiatu zgierskiego, bezrobotne **kobiety**, w omawianych pięciu latach, pozostawały w większości – stanowiły średnio prawie **52%** ogółu. W odniesieniu do roku 2019, udział kobiet **zmniejszył się o 2,2 punktu procentowego** zaś do roku 2022 o **0,8 punktu procentowego**.

Tabela nr 32. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim wg płci na koniec roku 2019-2023.

Rok	Liczba bezrobotnych w Powiecie Zgierskim				
	kobiety	udział %	mężczyźni	udział %	razem
2019	1 866	52,7	1 674	47,3	3 540
2020	2 077	51,4	1 960	48,6	4 037
2021	1 778	53,6	1 539	46,4	3 317
2022	1 641	51,3	1 558	48,7	3 199
2023	1 660	50,5	1 626	49,5	3 286

Wykres nr 9. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim wg płci na koniec roku 2019-2023.

Poziom jaki bezrobocie osiągnęło w grudniu 2023 roku – **3 286** osób – był **niższy** o **254** osoby w odniesieniu do grudnia 2019 roku. **Spadek** notuje się prawie we wszystkich gminach powiatu zgierskiego, największy w **gminie miejsko-wiejskiej Aleksandrów Łódzki** – o **92** osoby oraz w **mieście Zgierz** – o **84** osoby.

Tabela nr 33. Bezrobotni w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego

Według jednostek samorządu terytorialnego	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na:		Spadek do grudnia 2019
	31.12.2019 r.	31.12.2023	
Zgierz – miasto	1 135	1 051	-84
Zgierz – gmina wiejska	237	227	-10
Aleksandrów Ł.– gmina miejsko-wiejska	664	572	-92
Głowno – miasto	338	319	-19
Głowno – gmina wiejska	55	67	12
Ozorków – miasto	612	593	-19
Ozorków – gmina wiejska	172	162	-10
Parzęczew – gmina wiejska	143	126	-17
Stryków – gmina miejsko-wiejska	184	169	-15
Razem Powiat:	3 540	3 286	-254

Bezrobotni **będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy**, według stanu na koniec grudnia 2023 roku – **2 653** osoby – stanowili **80,7%** ogółu bezrobotnych. W odniesieniu do grudnia 2019 roku bezrobocie w tej kategorii **zmniejszyło się** o **136** osób.

Tabela 34. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Wyszczególnienie	grudzień 2019 r.	grudzień 2023 r.	Udział % w ogółem	Spadek do grudnia 2019
Ogółem	3 540	3 286	100	-254
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:	2 789	2 653	80,7	-136
Do 30 roku życia, w tym do 25 roku życia	722	607	18,5	-115
	317	294	8,9	-23
Długotrwale bezrobotne	1 529	1 573	47,9	44
Powyżej 50 roku życia	1 059	1 051	32,0	-8
Niepełnosprawni	287	269	8,2	-18

Spośród tej kategorii bezrobotnych, pod względem liczby zarejestrowanych, wyróżniały się osoby:

- długotrwale bezrobotne – **47,9%** ogółu bezrobotnych,
- powyżej 50 roku życia – **32,0%** ogółu bezrobotnych,
- do 30 roku życia – **18,5%** ogółu bezrobotnych.

Bezrobotnych z powiatu zgierskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgierzu w większości charakteryzował **wiek mobilny** (18-44 lata) – wg stanu w końcu 2019 roku grupa ta stanowiła **58,7%** ogółu bezrobotnych, w grudniu 2020 roku – **60%**, w grudniu 2021 roku – **57,1%**, w grudniu 2022 roku – **56,2%**, zaś w końcu 2023 roku – 55,4% tj. ww. cechę posiadało **1 820** osób.

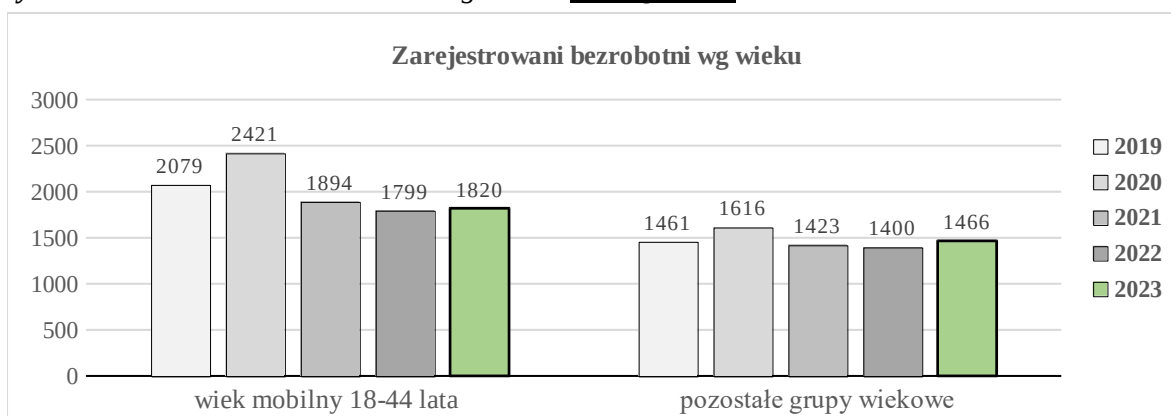
Kolejną liczną grupę przedstawiali bezrobotni w wieku 45-54 lata – od roku 2019 odpowiednio **21,5%**, **21,4%**, **23,2%**, **24,4%** i **25,2%** w końcu 2023 roku i był on **wyższy** w odniesieniu do roku 2019 o **3,7** punktu procentowego.

Najmniejszą zaś zbiorowość tworzyli bezrobotni powyżej 60 roku życia, od roku 2019 odpowiednio **7,9%**, **7,3%**, **7,9%**, **7,9%** i **7,4%** ogółu bezrobotnych w końcu 2023 roku.

Tabela nr 35. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wieku w końcu roku 2019-2023

Rok	Liczba bezrobotnych w Powiecie Zgierskim wg wieku					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60 lat i więcej
2019	317	869	893	761	419	281
2020	394	994	1033	863	459	294
2021	269	759	866	770	390	263
2022	279	679	841	780	368	252
2023	294	666	860	827	396	243

Wykres nr 10. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wieku w końcu roku 2019-2023

Bezrobotni posiadający wykształcenie gimnazjalne i poniżej tworzą najliczniejszą grupę na zgierskim rynku pracy we wszystkich omawianych latach: w końcu roku 2019 stanowili **32,1%**, w grudniu 2020 – **31,9%**, w grudniu 2021 – **31,8%**, w grudniu 2022 – **30,2%**, zaś w końcu roku 2023 – 31,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Drugą liczną grupę przedstawiali bezrobotni z wykształceniem **zasadniczym zawodowym** – odpowiednio **20,9%, 20,3%, 20,6%, 21% i 19,9%** w końcu 2023 roku.

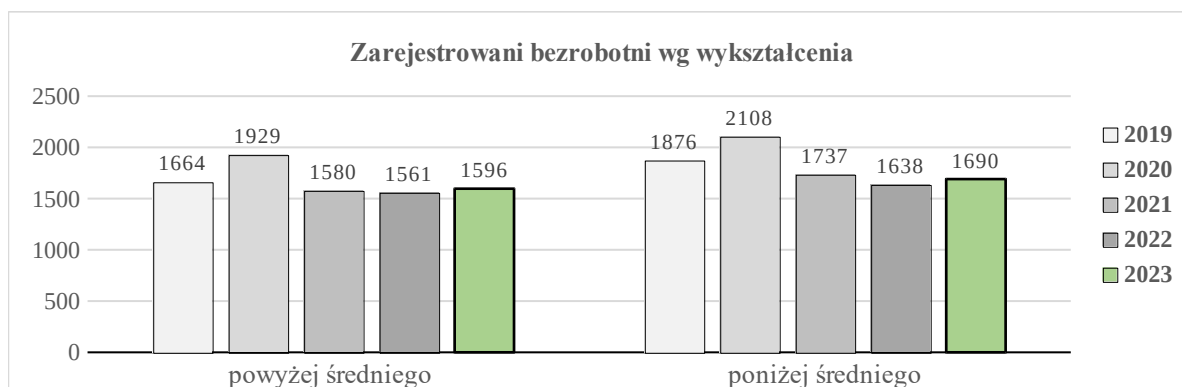
Zbiorowość osób z wykształceniem **policealnym i średnim zawodowym** jest trzecią z kolei pod względem wielkości, stanowiącą prawie **20%** ogółu, natomiast bezrobotni z wykształceniem **średnim ogólnokształcącym** to około **15%** ogółu zarejestrowanych.

Najmniejszy, aczkolwiek nie mały odsetek (rok 2019 – **13,1%**, rok 2020 – **14%**, rok 2021 – **13,3%**, rok 2022 – **14,6%** i rok 2023 – **13,3%**) pozostających bez pracy, wg stanu w końcu grudnia, stanowili bezrobotni z **wykształceniem wyższym**.

Tabela nr 36. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2019-2023.

Rok	Liczba bezrobotnych w Powiecie Zgierskim wg wykształcenia				
	wyższe	policealne i średnie zawodowe/branżowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe/branżowe	gimnazjalne i poniżej
2019	465	745	454	740	1 136
2020	567	799	563	821	1 287
2021	442	671	467	682	1 055
2022	467	613	481	673	965
2023	437	614	545	655	1 035

Wykres nr 11. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2019-2023

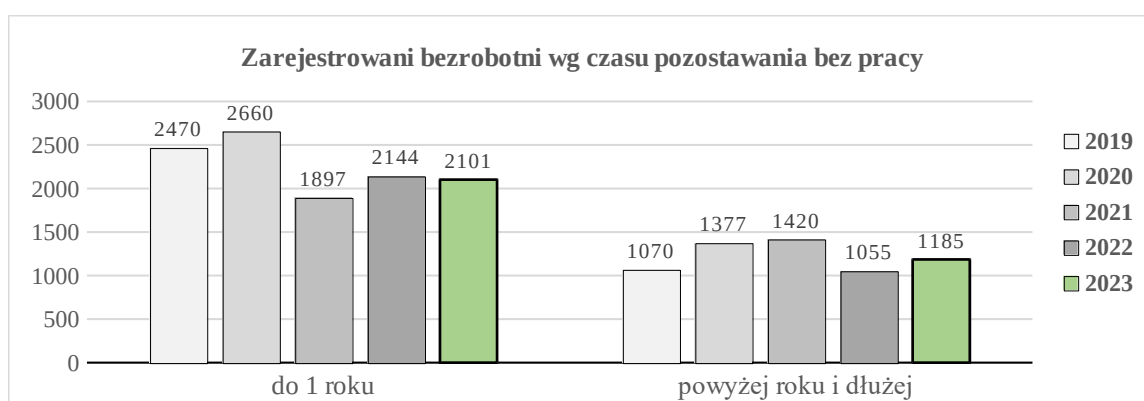
Zarejestrowanych bezrobotnych klasyfikuje się **wg czasu pozostawania bez pracy**. Bezrobotni czekający na zatrudnienie nie dłużej niż miesiąc, to osoby zarejestrowane w ostatnim miesiącu omawianych lat.

W analizowanym okresie najbardziej wyróżniał się przedział czasowy, w którym bezrobotni oczekują na pracę od 1 do 6 miesięcy, gdzie liczba zarejestrowanych w latach 2019-2023 zawsze przekraczała **1 000** osób. Mimo, iż w grupie tej notowany jest spadek w odniesieniu do grudnia 2019 o **281** osób, to jednak nadal jest to liczna zbiorowość.

Druga co do wielkości grupa oczekujących na pracę to bezrobotni pozostający bez pracy od 6 do 12 miesięcy. W roku 2023 udział tak długo oczekujących na pracę wynosił **18,6%**, podczas gdy w roku 2019 – **17%**.

Tabela nr 37. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2019-2023

Rok	Liczba bezrobotnych w Powiecie Zgierskim wg czasu pozostawania bez pracy				
	Do 1 miesiąca	Od 1 do 6 miesięcy	Od 6 do 12 miesięcy	Od 12 do 24 miesięcy	Powyżej 24 miesięcy
2019	424	1 444	602	489	581
2020	279	1 383	998	741	636
2021	324	1 042	531	687	733
2022	351	1 242	551	352	703
2023	327	1 163	611	575	610

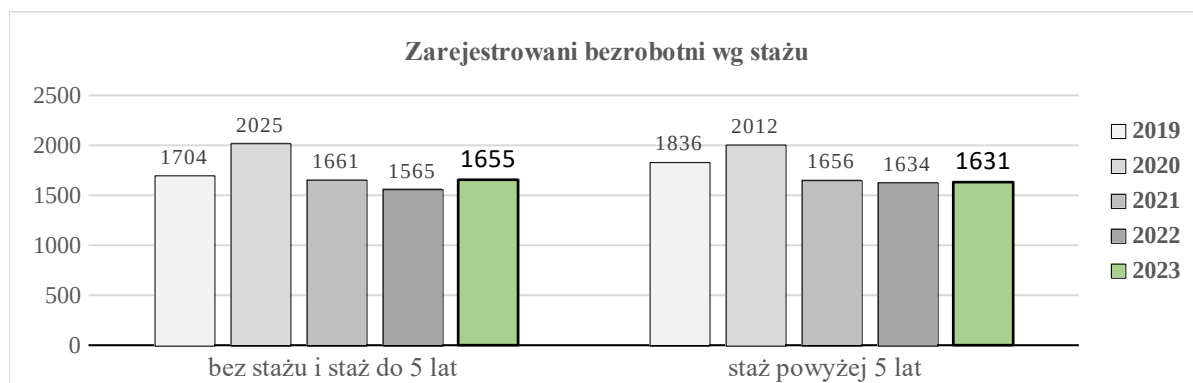
Wykres nr 12. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2019-2023

Na przestrzeni omawianych pięciu lat najliczniejszą zbiorowość, wśród bezrobotnych zarejestrowanych w końcu roku, tworzyły osoby ze **stażem pracy** od 1-5 lat, w roku 2023 – 22,5% ogółu bezrobotnych, w roku 2022 – 22,4%, w roku 2021 – 23,2%, w roku 2020 – 22,6% i na koniec roku 2019 – 22,1%.

Bezrobotni **dotychczas nie pracujący, bez stażu pracy** to grupa stanowiąca średnio 9% ogółu zarejestrowanych. Najmniej liczną była grupa bezrobotnych ze **stażem pracy** 30 lat i więcej – stanowili oni średnio około 3,7% ogółu.

Tabela nr 39. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2019-2023

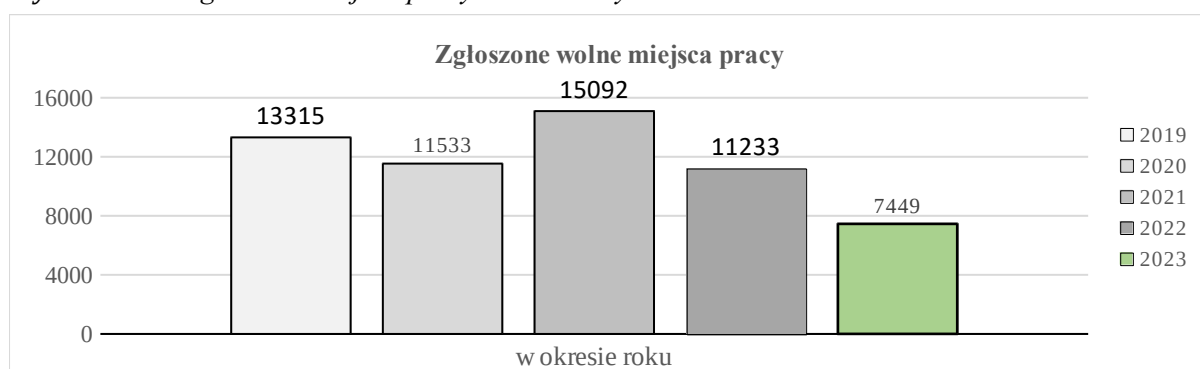
Rok	Liczba bezrobotnych w Powiecie Zgierskim wg stażu pracy						
	Bez stażu	Do 1 roku	1-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	20-30 lat	30 lat i więcej
2019	321	600	783	612	657	428	139
2020	376	738	911	724	719	415	154
2021	302	590	769	609	590	316	141
2022	305	545	715	548	627	345	114
2023	275	641	739	578	610	345	98

Wykres nr 13. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2019-2023

W okresie od stycznia do końca grudnia 2023 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu pracodawcy zgłosili **7 449 wolnych miejsc pracy** (w tym **285 miejsc aktywizacji zawodowej** bezrobotnych). Z ogółu pozyskanych miejsc pracy **8,4%** dotyczyło ofert subsydiowanych (było ich 629).

Tabela nr 39. Zgłoszone miejsca pracy w omawianych latach 2019-2023

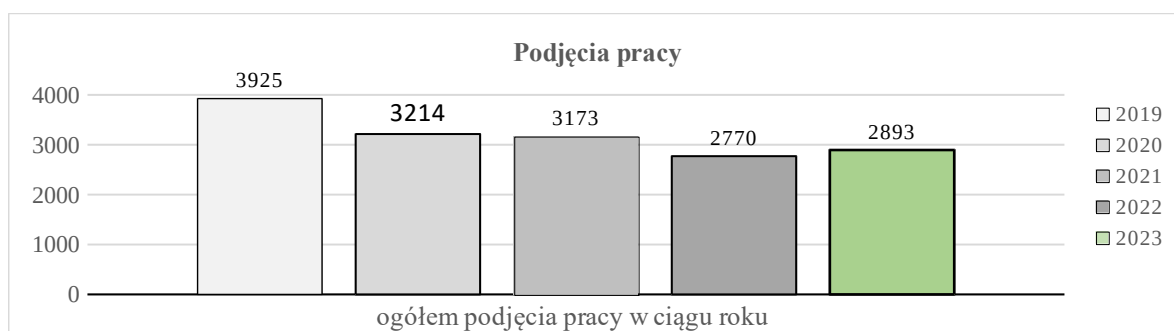
Rok	Miejsca pracy na przestrzeni roku												Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
2019	1 004	1 116	916	935	1 180	1 258	1 150	1 955	783	1 061	808	1 149	13 315
2020	1 604	716	755	619	956	763	861	1 310	933	1 496	714	806	11 533
2021	1 300	882	1 524	1 283	1 078	1 556	1 399	1 461	1 125	1 437	1 281	766	15 092
2022	1 381	1 526	1 949	859	695	792	809	500	713	651	658	700	11 233
2023	409	1 144	547	441	342	671	1 102	518	507	584	788	396	7 449

Wykres nr 14. Zgłoszone miejsca pracy w omawianych latach 2019-2023

Najczęstszą przyczyną wyłączenia osób bezrobotnych z ewidencji było **podjęcie pracy**. Na przestrzeni 2023 roku, z tytułu zatrudnienia, z ewidencji bezrobotnych wyłączono **2 893** osoby bezrobotne, mniej niż w latach 2019-2021, jednak więcej niż w roku 2022 (o 123 osoby). Mimo to, udział podejmujących pracę w ogólnej liczbie wyłączonych w omawianych latach wynosił średnio **54,8%**, tj. ponad połowę ogółu wyłączonych.

Tabela nr 40. Podjęcia pracy na przestrzeni omawianych lat 2019-2023.

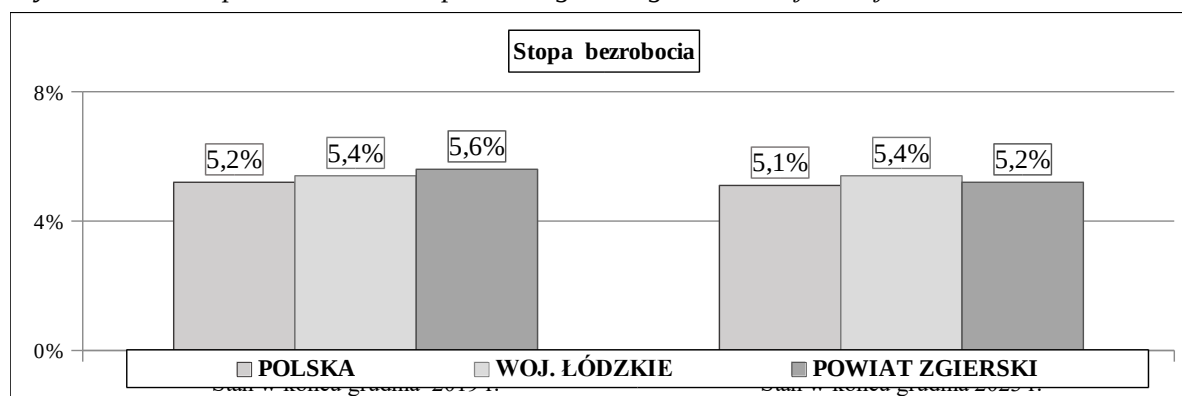
Rok	Podjęcia pracy na przestrzeni roku												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
2019	297	313	392	407	379	307	304	233	392	364	281	256	3 925
2020	205	302	233	174	173	279	327	290	393	287	295	256	3 214
2021	178	242	272	230	272	308	265	255	304	259	270	318	3 173
2022	188	203	246	247	259	236	193	163	273	295	243	224	2 770
2023	164	182	246	230	228	236	202	249	318	303	304	231	2 893

Wykres nr 15. Podjęcia pracy na przestrzeni omawianych lat 2019-2023

Stopa bezrobocia dla całego **powiatu zgierskiego** – wg danych GUS – w **końcu grudnia 2023 roku** kształtowała się na poziomie **5,2%**. W odniesieniu do grudnia 2019 wskaźnik ten **był niższy o 0,4 punktu procentowego**, do grudnia 2020 roku niższy o **1,2 p. p.**, do grudnia 2021 – o **0,3 p.p.**, zaś do grudnia 2022 **utrzymał się na tym samym poziomie**.

Tabela nr 41. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2019 r.	Stan na 31.12.2020 r.	Stan na 31.12.2021 r.	Stan na 31.12.2022 r.	Stan na 31.12.2023 r.
kraj	5,2	6,3	5,8	5,2	5,1
województwo łódzkie	5,4	6,2	6,1	5,4	5,4
powiat zgierski	5,6	6,4	5,5	5,2	5,2

Wykres nr 16. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa

Wnioski:

1. Stan bezrobocia w końcu grudnia 2023 roku był na poziomie **3 286** osób i był **niższy** w odniesieniu do grudnia 2019 roku o **254** osoby.
2. W latach 2019-2023 w rejestrach bezrobocia było mniej mężczyzn niż kobiet; kobiety stanowiły średnio **52%**, zaś mężczyźni około **48%** ogółu.
3. Zbiorowość bezrobotnych **będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy** zmniejszyła się w odniesieniu do grudnia 2019 roku o **136** osób, największy **spadek** dotyczył osób młodych do 30 roku życia – o **115** osób.
4. Zarejestrowanych bezrobotnych charakteryzował wiek mobilny (18-44 lata) – w analizowanym okresie wynosił średnio około **58%**.
5. Charakteryzując bezrobotnych pod względem wykształcenia można zauważyć, iż największą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, jednak zwiększył się udział osób z wykształceniem wyższym w liczbie ogółem w odniesieniu do roku 2019.
6. Według stanu na koniec grudnia omawianych pięciu lat, najliczniejszą grupę bezrobotnych pod względem czasu oczekiwania na pracę stanowili bezrobotni pozostający bez pracy w okresie od 1 do 6 miesięcy, jednakże niewątpliwie w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby czekające na pracę dłużej niż 24 miesiące.
7. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych wyróżniały się osoby z krótkim stażem pracy – od 1 do 5 lat, jednak łącznie z grupą osób ze stażem do 1 roku oraz bez stażu pracy, w omawianych latach stanowiły średnio prawie **50%** ogółu zarejestrowanych.
8. Liczba pozyskanych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych w roku 2023 była niższa niż w latach ubiegłych, jednak w odniesieniu do roku 2019 notujemy spadek poziomu bezrobocia w powiecie zgierskim.
9. Najczęstsza przyczyna wyłączenia z ewidencji osób bezrobotnych tj. zatrudnienie, w omawianym okresie pięciu lat (2019-2023) stanowiła średnio **54,8%** ogółu wyrejestrowanych.
10. **Stopa bezrobocia** dla powiatu zgierskiego wg stanu w grudniu 2023 roku /ostatnio opublikowana przez GUS/ wynosiła **5,2%** i była **niższa** w odniesieniu do grudnia 2019 roku o **0,4 punktu procentowego**.

W 2023 r. Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu jak i w latach ubiegłych realizował działania w zakresie pozyskiwania funduszy na programy z obszaru rynku pracy. Podstawowe źródło finansowania aktywizacji zawodowej bezrobotnych w omawianym okresie stanowiły środki Funduszu Pracy ustalone w ramach algorytmu oraz środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus pozyskane w ramach naboru ogłoszonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.

Ogólna kwota środków, jaką dysponował w 2023 roku Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu, na aktywizację zawodową bezrobotnych i poszukujących pracy oraz na kształcenie pracowników i pracodawców wynosiła **16 830 358,63 zł**.

Decyzją Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 29 grudnia 2022 r., z dnia 18 kwietnia 2023 r. *(po uchwaleniu ustawy budżetowej na rok 2023 r.)*, oraz z dnia 12 września 2023 r. *(zwiększającą o 870 000,00 zł kwotę na realizację projektu w ramach Funduszy Europejskich dla Łódzkiego)* a także z dnia 20 października 2023 r. *(zwiększającą o 1 000 000,00 zł kwotę na realizację projektu w ramach Funduszy Europejskich dla Łódzkiego)* Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu otrzymał limit środków Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Ustalona dla Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu ogólna kwota środków **13 999 519,48 zł** dotyczyła:

- realizacji działań w ramach algorytmu – kwota 4 828 160,89 zł,
- realizacji projektu w ramach Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027 - kwota 9 171 358,59 zł.

Decyzją z dnia 20 grudnia 2022 roku Minister Rodziny i Polityki Społecznej ustalił limit podstawowy wydatkowania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na rok 2023 w wysokości **1 108 129,00 zł**.

Dnia 20 kwietnia 2023 roku przyznana została z rezerwy Krajowego Funduszu Szkoleniowego kwota **186 475,00 zł** na finansowanie zadań realizowanych w ramach priorytetów Rady Rynku Pracy.

Uchwałą nr LX/491/23 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 31 marca 2023 r. ustanowiono plan finansowy realizacji zadań rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z w/w uchwałą Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu otrzymał do realizacji kwotę 489 192,00 zł na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych. Środki te zostały przeznaczone dla pracodawców na wyposażenie stanowisk pracy, na organizację prac interwencyjnych oraz dla osób niepełnosprawnych na podjęcie działalności gospodarczej.

Uchwałą nr LXVII/521/23 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 29 września 2023 r., na wniosek Powiatowego Urzędu Pracy, kwota do realizacji uległa zmniejszeniu */zaangażowanie środków przeznaczonych na prace interwencyjne* i wynosi **489 140,82 zł**.

W dniu 14 lipca 2023 r. z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych została podpisana umowa o zaliczkowe dofinansowanie projektów w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarze G. Przyznana w ramach tego projektu kwota **240 000,00 zł** będzie przeznaczona na wypłacenie osobom niepełnosprawnym bezrobotnym lub poszukującym pracy niepozostającym w zatrudnieniu jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub zwrot pracodawcy kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych niepozostających w zatrudnieniu.

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2023 roku przyznane zostały z rezerwy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej środki Funduszu Pracy w wysokości **672 016,00 zł** na realizację:

- programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi – kwota 126 497,00 zł,
- programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy 50+.

W 2023 r. kontynuowana była realizacja projektu pilotażowego pod nazwą „Stabilna praca-silna rodzina”.

Umowa z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej o przyznanie środków rezerwy Funduszu Pracy na realizację projektu pilotażowego została zawarta 21 stycznia 2022 r.

Kwota przyznana Powiatowemu Urzędowi Pracy w Zgierzu wynosiła **336 552,00 zł**, z czego kwota **135 078,33 zł** przeznaczona była na realizację zadań w 2023 roku.

Wydatkowana kwota środków w ramach tego programu, na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 97 401,16 zł.

II.10. KWESTIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Definicja przemocy i mechanizmy przemocy

W dniu 22 czerwca 2023 roku weszły w życie zmiany w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wprowadzone ustawą z 9 marca 2023 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Elementem wprowadzonych zmian jest zastąpienie sformułowania „**przemoc w rodzinie**” – **nowym terminem tj. „przemoc domowa”**.

Ileokroć w ustawie jest mowa o „**przemocy domowej**” – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych, lub możliwości podjęcia pracy, lub uzyskania samodzielności finansowej.

Wprowadzona zmiana zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Zarówno osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i jej sprawcami są bowiem konkretne – indywidualne – osoby, a jej przyczyną nie są dysfunkcje rodziny, jako podstawowej komórki społecznej.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- 1) jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby;
- 2) nierównowaga sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza (fizycznie, psychicznie), a osoba ją stosująca – silniejsza;
- 3) narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.);
- 4) powoduje cierpienie i szkodę – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa jest problemem powszechnym. Społeczeństwo jest bierne i nie reaguje na przejawy agresji domowej lub wprost ją akceptuje i usprawiedliwia sprawców. Występuje także tolerancja dla zachowań patologicznych, wynikająca z niskiego poziomu społecznej świadomości o zachowaniach stanowiących przejawy przemocy domowej. Wprowadzone zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodają dwie formy przemocy jakimi są przemoc ekonomiczna i cyberprzemoc.

Znęcanie jako przestępstwo

Znęcanie się jest nie tylko naruszeniem praw człowieka, ale także poważnym przestępstwem. „Znęcaniem się może być zarówno zadawanie ran, bicie, w ogóle sprawianie bólu fizycznego, jako też sprawianie ciężkich przykrości moralnych, zarówno jednorazowe, jako też systematyczne, zarówno aktywne, jak też polegające na zaniedbaniu, odmówienie pożywienia itp. Słowem, każde postępowanie nacechowane zamiarem krzywdzenia fizycznego lub moralnego, w odpowiednich warunkach może być objęte pojęciem znęcania się” (cyt. za: Peiper, Komentarz, s. 497–498).

Diagnoza zjawiska przemocy domowej w powiecie zgierskim

Celem niniejszej diagnozy jest opisanie skali zjawiska przemocy domowej występującej **na terenie powiatu zgierskiego**, jak i działań pomocowych, kierowanych do członków rodziny lub osób zagrożonych przemocą w latach 2020 – 2022.

Do zdiagnozowania zjawiska przemocy domowej występującej na terenie powiatu zgierskiego posłużono się danymi ze sprawozdań z okresu lat 2020 – 2022 z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu, ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu zgierskiego oraz danymi ze sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Tabela nr 42. Liczba osób dotkniętych przemocą

Płeć	2020	2021	2022	Łącznie
Kobiety	263	177	160	600
Mężczyźni	38	41	30	109
Małoletni	87	147	124	358
Łącznie liczba osób doznających przemocy domowej	388	365	314	1067

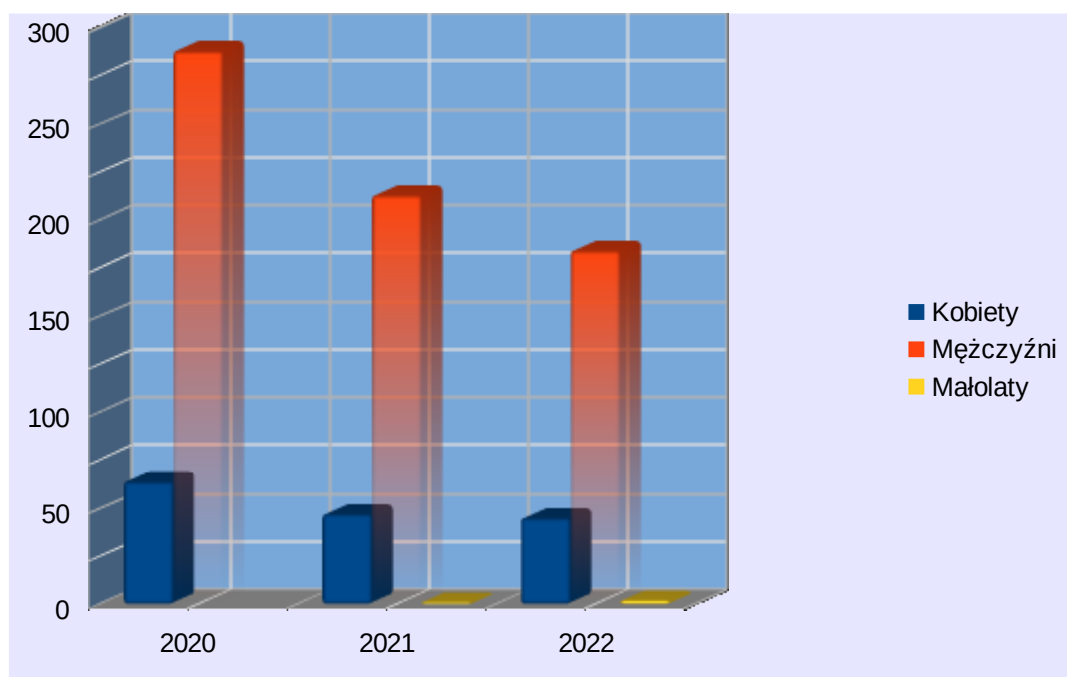
Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Jak wynika z danych przedstawionych w sprawozdaniu Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu przemoc domowa na przełomie lat 2020 – 2022 zmniejszyła się o **około 19,07%**. Najczęściej osobami doświadczającymi przemocy domowej były kobiety. Na przełomie trzech lat odnotowano **600** kobiet jako ofiary przemocy domowej, należy jednak podkreślić, że w stosunku do 2020 roku, liczba kobiet zmniejszyła się o 103.

Tabela nr 43. Liczba osób stosujących przemoc

Płeć	2020	2021	2022	Łącznie
Kobiety	64	47	45	156
Mężczyźni	288	213	184	685
Małoletni	0	1	1	2
Łączna liczba osób stosujących przemoc domową	352	261	230	843

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Wykres nr 17. Liczba osób stosujących przemoc

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Z posiadanych danych wynika, iż w latach **2020 – 2022 liczba mężczyzn**, jako osób stosujących przemoc domową zmniejszyła się o **36,11%**. Ogólna liczba mężczyzn stosujących przemoc domową w latach 2020 – 2022 wynosiła **685**.

Tabela nr 44. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy

Rodzaje przemocy domowej	2020	2021	2022	Łącznie
Fizyczna	283	196	169	648
Seksualna	1	1	1	3
Ekonomiczna	46	21	1	68
Psychiczna	337	237	200	774
Inne rodzaje przemocy	5	15	6	26

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu wynika, iż najczęstszą formą stosowania przemocy domowej w **latach 2020 – 2022 była przemoc psychiczna**, która w łącznej liczbie obejmuje **774** odnotowanych przypadków, w tym aż 337 w 2020 roku. Na drugim miejscu znalazła się **przemoc fizyczna**, która w łącznej liczbie wynosi **648** odnotowanych przypadków.

Nowelizacja ustawy, która weszła w życie 22 czerwca 2023 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, rozszerzyła dotychczasową definicję przemocy domowej o przemoc ekonomiczną i cyfrową. Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu przed wprowadzeniem ww. zapisu prowadziła statystyki dotyczące tej formy przemocy, z których wynika, że jest to trzecia z najczęściej stosowanych form przemocy domowej, a łączna liczba odnotowanych przypadków wynosiła **68**.

Procedura „Niebieskie Karty”

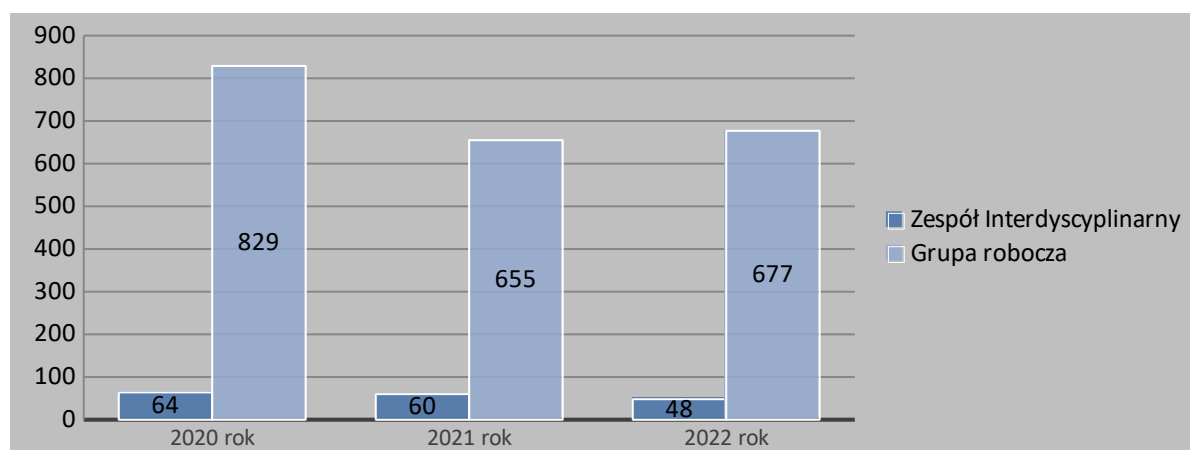
Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, odbywa się na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, która nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele wyżej wymienionych podmiotów, realizują procedurę „Niebieskie Karty” na podstawie współpracy i przekazują informację o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego dla właściwej gminy.

Na terenie powiatu zgierskiego działa dziewięć Zespołów Interdyscyplinarnych. Po wprowadzeniu zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zmieniło się nazewnictwo grup roboczych na grupy diagnostyczno – pomocowe.

Do zadań Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych należy:

- 1) diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc;
- 6) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej;
- 7) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 8) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań;
- 9) realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Wykres nr 18. Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych w latach 2020 –2022

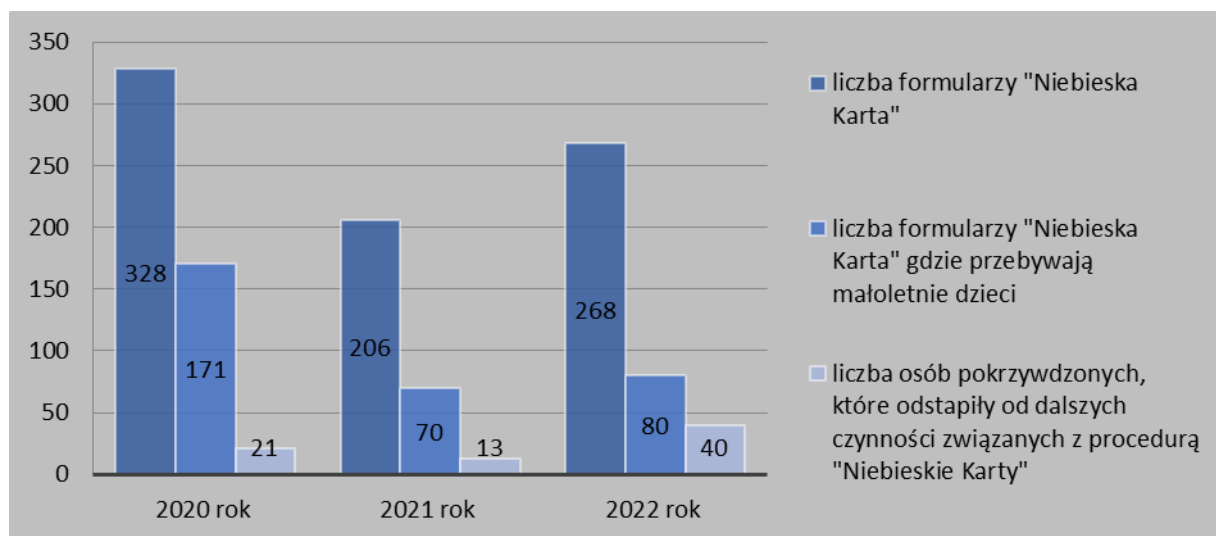
Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W 2020 roku zanotowano największą liczbę posiedzeń grup roboczych w stosunku do kolejnych lat. **W latach 2021 i 2022 odbyła się porównywalna liczba posiedzeń grup roboczych (655-677).** Natomiast w 2022 roku można zaobserwować spadek posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, może to świadczyć o skondensowanej pracy zespołów.

Zmiany obecnie obowiązującego wzoru formularza „Niebieska Karta – A” nastąpiły po wejściu w życie w dniu 13 września 2023 roku Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia informacji w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób

doznających przemocy lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Wykres nr 19. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta”

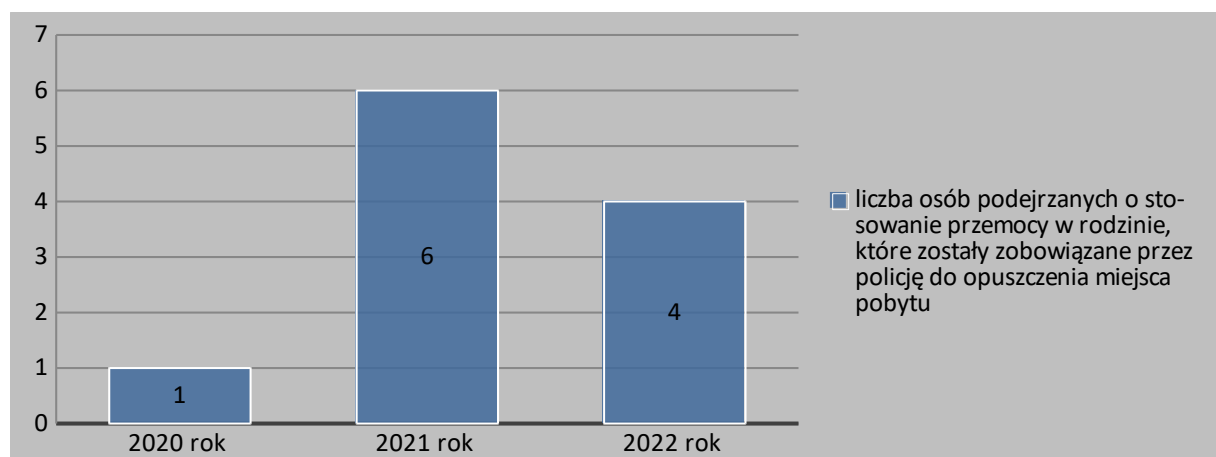

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Na powyższym wykresie widać, iż 2020 rok charakteryzował się największą liczbą (**328**) interwencji przeprowadzonych przez pracowników socjalnych, jak i przez funkcjonariuszy policji w środowiskach rodzinnych, które zakończyły się sporządzeniem formularza „Niebieska Karta”, odnotowano **171** wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach, gdzie przebywają małoletnie dzieci. Następujące lata wskazują na zmniejszenie się ilości wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”: **2021 – 40,92 %** i **2022 – 46,78 %**.

Powyższy wykres dotyczy również danych o liczbie osób, które odstąpiły od dalszych czynności związanych z prowadzeniem procedury „Niebieska Karta”. W roku 2020 odnotowano **21** przypadków odstąpienia od dalszych czynności związanych z ww. procedurą. Natomiast w roku 2021 liczba ta spadła o **38,01 %** osób, które odstąpiły od dalszych czynności. Kolejno w roku 2022 w stosunku do roku 2021 zanotowano wzrost o **207,69 %**.

Wykres nr 20. Liczba osób stosujących przemoc, które opuścili dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Powszechnie przyjmuje się, że najskuteczniejszym środkiem ochrony osoby dotkniętej przemocą domową jest natychmiastowe odizolowanie od niej sprawcy przemocy. Wprowadzone instrumenty prawne zwiększyły uprawnienia funkcjonariuszom Policji oraz Żandarmerii Wojskowej do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Tymczasowy nakaz izolacji sprawcy przemocy domowej obowiązuje przez 14 dni. Na podstawie zebranych danych wynika, iż najmniej wydanych nakazów opuszczenia miejsca zamieszkania przez osoby stosujące przemoc na terenie powiatu zgierskiego wydano w 2020 roku. Niski wynik może być następstwem nadania uprawnień funkcjonariuszom Policji oraz Żandarmerii Wojskowej pod koniec roku legislacyjnego ww. przepisów lub brakiem zasadności jego zastosowania w środowisku, w którym odbywały się interwencje.

W przypadku podejrzenia przestępstwa, prokuratura ma obowiązek wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie, czy popełniono przestępstwo, zebrać i zabezpieczyć dowody, ująć sprawcę.

Łącznie jednostki pomocy społecznej z terenu powiatu zgierskiego w latach 2020 – 2022 przygotowały **206** zawiadomień do Prokuratury Rejonowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Tabela nr 45. Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych przekazanych do Prokuratury Rejonowej w Zgierzu

Rok	Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych	Liczba skazanych na podstawie art. 207 k.k.
2020	36	45
2021	133	49
2022	37	4
Łącznie	206	98

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, iż w 2020 roku zanotowano wyższą liczbę osób skazanych art. 207 k.k. (**45 osób**) niż zostało przekazanych zawiadomień (**36**). Różnica ta może wynikać z zakończenia spraw, które wpłynęły przed rokiem 2020. W 2021 roku wpłynęło najwięcej zawiadomień do prokuratury (**133**). Ponadto w 2022 roku do prokuratury zgłoszono **37** postępowań przygotowawczych, z czego **4** postępowania zakończono wyrokiem skazującym.

Na terenie powiatu zgierskiego nie działa schronisko dla ofiar przemocy. Kobiety z dziećmi mogą korzystać ze schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi. W latach 2020 – 2022, **7** osób pochodzących z terenu powiatu zgierskiego skorzystało z tej formy wsparcia.

Tabela nr 46. Liczba osób doznających przemocy domowej opuszczających dotychczasowe miejsce pobytu

Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1	6	0

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Osoby doznające przemocy mogą skorzystać z oferty pomocy następujących instytucji:
 Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, działające na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- ✓ Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – 800 120 002 (bezpłatny dla osób dzwoniących i czynny całą dobę przez 7 dni w tygodniu),
- ✓ konsultacje prawne – poniedziałek i wtorek w godz. 17.00-21.00, tel. 22 666 28 50, środa w godz. 18.00-22.00, tel. 800 120 002,
- ✓ porady e-mailowe: niebieskalinia@niebieskalinia.info,
- ✓ konsultacje z wykorzystaniem komunikatora Skype (także dla osób posługujących się jęz. migowym) – poniedziałki w godz. 13.00-15.00 (pogotowie.niebieska.linia),
- ✓ strona internetowa: www.niebieskalinia.info.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” IPZ

- ✓ poradnia telefoniczna 22 668 70 00 dla wszystkich osób pokrzywdzonych przestępstwem (poradnia działa 7 dni w tygodniu w godzinach 12.00-18.00),
- ✓ adres e-mailowy: pogotowie@niebieskalinia.pl,
- ✓ strona internetowa: www.niebieskalinia.pl,
- ✓ Kryzysowy Telefon Zaufania – 116 123 czynny codziennie w godzinach 14.00-22.00.

Centrum Praw Kobiet

- ✓ telefon zaufania 22 621 35 37 czynny w godzinach 10.00-16.00 – dyżur psychologa: od poniedziałku do piątku (oprócz czwartku), dyżur prawny: czwartek ,
- ✓ porady e-mailowe: porady psychologiczne: porady.psychologiczne@cpk.org.pl
- ✓ porady prawne: porady.prawne@cpk.org.pl
- ✓ strona internetowa: www.cpk.org.pl

Praca ze sprawcą przemocy domowej

Pomoc rodzinie, w której stosowana jest przemoc obliguje instytucje pracujące na rzecz dobra rodziny również do prowadzenia działań wobec sprawców. Ta część udzielanego wsparcia jest najtrudniejsza do zrealizowania, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób przez sprawców jest bardzo trudne. Rozporządzenie Rady Ministrów i Polityki Społecznej określa standardy prowadzenia programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, które obejmują:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno – edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, np. tj. złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

W latach 2020 – 2022 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu realizowało zadania związane z prowadzeniem **zajęć korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową**. Do udziału w ww. programie uczestnicy byli kierowani na podstawie zgłoszeń dokonywanych przez jednostki pomocy społecznej, policję, prokuraturę, sąd. W latach 2020 – 2022 oddziaływania korekcyjno – edukacyjne były prowadzone wobec mężczyzn.

Tabela nr 47. Liczba uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową

Rok	Liczb osób zgłoszonych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym	Liczba osób zakwalifikowanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym	Liczba osób, która ukończyła program korekcyjno – edukacyjny
2020	64	10	8
2021	30	9	8
2022	43	13	8

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W 2020 roku zostały zgłoszone do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących **przemoc domową 64 osoby**, z czego w kolejnych latach liczba ta zmniejszyła się do **43 osób**, co stanowi spadek o **32,81%**. Zakładano, że w poszczególnych edycjach program rozpocznie **15 osób**. Niestety w procesie rekrutacji swój udział zadeklarowało (2020 – 10, 2021 – 9, 2022 – 13) co stanowi 71% zakładanej początkowej liczby uczestników. Mała liczba uczestników programów korekcyjno – edukacyjnych dla

osób stosujących przemoc może wynikać z niskiej motywacji zgłaszanych uczestników.

Często zdarza się, że osoby zgłaszane do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym nie przystępują do jego realizacji lub rezygnują w trakcie jego trwania. Za rezygnację z programu osoby te nie ponoszą żadnych konsekwencji prawnych, karnych czy finansowych. **W latach 2020 – 2022 program ukończyło rokrocznie 8 mężczyzn.** Środki na realizację zajęć korekcyjno – edukacyjnych otrzymano z budżetu Wojewody Łódzkiego.

Tabela nr 48. Wysokość wydanych środków na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego

Program	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Program korekcyjno – edukacyjny	6.768,00 zł	8.100,00 zł	11.700,00 zł

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Różnica w wydanej dotacji, mimo takiej samej liczby osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, wynika z liczby podpisanych kontraktów. Po zakończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego uczestnicy przez okres 3 lat podlegają monitoringowi, który prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Jak wynika z danych prowadzonego monitoringu wśród 24 mężczyzn, którzy ukończyli program korekcyjno – edukacyjny w okresie 2020 – 2022:

- 1) wobec 21 mężczyzn zakończono procedurę „Niebieskie Karty”;
- 2) 3 osoby zmarły.

Podsumowując tę część opracowania podkreślimy, że osoba stosująca przemoc w rodzinie oraz jej problemy – jest ważnym, kluczowym elementem przemocowego problemu rodziny. Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie są zatem istotnym działaniem na rzecz rozwiązywania problemów przemocy i ich profilaktyki, ale warunkiem efektywności tych programów – obok merytorycznej trafności i rzetelności prowadzenia, jest włączenie ich – i sprawcy, w sprawnie funkcjonujący system całościowego oddziaływania na szczeblu gminy, w ścisłym współdziałaniu z wyższymi szczeblami władzy samorządowej i państwowej.

II.11. IDENTYFIKACJA WYBRANYCH CZYNNIKÓW W SFERZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. Narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne powiatu, była przygotowana ankieta. Opracowano łącznie 20 pytań/zagadnień w tym, jednokrotnego oraz wielokrotnego wyboru. Ankieta dotyczyła spostrzeżeń na temat sytuacji i problemów społecznych mieszkańców powiatu. Kwestionariusz udostępniono za pomocą linku do formularza Google umieszczonego na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, dostępna była również wersja papierowa w siedzibie PCPR.

Badanie było realizowane od 12 lutego do 19 lutego 2024 r. Kwestionariusz ankiety wypełniło 123 respondentów (udział w badaniu był anonimowy oraz dobrowolny). Z otrzymanych odpowiedzi (123 ankiety) wyłonił się obraz niezwykle ważnych problemów dotyczących społeczność powiatu. Uwagi dotyczące analizy mocnych i słabych stron powiatu, jak i szanse i zagrożenia zostały zamieszczone odpowiednio w tabeli dotyczącej analizy SWOT.

Tabela nr 49. Podsumowanie odpowiedzi zawartych w ankiecie badawczej

Problemy społeczne wskazane przez mieszkańców występujące na terenie powiatu zgierskiego	
1. Jakie problemy społeczne Pana/i zdaniem należą do największych na terenie Powiatu Zgierskiego? Można zaznaczyć max 3 odpowiedzi	
Wskazane odpowiedzi	1. Uzależnienia (alkohol, narkotyki, inne) - 30,1 % 2. Niepełnosprawność lub długotrwała choroba – 42,3 % 3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 24,4 % 4. Brak pracy, bezrobocie -27,6 % 5. Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego – 22,8 % 6. Problemy osób starszych – 35 % 7. Przemoc w rodzinie - 32,5 % 8. Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych – 30,9 % 9. Bezdomność - 13,8 % 10. Ubóstwo, niewydolność materialna rodziny – 37,4 % 11. Przestępczość – 11,4 % 12. Inne - 0,8 %
2. Pana/i zdaniem przyczyny występowania uzależnień związane są z:	
Wskazane odpowiedzi	1. Bezrobociem, utratą pracy – 11,4% 2. Niezaradnością życiową -30,1 % 3. Konfliktami w rodzinie/rozpad rodziny – 19,5 % 4. Indywidualnymi skłonnościami do popadania w nałogi – 17,9 % 5. Łatwa dostępność do środków psychoaktywnych – 21,1 % 6. Inne – 0
3. Jakie działania powinny być podejmowane przez jednostki pomocy społecznej na rzecz	

osób uzależnionych i ich rodzin?	
Wskazane odpowiedzi	1. Tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA - 39,8% 2. Profilaktyka dzieci i młodzieży/ szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego – 65,9 % 3. Profilaktyka dorosłych/kształtowanie świadomości wśród dorosłych - 56,9 % 4. Pomoc dla rodzin osób uzależnionych – 27,6 % 5. Pomoc psychologiczno-terapeutyczna – 43,9 % 6. Pomoc prawna – 17,9 % 7. Pomoc medyczna – 10,6 % 8. Inne – 0,8 %
4. Jakie osoby/rodziny zamieszkujące na terenie powiatu zgierskiego są najbardziej Pana/i zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1. Osoby starsze i samotne - 45,5 % 2. Rodziny i osoby dotknięte bezrobociem - 39 % 3. Bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością (mające problemy mieszkaniowe) – 26 % 4. Osoby chore, niepełnosprawne i ich rodziny – 44,7 % 5. Rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne – 26,8 % 6. Osoby samotnie wychowujące dzieci – 9,8 % 7. Osoby opuszczające zakłady karne – 20,3 % 8. Rodziny i osoby o niskim statusie materialnym- 27,6 % 9. Dzieci i młodzież – 22,8 % 10. Osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie – 38,2 %
5. Jakie problemy najczęściej spotykają osoby niepełnosprawne w powiecie zgierskim?	
Wskazane odpowiedzi	1. Brak odpowiednich ofert pracy – 38,2 % 2. Mała liczba zakładów pracy chronionej – 25,2 % 3. Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym rehabilitacyjnych – 38,2 % 4. Izolacja społeczna – 32,5 % 5. Ubóstwo – 18,7 % 6. Brak akceptacji i pomocy ze strony rodziny i otoczenia – 22 % 7. Problemy psychologiczne – 23,6 % 8. Niskie dochody- 25,2% 9. Bariery funkcjonalne (architektoniczne, techniczne, w komunikowaniu się) – 43,9 % 10. Ograniczony dostęp do usług opiekuńczych – 22,8 % 11. Inne – 0,8 %
6. Czy spotkał/a się Pan/i ze zjawiskiem dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami?	
Wskazane odpowiedzi	1. Tak – 23,6 % 2. Nie – 76,4 %
7. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	
Wskazane odpowiedzi	1. Likwidacja barier architektonicznych - 43,1 % 2. Większa liczba ofert pracy – 46,3 %

	3. Rozwój edukacji integracyjnej (szkoły i przedszkola integracyjne) – 35 % 4. Szersza oferta działań integracyjnych dla dorosłych – 29,3 % 5. Zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej – 39 % 6. Zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej – 30,1 % 7. Zapewnienie większego dostępu do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną – 39 % 8. Wyższe świadczenia pieniężne – 4,1% 9. Inne – 0 %
8. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego?	
Wskazane odpowiedzi	1. Uzależnienia – 25,2 % 2. Bezrobocie – 17,1 % 3. Przemoc w rodzinie – 38,2 % 4. Niepełnosprawność/długotrwała choroba – 22,8 % 5. Wielodzietność – 28,8 % 6. Ubóstwo – 19,5 % 7. Konflikty w rodzinie – 43,1 % 8. Rodzina niepełna – 16,3 % 9. Niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze – 65 %
9. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi?	
Wskazane odpowiedzi	1. Pomoc terapeutyczna – 31,7 % 2. Praca socjalna w środowisku – 42,3 % 3. Większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych-48% 4. Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę – 23,6 % 5. Profilaktyka i terapia uzależnień – 41,5 % 6. Większa liczba odpowiednich ofert pracy -15,4 % 7. Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin – 30,1 % 8. Pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (z sąsiedztwa) – 14,6 % 9. Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 30,9 % 10. Inne – 0,8%
10. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej?	
Wskazane odpowiedzi	1. Zaniedbania wychowawcze -39 % 2. Zaniedbania socjalne (niedożywienie, brak higieny) -10,6 % 3. Sieroctwo -1,6 % 4. Demoralizacja – 26,8 % 5. Sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)-25,2 % 6. Przestępczość – 7,3 % 7. Wulgarność/Agresja – 43,1 % 8. Wandalizm – 31,7 % 9. Trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze – 38,2 % 10. Uzależnienie od Internetu, gier komputerowych, telefonu – 69,9 % 11. Obniżenie kondycji psychicznej – 50,4 %
11. Czy Pana/i zdaniem powiat zgierski to bezpieczne miejsce do życia?	
Wskazane odpowiedzi	1. Tak - 48,8 % 2. Nie – 9,8 %

	3.Trudno powiedzieć – 41,5 %
12. Jakie działania powinny być podejmowane w celu zwalczania przemocy w rodzinie?	
Wskazane odpowiedzi	1.Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego – 21,2 % 2.Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia – 13 % 3. Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych – 11,4 % 4.Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy – 25,2 % 5. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy -15,4 % 6. Leczenie uzależnień – 5,7 % 7 Edukacja, terapia lub izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie- 8,1 %
13. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych w lokalnej społeczności?	
Wskazane odpowiedzi	1. Praca socjalna lub pomoc rodziny wspierającej (np. z sąsiedztwa) - 58,5% 2. Zwiększenie bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (np. świetlice o zasięgu gminnym i ponadgminnym) – 22 % 3. Szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin – 31,7 % 4. System ulg dla rodzin wielodzietnych – 13 % 5. Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin – 43,1 % 6. Aktywizacja osób bezrobotnych – 26,8% 7. Inne – 0,8%
14. Jakimi problemami dotyczącymi najczęściej osoby starsze?	
Wskazane odpowiedzi	1. Bariery architektoniczne – 55,3 % 2. Mała liczba placówek wspierających osoby starsze – 32,5 % 3. Samotność i izolacja społeczna – 48 % 4. Niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego – 35,8 % 5. Ubóstwo – 22 % 6. Brak wsparcia ze strony rodziny, Izolacja rodzinna (odrzućenie) – 19,5 % 7. Niskie dochody – 38,2 % 8. Problemy emocjonalne – 20,3%
15. Proszę wskazać, jakie Pana/i zdaniem są główne powody bezrobocia na terenie powiatu zgierskiego? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1. Brak atrakcyjnych ofert pracy -40,7 % 2. Brak odpowiednich kwalifikacji u osób bezrobotnych, dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy – 46,3 % 3. Niechęć do podjęcia zatrudnienia – 53,7 % 4. Uzależnienia – 29,3 % 5. Opieka nad dziećmi lub osobą zależną – 13 % 6. Inne: 1,6 %
16. Jak ocenia Pan/i aktualną sytuację na rynku pracy w powiecie zgierskim?	
Wskazane odpowiedzi	1. Dobra – 21,1 % 2. Raczej dobra – 47,2 % 3. Zła – 4,9 % 4. Raczej zła – 11,4 % 5. Trudno powiedzieć – 15,4 %
17. Jakie działania podejmowane na szczeblu powiatu najlepiej przyczyniłyby się do spadku	

bezrobocia? (proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1. Obniżenie kosztów zatrudnienia pracowników – 24,4 % 2. Staże, praktyki zawodowe dla osób wchodzących na rynek pracy – 61 % 3. Obniżenie podatków lokalnych i opłat lokalnych – 13,8 % 4. Szkolenia zawodowe dla bezrobotnych – 60,2 % 5. Okresowe zatrudnienie (finansowane z budżetu państwa) – 24,4 % 6. Wdrażanie projektów wspierających zatrudnienie/samo zatrudnienie- 34,1 % 7. Szkolenia dla osób chcących prowadzić własną działalność gospodarczą- 37,4 % 8. Inne:1,6 %
18. Proszę wskazać, jakie według Pani/a występują najważniejsze problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej na terenie naszego powiatu.	
Wskazane odpowiedzi	1. Długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 44,7 % 2. Ograniczony dostęp do usług medycznych – 32,5 % 3. Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i długi okres oczekiwania na wizyty u specjalistów – 45,5 % 4. Problem z dostępnością do bezpłatnych wizyt domowych lekarza/pielęgniarki w przypadku osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych -45,5 % 5. Niewystarczająca liczba miejsc hospicyjnych- 15,4 % 6. Niewystarczająca liczba miejsc dla chorych w zakładach opiekuńczo – leczniczych -23,6 % 7. Niechęć osób do korzystania z badań profilaktycznych – 22,8 % 8. Brak dostatecznej wiedzy osób w zakresie edukacji zdrowotnej – 33,3 %
19. Proszę wskazać, jakie według Pani/a występują najważniejsze problemy społeczne w obszarze edukacji na terenie powiatu zgierskiego.	
Wskazane odpowiedzi	1. Niewystarczająca ilość placówek wychowania przedszkolnego – 21,1 % 2. Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 63,4 % 3. Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne – 32,5 % 4. Brak stołówek szkolnych – 14,6 % 5. Nieodpowiednie kierunki kształcenia zawodowego – 40,7 % 6. Inne (jakie?) 1,6 %
20. Jakie działania powinien podjąć powiat, aby ograniczyć obszary problemów społecznych?	
Wskazane odpowiedzi	1. Monitorować efektywne wykorzystanie środków pieniężnych z pomocy społecznej – 51,2 % 2. Wesprzeć organizacje pozarządowe w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – 42,3 % 3. Tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży) – 60,2 % 4. Pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (np. środki unijne, z budżetu państwa) – 55,3 % 5. Profesjonalizować kadry pomocy społecznej – 25,2 % 6. Rozwijać jednostki organizacyjne pomocy społecznej – 21,1 % 7. Tworzyć warunki do powstawania nowych miejsc pracy – 24,4 % 8. Deinstytucjonalizacja usług społecznych – 8,9 % 9. Inne - 0,8 %

Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

Analiza danych

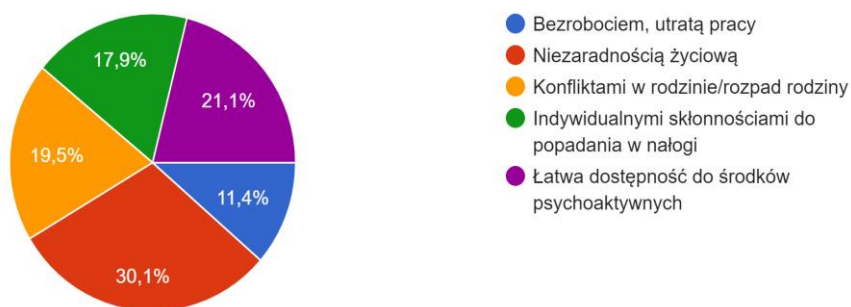
Respondenci zostali poproszeni o wskazanie obszarów problemów społecznych, które wymagają pilnego podjęcia działania. Odpowiedzi przedstawiają się następująco:

najważniejsze problemy społeczne wskazane przez mieszkańców występujące na terenie powiatu zgierskiego, to przede wszystkim problemy **osób niepełnosprawnych**, na ten problem wskazało **42,3 %** respondentów, ponadto **ubóstwo**, **niewydolność materialna rodziny (37,4 %)**, **problemy osób starszych - 35 %** oraz **32,5 %** respondentów wskazało na **problem przemocy w rodzinie**. Respondenci natomiast uznali, że na terenie powiatu zgierskiego raczej znikomo występuje problem braku rodzin zastępczych, tę odpowiedź jako główny problem zaznaczyło 0,8 % respondentów, ponadto 11,4 % wskazało na przestępczość jako istotny problem.

Kolejne pytanie dotyczyło podania **przyczyn, które powodują uzależnienia**. Największa grupa respondentów wskazała na **niezaradność życiową (30,1%)** oraz **łatwy dostęp do środków psychoaktywnych (21,1%)**. Nieco mniej mieszkańcy wskazywali na konflikty w rodzinie oraz skłonności do uzależnień.

Wykres nr 21. Przyczyny uzależnień wg Respondentów

2. Pana/i zdaniem przyczyny występowania uzależnień związane są z:
123 odpowiedzi

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Profilaktyka dzieci i młodzieży/ szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego (65,9%) oraz **profilaktyka dorosłych/kształtowanie świadomości wśród dorosłych (56,9%)**, to najczęstsze odpowiedzi wskazujące działania, które powinny być podejmowane przez jednostki pomocy społecznej na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Ponadto **43,9% respondentów wskazało na zapewnienie pomocy psychologiczno-terapeutycznej**, a **39,8 %** na tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA, najmniej osób wskazało na pomoc medyczną 10,6%.

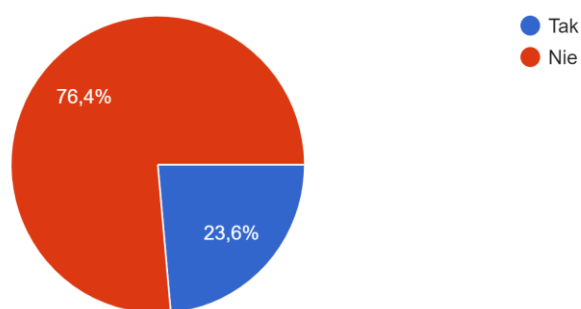
Osoby, rodziny, grupy mieszkańców powiatu, najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym, to kolejne zagadnienie poruszone w badaniu. Respondenci wskazali ponownie na **osoby starsze i samotne (45,5 %)** i **osoby chore i niepełnosprawne (44,7 %)**. Badani wskazali również na **osoby i rodziny dotknięte bezrobociem (39%)**, a także na osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (**38,2%**). Najmniej wskazali na grupę osób **samotnie wychowujących dzieci (9,8%)**.

Problem niepełnosprawności to kolejna kwestia poruszona w ankiecie. Ankietowani odpowiedzieli, iż najczęstszymi problemami doświadczanymi przez osoby niepełnosprawne to **występowanie barier funkcjonalnych** (architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się), tak odpowiedziało **43,9 %** ankietowanych, ponadto ta sama ilość osób **38,2 %** wskazała jednocześnie na **brak odpowiednich ofert pracy** oraz **utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym rehabilitacyjnych**. **Isolacja społeczna** to również problem, na który wskazało **32,5 %** ankietowanych, zaś **25,2 %** wskazało na problem **niewystarczającej liczba zakładów pracy chronionej**. Tylko 1 osoba wskazała jako inne za małe wsparcie Powiatu i 1 brak wsparcia socjalnego.

Kolejne pytanie dotyczyło **zjawiska dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami**. **76,4 %** respondentów odpowiedziało, że nie spotkało się ze zjawiskiem dyskryminacji, natomiast pozostała część **23,6 %** ankietowanych potwierdziła, że z takim zjawiskiem miała do czynienia.

Wykres nr 22. Zjawisko dyskryminacji wśród niepełnosprawnych

6. Czy spotkał/a się Pan/i ze zjawiskiem dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami?
123 odpowiedzi

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W nawiązaniu do pytania o niepełnosprawność i jej problemy, ankietowani zostali poproszeni o wskazanie **działań ułatwiających osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym**. Najwięcej odpowiedzi, bo **46,3 %** ankietowanych wskazało na **zwiększenie liczby ofert pracy oraz likwidację barier architektonicznych** – tak odpowiedziało **43,1 %** ankietowanych. Ponadto wskazywali również na **zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej** (39%) oraz na **rozwój edukacji integracyjnej (szkoły i przedszkola integracyjne)**, tak wskazało **35%** respondentów. Najmniej otrzymała odpowiedź dotycząca uzyskania **wyższych świadczeń pieniężnych** na poziomie **4,1 %**.

Odpowiedzi kolejnego pytania dotyczyły wskazania **przyczyn bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego**. Ankietowani jako najważniejszą przyczynę wskazali na **niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze**, aż **65%**, ponadto **43,1 %** wybrało jako przyczynę **konflikty w rodzinie** oraz **38,2 %** wskazało na **przemoc w rodzinie**. Najrzadziej wskazywaną odpowiedzią była **rodzina niepełna**, wskazała ją tylko **16,3 %**.

W nawiązaniu do pytania o sytuację rodzin z trudnościami, ankietowani zostali poproszeni o wskazanie **działań poprawiających ich sytuację**. Zdaniem badanych działaniami, które należy w szczególności podejmować to:

- **Większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych - 48%,**
- **Praca socjalna w środowisku - 42,3%,**
- **Profilaktyka i terapia uzależnień - 41,5%,**
- **Pomoc terapeutyczna – 31,7 %.**

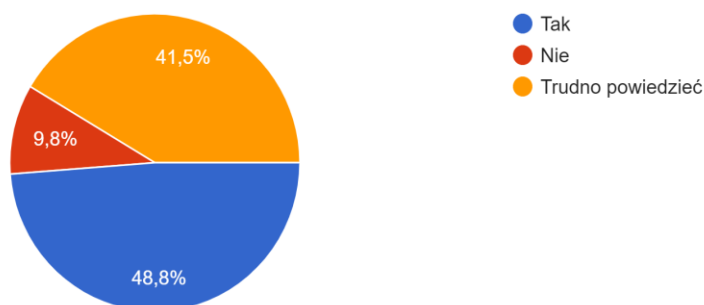
Wśród własnych odpowiedzi 1 osoba **wskazała na stanowcze i rzeczowe wymagania wobec rodziców i konsekwentne ich egzekwowanie.**

Wśród najczęściej dostrzeganych **negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży**, respondenci wskazali na uzależnienie od **Internetu, gier komputerowych, telefonu** aż **69,9 %**. Następnym częstym zjawiskiem wskazywanym przez ankietowanych jest **obniżenie kondycji psychicznej -50,4%** oraz **wulgarność i agresja 43,1 %**, a także **zaniedbania wychowawcze 39 %**. **Sieroctwo** miało najmniej wskazań **1,6%**.

Kolejne pytanie brzmiało: Czy Pana/i zdaniem **powiat zgierski to bezpieczne miejsce do życia?** Blisko połowa **48,8 %** ankietowanych odpowiedziało, że tak, **41,5 %** trudno powiedzieć, **9,8%** wskazało, że powiat nie jest bezpiecznym miejscem.

Wykres nr 23. Bezpieczny powiat wg Respondentów

11. Czy Pana/i zdaniem powiat zgierski to bezpieczne miejsce do życia?
123 odpowiedzi

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Przemoc to kolejny aspekt badany w ankiecie. Najwięcej respondentów wskazało, że najistotniejszym **działaniem zwalczającym zjawisko przemocy w rodzinie** to:

- **tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy - 25,2%,**
- **zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego - 21,1 %,**
- **zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy - 15,4%,**
- **umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia - 13%.**

Wykres nr 24. Zjawisko przemocy w rodzinie wg Respondentów

12. Jakie działania powinny być podejmowane w celu zwalczania przemocy w rodzinie?

123 odpowiedzi

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Jako najskuteczniejsze działania, które **poprawiłyby sytuację rodzin wielodzietnych i nieletnich w lokalnej społeczności**, przeszło połowa **58,5 %** respondentów wskazała na **pracę socjalną lub pomoc rodziny wspierającej** (np. z sąsiedztwa), **43,1%** na **wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukację rodzin**, a **31,7 %** ankietowanych na **poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin**. Dla odpowiedzi **aktywizacja osób bezrobotnych**, uzyskano **26,8%** głosów.

Na pytanie jakich **problemów najczęściej doświadczają osoby starsze**, najwięcej respondenci wskazali na:

- **bariery architektoniczne** - 55,3%,
- **samotność i izolację społeczną** - 48 %,
- **niskie dochody** - 38,2%,
- **niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego** - 35,8 %.

Najmniej mieszkańców wskazało na **problem braku wsparcia ze strony rodziny, izolacja rodzinna (odrzućenie)** - 19,5 %.

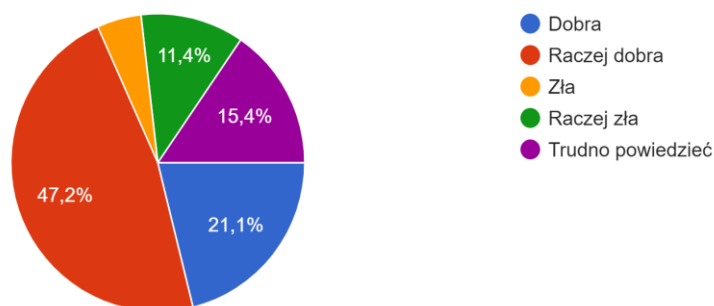
Głównym powodem bezrobocia w powiecie zgierskim, zdaniem ponad połowy ankietowanych to niechęć do podjęcia zatrudnienia **53,7%**, ponadto brak odpowiednich **kwalifikacji u osób bezrobotnych, dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy 46,3%** oraz brak atrakcyjnych ofert pracy **40,7%**. Uzależnienia wskazało **29,3%** respondentów.

Respondenci **ocenili sytuację na rynku pracy w powiecie zgierskim** jako raczej dobrą **47,2%**. **21,1 %** oceniła jako dobrą, **15,4 %** trudno powiedzieć, zaś **11,4 %** wskazała na raczej złą.

Wykres nr 25. Rynek pracy wg Respondentów

16. Jak ocenia Pan/i aktualną sytuację na rynku pracy w powiecie zgierskim?

123 odpowiedzi

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W związku z powyższym kroki jakie należałoby podjąć na szczeblu powiatu w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych to:

- Staże, praktyki zawodowe dla osób wchodzących na rynek pracy- 61%,
- Szkolenia zawodowe dla bezrobotnych – 60,2 %,
- Szkolenia dla osób chcących prowadzić własną działalność gospodarczą - 37,4 %,
- Wdrażanie projektów wspierających zatrudnienie/samozatrudnienie - 34,1 %,
- Obniżenie kosztów zatrudnienia pracowników – 24,4 %,
- Okresowe zatrudnienie (finansowane z budżetu państwa) – 24,4 %.

Najważniejsze problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej na terenie naszego powiatu, to kolejne pytanie zawarte w ankiecie. Respondenci uznali za najważniejszy problem dwa zjawiska: **Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i długi okres oczekiwania na wizyty u specjalistów 45,5 %** oraz problem z dostępnością do bezpłatnych wizyt domowych lekarza/pielęgniarki w przypadku osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych 45,5 %. Ponadto 44,7 % ankietowanych wskazało na długi okres oczekiwania na usługi medyczne, a 33,3 % na brak dostatecznej wiedzy osób w zakresie edukacji zdrowotnej.

Problemy społeczne występujące w obszarze edukacji na terenie powiatu zgierskiego, zdaniem ankietowanych, spowodowane są głównie przez **brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki 63,4%, nieodpowiednie kierunki kształcenia zawodowego 40,7% oraz niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne 32,5%.** Niewystarczająca ilość placówek wychowania przedszkolnego, na tę odpowiedź wskazało 21,1 % ankietowanych.

Jako **najsukuteczniejsze działania w rozwiązywaniu problemów społecznych, które powinien podjąć Powiat,** to zdaniem ankietowanych:

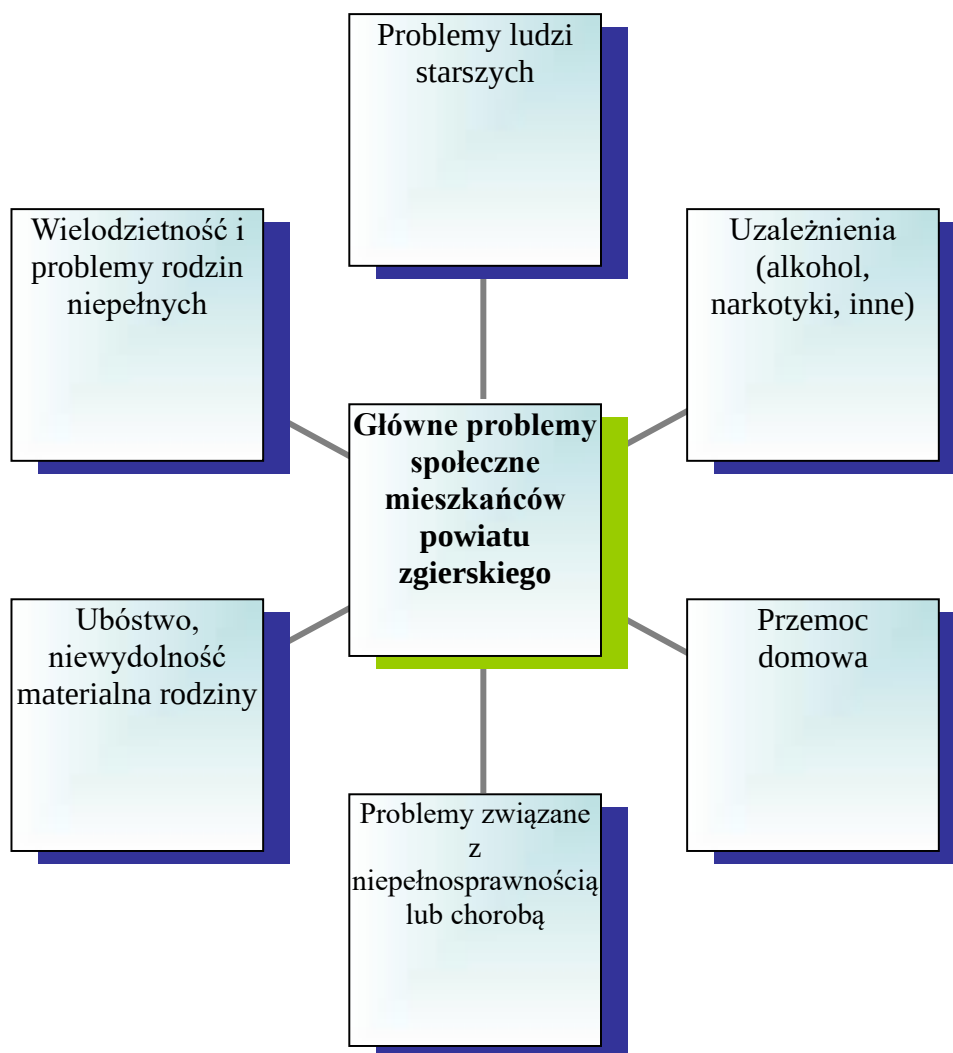
- Tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży) - 60,2 %,

- Pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (np. środki unijne, z budżetu państwa) – 55,3 %,
- Monitorować efektywne wykorzystanie środków pieniężnych z pomocy społecznej – 51,2 %,
- Wesprzeć organizacje pozarządowe w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – 42,3 %,
- Profesjonalizować kadry pomocy społecznej – 25,2%,
- Tworzyć warunki do powstawania nowych miejsc pracy – 24,4 %.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy oraz analizy badań ankietowych można stwierdzić, że grupami społecznymi potrzebującymi wsparcia w Powiecie są osoby niepełnosprawne, starsze, a także rodziny borykające się z różnymi problemami tj. ubóstwo czy uzależnienia oraz przemoc domowa. Zatem do obszarów wymagających największej koncentracji sił i środków w Powiecie należą: problemy osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, wzmocnienie systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałanie przemocy domowej, zapobieganie patologiom społecznym, dysfunkcjom wychowawczym w rodzinie, podnoszenie jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej.

Działania, które powinien podjąć Powiat w rozwiązywaniu problemów społecznych, to tworzenie warunków do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży), pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych m.in. unijnych i ich monitoring, a także wsparcie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Schemat nr 2. Główne problemy społeczne powiatu zgierskiego wskazane przez respondentów badania

Dane uzyskane z badań ankietowych

Analiza danych zasadnie wskazuje, iż dostrzeżone problemy społeczne wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Z uzyskanych odpowiedzi respondentów rodzi się niezwykle ważne zjawisko, być może wcześniej nieco bagatelizowane, a mianowicie kwestia samotności u osób starszych. Kiedyś uważana za niedogodność, stała się obrazem rozwijającego się i starzejącego społeczeństwa. Samotność życiowa, bo o niej mowa, jest zjawiskiem, którego nasilenie i charakter, uzależnione są od etapu społecznego rozwoju, jak i od kultury społeczeństwa, którego dotyczy.

Wyniki Prognozy ludności na lata 2014 - 2050 wskazują na pogłębianie się procesu starzenia społeczeństwa. Mimo przewidywanego spadku liczby ludności o 4,5 mln do 2050 r., spodziewany jest systematyczny wzrost liczby ludności w wieku 60 lat i więcej. Populacja osób w tym wieku wzrośnie w końcu horyzontu prognozy do 13,7 miliona i będzie stanowiła ponad 40% ogółu ludności. W Polsce jest 5 mln jednoosobowych gospodarstw domowych, zaś w roku 2035 prognozuje się, że będzie to już co trzecie gospodarstwo domowe.

Ponadto, badania wskazują, że osoby żyjące samotnie są bardziej narażone na przedwczesną śmierć. Samotność często wiąże się z zaniedbywaniem właściwej diety, ograniczeniem aktywności fizycznej, a także dodatkowym stresem, a ten z kolei może doprowadzić do kłopotów z sercem.

Samotność nie jest tylko problemem naszych polskich realiów. „*Samotność to smutna rzeczywistość współczesnego życia*” - powiedziała brytyjska premier Teresa May, mianując Tracey Crouch na stanowisko pierwszej na świecie minister ds. samotności.

Mając na uwadze powyższe, rodzi się konkluzja, że na poziomie rządowym, prawdopodobnie niezbędne będzie wykonanie poważnego kroku, do przygotowania w przyszłości strategii radzenia sobie z samotnością i stworzeniu funduszu, który zapewni środki na radzenie sobie z izolacją w społeczeństwie.

II.12. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych metod analizy strategicznej organizacji. Jest ona metodą zintegrowaną, która łączy otoczenie organizacji z jej wnętrzem. W trakcie analizy wychodzi się od mocnych i słabych stron badanej organizacji i konfrontuje je z otoczeniem. Można się spotkać z określeniem, że jest to podejście „od wewnątrz do zewnątrz”.

Metodę stworzono na podstawie koncepcji analizy pola sił, opracowanej przez K. Lewina w latach 50-tych. Koncepcja ta była jednak zbyt rygorystyczna i złożona, aby znaleźć dla niej szerokie zastosowanie w praktyce. Właśnie z tego powodu zaczęły powstawać prostsze rozwiązania, do których jest zaliczana m.in. metoda SWOT.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse w otoczeniu), *Threats* (zagrożenia w otoczeniu). Można się spotkać również z modyfikacją w postaci analizy SWOT/TOWS, która jest nieco bardziej skomplikowana.

Tabela nr 50. Analiza SWOT – ujęcie wielowymiarowe.

Aspekty pozytywne	Wewnętrzne aspekty rozwoju		Aspekty negatywne
	S – strengths (silne strony)	W – weaknesses (słabe strony)	
	O – opportunities (szanse)	T – threats (zagrożenia)	
	Zewnętrzne aspekty rozwoju		

Źródło: <http://samorząd.nid.pl/narzedzia/analiza-swot-opis-metody>

Istotą analizy przygotowanej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu była identyfikacja czynników, które mogą wpływać na obecną i przyszłą sytuację społeczną. Ponadto analiza pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analiza SWOT obejmuje następujące obszary:

- **mocne strony - S (Strengths)** - mocna strona to czynnik wewnętrzny (cecha), czyli to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu;
- **słabe strony - W (Weaknesses)** - słaba strona to czynnik wewnętrzny, czyli to co stanowi słabość, barierę, wadę obiektu;
- **szanse - O (Opportunities)** - szansa to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany;
- **zagrożenia - T (Threats)** - zagrożenie to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

ANALIZA SWOT

DETERMINANTY WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM	
OBSZAR TEMATYCZNY: PIECZA ZASTĘPCZA, PRZEMOC DOMOWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ funkcjonowanie zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, ➤ prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, ➤ funkcjonowanie mieszkania treningowego dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę	➤ deficyt miejsc pobytu dla ofiar przemocy, ➤ deficyt miejsc schronienia dla samotnych matek z dziećmi, ➤ trudność w odizolowaniu sprawców od ofiar, ➤ ograniczony zakres działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny, ➤ wysoki koszt utrzymania wychowanków

zastępczą, ➤ wypłacanie świadczeń pieniężnych, ➤ realizacja programu rozwoju pieczy zastępczej, ➤ organizowanie działań promujących rodzinne formy pieczy zastępczej m.in. spotkania integracyjne dla rodzin zastępczych i wychowanków, ➤ realizacja projektów unijnych w zakresie pieczy zastępczej, ➤ udzielenie wsparcia dla osób prowadzących rodzinne formy opieki zastępczej, ➤ udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, ➤ urozmaicona oferta skierowana do dzieci i młodzieży oraz dorosłych w zakresie spędzania wolnego czasu, ➤ wysoka jakość usług świadczonych w ramach pieczy zastępczej i instytucjonalnej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze, ➤ różnorodność form rodzinnej pieczy zastępczej, ➤ rozbudowana sieć placówek oświatowych, ➤ wykwalifikowana kadra instytucji funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej powiatu, ➤ bezpłatna pomoc prawna, ➤ profesjonalnie zorganizowane organizacje społeczne i ich aktywna działalność, ➤ interdyscyplinarność w rozwiązywaniu problemów, dobra współpraca między sektorami, ➤ realizacja procedury „Niebieskie Karty”, ➤ działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ➤ realizacja programów związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, ➤ realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego, ➤ wysoko rozwinięte poradnictwo specjalistyczne, ➤ edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (warsztaty, seminaria, inne spotkania).	przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza powiatem, ➤ brak rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, ➤ zbyt długa procedura dotycząca regulacji sytuacji prawnej dziecka, przebywającego w pieczy zastępczej ➤ niska dostępność usług społecznych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, ➤ niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie, ➤ niskie dochody ludności – zwiększenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, ➤ wzrastająca bierność i niezaradność ludzi znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ➤ zwiększająca się liczba czynników uzależniających – telewizja, Internet, gry komputerowe, alkohol, narkotyki, ➤ pojawianie się coraz to nowych substancji psychoaktywnych – dopalaczy, ➤ mała świadomość społeczna w zakresie przemocy domowej, ➤ niechęć ujawniania przemocy przez ofiary.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ rozwój rodzinnych form opieki zastępczej (w tym szczególnie: rodzin	➤ częste zmiany przepisów prawa w zakresie polityki rodzinnej, niespójność

zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka), ➤ rozwój partnerstwa międzysektorowego (publicznego, pozarządowego i komercyjnego) i międzyinstytucjonalnego, w tym między samorządami (gminnym, powiatowym, wojewódzkim), ➤ rozwój usług społecznych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie, ➤ pozyskiwanie środków zewnętrznych (dotacji), ➤ nawiązanie współpracy z lokalnymi mediami w celu zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat funkcjonowania pieczy zastępczej, ➤ nawiązanie współpracy ze szkołami i pracującymi tam specjalistami w celu zapewniania bieżącego wsparcia.	przepisów, trudność w interpretacji przepisów prawnych, rozbieżność interpretacji, oderwanie prawa od „realiów życia”, ➤ niewystarczająca liczba kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, ➤ zaniedbywanie dzieci – postępujące rozluźnienie więzi rodzinnych oraz lansowanie konsumpcyjnego stylu życia, ➤ wzrost kosztów utrzymania pieczy zastępczej, ➤ brak współpracy ze strony rodziców biologicznych w celu powrotu dzieci pod ich opiekę, ➤ brak możliwości zrealizowania programu korekcyjno – edukacyjnego ze względu na brak naboru uczestników, ➤ wypalenie zawodowe rodzin zastępczych.
--	---

DETERMINANTY WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM	
OBSZAR TEMATYCZNY: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I SENIORZY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ wykwalifikowana kadra instytucji funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej powiatu, ➤ szeroki wachlarz instytucji działających w obszarze polityki społecznej: - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, - Powiatowy Urząd Pracy, - Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, ➤ rozbudowana sieć placówek działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami: - warsztaty terapii zajęciowej, - środowiskowe domy samopomocy, - ośrodek wczesnej interwencji, - specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy, ➤ cztery funkcjonujące domy pomocy społecznej – zapewniające mieszkańcom	➤ niewystarczająca wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, powodująca konieczność wprowadzania ograniczeń w udzielaniu dofinansowań, ➤ słabo rozbudowana sieć podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, przedsiębiorstwa społeczne), ➤ bariery architektoniczne w zakresie istniejącej infrastruktury utrudniające osobom z niepełnosprawnością swobodą komunikację (budynki użyteczności publicznej, drogi, chodniki), ➤ zwiększający się udział osób z niepełnosprawnością i starszych w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu, ➤ trudności osób zależnych w dostępie do niektórych specjalistycznych usług medycznych związane z deficytem lekarzy tych specjalności,

➤ dostępność do całodobowej opieki, ➤ działalność hospicjum domowego i stacjonarnego, ➤ wysoki potencjał kapitału ludzkiego i społecznego, ➤ realizacja projektów ze środków Unii Europejskiej skierowanych do grup wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ➤ bezpłatna pomoc prawna, ➤ profesjonalnie zorganizowane organizacje społeczne i ich aktywna działalność, ➤ interdyscyplinarność w rozwiązywaniu problemów, dobra współpraca między sektorami, ➤ możliwość uzyskania indywidualnego dofinansowania ze środków PFRON, ➤ działalność szkół specjalnych i szkół z oddziałami integracyjnymi.	➤ usytuowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności poza terenem powiatu zgierskiego, ➤ niewystarczający zakres usług asystenckich oraz usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, ➤ narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny, ➤ postawy roszczeniowe utrudniające pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ wdrażanie nowatorskich rozwiązań i inwestowanie środków finansowych na realizację działań programowych na rzecz osób niepełnosprawnych i rodzin borykających się z różnorodnymi problemami żywioowymi (inwestycja w potencjał ludzki), ➤ sukcesywne modyfikowanie pomocy społecznej, w zależności od zmieniającej się polityki społecznej państwa, ➤ możliwość pozyskiwania przez różne podmioty zewnętrznych środków finansowych na dofinansowanie realizacji różnorodnych zadań z zakresu polityki społecznej, ➤ rozwój usług opiekuńczych w formach dziennych domów pobytu oraz opieki w ramach hospicjów domowych, ośrodki wsparcia, opieka wytchnieniowa, opieka krótkoterminowa, ➤ deinstytucjonalizacja pomocy społecznej, ➤ rozwój usług społecznych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie, ➤ rozwój współpracy instytucjonalnej i NGO, integracja i wypracowanie wspólnych działań, ➤ intensywny rozwój technologii komunikacji i informacji, możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii w lecznictwie oraz usługach społecznych, ➤ rozwinięcie infrastruktury dla osób	➤ brak wystarczających środków finansowych na pokrycie wzrastających potrzeb społecznych osób starszych i osób niepełnosprawnych, ➤ biurokracja utrudniająca dostęp do usług społecznych osób starszych i osób niepełnosprawnych, ➤ częste zmiany przepisów prawa w zakresie polityki społecznej, niespójność przepisów, trudność w interpretacji przepisów prawnych, rozbieżność interpretacji, ➤ pogłębiające się wykluczenie osób starszych i niepełnosprawnych, ➤ brak środków finansowych na rozwój infrastruktury społecznej i realizowanych form pomocy, w tym innowacyjnych, ➤ wymagany wkład własny w realizację projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, ➤ wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, ➤ zmniejszenie liczby dobrze przygotowanej zawodowo i doświadczonej kadry pomocy i integracji społecznej oraz organizacji pozarządowych, działających w obszarze wsparcia społecznego, ➤ brak skutecznych i wypracowanych mechanizmów usprawniających współdziałanie międzyinstytucjonalne

starszych i niepełnosprawnych, zwiększenie dostępności do rehabilitacji.	i międzysektorowe w obszarze rozwiązywania problemów społecznych w powiecie, ➤ umocnienie się postawy roszczeniowej świadczeniobiorców wobec pomocy społecznej wskutek nadmiernego wsparcia, wyuczona bezradność.
---	--

DETERMINANTY WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM	
OBSZAR TEMATYCZNY: LOKALNY RYNEK PRACY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ wysoki potencjał kapitału ludzkiego i społecznego, ➤ realizacja projektów ze środków Unii Europejskiej skierowanych do grup wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ➤ podnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale, ➤ współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi pomagającymi bezrobotnym, ➤ możliwość indywidualizacji form wsparcia osób bezrobotnych, ➤ wdrażanie programów dla osób bezrobotnych ukierunkowanych na rozwój, ➤ tereny inwestycyjne, ➤ aktywność mieszkańców w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej, ➤ wysoka aktywność urzędu pracy w pozyskiwaniu dodatkowych środków służących aktywizacji osób bezrobotnych, ➤ wykorzystanie walorów krajobrazowo-turystycznych.	➤ niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych, ➤ niski poziom wykorzystywania przez pracodawców elastycznych form zatrudnienia (samotni rodzice itp.), ➤ ograniczenia wynikające z przepisów prawa dot. doboru uczestników programów rynku pracy, ➤ system kształcenia niedostosowany do realiów lokalnego rynku pracy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ zmniejszenie skali bezrobocia, w tym także dla osób niepełnosprawnych, przesłanką do zmniejszenia liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ➤ rozwój i promocja działalności sektora ekonomii społecznej, ➤ istnienie lokalnych i regionalnych	➤ pogłębianie się niekorzystnych zjawisk demograficznych, ➤ emigracja zarobkowa wykształconych ludzi, ➤ mała inicjatywa społeczności lokalnej zwłaszcza pracodawców do tworzenia miejsc pracy w tym zatrudniania osób niepełnosprawnych,

działań skierowanych do długotrwale bezrobotnych, ➤ współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych, ➤ wzrost mobilności zawodowej i geograficznej, ➤ dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, ➤ pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych ➤ pozyskiwanie środków zewnętrznych (dotacji), ➤ zwiększenie ilości działań na rzecz poprawy sytuacji osób bezrobotnych, rozszerzenie wachlarza usług i instrumentów oferowanych przez publiczne służby zatrudnienia, ➤ dostępność funduszy celowych służących aktywizowaniu osób bezrobotnych – Fundusz Pracy, EFS+, PFRON, Krajowy Fundusz Szkoleniowy, ➤ tworzenie nowych miejsc pracy przez pracodawców przy wsparciu lokalnych instytucji rynku pracy, ➤ wspieranie indywidualnej przedsiębiorczości oraz rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw, ➤ pomoc w zdobywaniu nowych kwalifikacji i kompetencji zarówno osobom bezrobotnym jak i pracodawcom i pracownikom, poprzez finansowanie i dofinansowanie ze środków.	➤ system opieki społecznej demotywujący do podejmowania zatrudnienia, ➤ niskie tempo przyrostu nowych miejsc pracy, ➤ system edukacji niedostatecznie dostosowany pod względem jakości i kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.
--	--

II.13. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM

Na terenie powiatu zgierskiego zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są instytucje, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej, obejmujące swoim działaniem mieszkańców regionu. Zaliczamy do nich jednostki samorządowe, publiczne oraz niepubliczne np. organizacje pozarządowe.

Pomoc na terenie powiatu świadczy dziewięć jednostek organizacyjnych: miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, które funkcjonują na terenie każdej z gmin

wchodzących w skład powiatu. Zadania z zakresu pomocy społecznej, które obejmują cały Powiat są realizowane za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Poniżej prezentujemy wybrane Instytucje oferujące pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, ul. Sadowa 6A, 95-100 Zgierz

Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu, ul. Barona 10, 95-100 Zgierz

Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu, ul. Długa 58/60, 95-100 Zgierz

na terenie powiatu zgierskiego funkcjonuje ponadto:

- Komisariat Policji w Aleksandrowie Łódzkim
- Komisariat Policji w Głownie
- Komisariat Policji w Ozorkowie
- Komisariat Policji w Strykowie

Ośrodki Pomocy Społecznej

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej im. bł. o. Rafała Chylińskiego w Zgierzu, ul. Długa 56, 95-100 Zgierz
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu, ul. Łęczycka 4, 95-100 Zgierz
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głownie, ul. Ludwika Norblina 1, 95-015 Głowno
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głownie, ul. Kilińskiego 2, 95-015 Głowno
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ozorkowie, ul. Stypułkowskiego 1, 95-035 Ozorków
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ozorkowie, ul. Wigury 14, 95-035 Ozorków
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie, ul. T. Kościuszki 29, 95-010 Stryków
- Ośrodek Pomocy Społecznej im. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Piotrkowska 4/6, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, ul. Południowa 1 a, 95-045 Parzęczew

Domy Pomocy Społecznej

- Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Głownie dla 62 osób przewlekle somatycznie chorych, ul. Karasicka 51, 95-015 Głowno
- Dom Pomocy Społecznej w Ozorkowie dla 80 osób przewlekle somatycznie chorych, ul. A. Mickiewicza 1, 95-035 Ozorków
- Dom Pomocy Społecznej w Rąbieniu dla 130 niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn, Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Dom Pomocy Społecznej w Zgierzu dla 99 osób przewlekle somatycznie chorych, ul. Chełmska 16/18, 95-100 Zgierz

Środowiskowe Domy Samopomocy

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Głownie, ul. Łowicka 74, 95-015 Głowno
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Ściegiennego 4c, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim, ul. 1-go Maja 43/47, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Woli Zbrożkowej, Wola Zbrożkowa 36, 95-015 Głowno

Warsztaty Terapii Zajęciowej

- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu Ludzi Cierpiących na Padaczkę – Oddział Łódzki w Ozorkowie, ul. T. Kościuszki 31, 95 – 035 Ozorków
- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Zgierzu, ul. Chełmska 42/42 a, 95-100 Zgierz
- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim, ul. 1-go Maja 43/47, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Fundację Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A. w Rąbieniu, Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki

Seniorzy

- Dzienny Dom „SENIOR WIGOR” w Zgierzu, prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu, ul. Cezaka 12, 95-100 Zgierz
- Dom Dziennego Pobytu „Wrzos” prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Warszawska 10, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Stowarzyszenie Zgierski Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Łęczycka 24, 95-100 Zgierz
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Aleksandrowie Łódzkim, Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego w Aleksandrowie Łódzkim, Plac Kościuszki 12, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Rada Seniorów Gminy Miasta Ozorków, ul. Wigury 1, 95-035 Ozorków
- Stowarzyszenie "Senior" w Głownie, ul. Tadeusza Kościuszki 11/13, 95-015 Głowno

Polski Komitet Pomocy Społecznej Koło w Zgierzu, Plac Jana Pawła II nr 19, 95-100 Zgierz

Centrum Pomocy Rodzinie i Usług Socjalnych w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Warszawska 10 w Aleksandrowie Łódzkim

W strukturach Centrum Pomocy Rodzinie i Usług Socjalnych działa:

- Dom Dziennego Pobytu „Wrzos”,
- Hostel dla Matki z Dzieckiem,
- Jadłodajnia,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla ofiar przemocy i osób w kryzysie.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zgierzu, ul. Parzęczewska 46, 95-100 Zgierz

Młodzieżowy Dom Kultury w Zgierzu, ul. Długa 42, 95-100 Zgierz

Centrum Kultury Dziecka - filia nr 1 MOK w Zgierzu, ul. Rembowskiego 17, 95-100 Zgierz

Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu, ul. Długa 41 A, 95-100 Zgierz

Młodzieżowy Dom Kultury, ul. 1 Maja 17/19, 95-070 Aleksandrów Łódzki

Młodzieżowy Dom Kultury im. Małego Księcia w Ozorkowie, ul. Listopadowa 69 B, 95-035 Ozorków

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgierzu, ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Piotrkowska 4/6, 95-070 Aleksandrów Łódzki

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Głownie, ul. T. Kościuszki 10, 95-015 Głowno
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ozorkowie, ul. R. Traugutta 1, 95-035 Ozorków

Domy Dziecka/POW

- Dom Dziecka w Dąbrówce, ul. Cegielniana 1, 95-100 Zgierz, Dąbrówka Strumiany
- Dom Dziecka w Grotnikach, ul. Graniczna 1, Jedlicze A, 95-073 Grotniki
- Dom Dziecka nad Lindą, Jedlicze, ul. Graniczna 1B, 95-073 Grotniki
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 w Dąbrówce Strumiany ul. Cegielniana 3, 95-100 Zgierz,

Rodzinne Domy Dziecka

- Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 6 – w Zgierzu, ul. Szarych Szeregów 7,
- Rodzinny Dom Fundacji "Happy Kids" nr 7 – w Ozorkowie, ul. Kwiatowa 5.

Zdrowie

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu, ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz
- Szpital Głowno – Grupa Zdrowie Sp. z o.o., ul. Wojska Polskiego 32/34 95-015 Głowno
- Centrum Medyczne BORUTA Sp. z o.o. w Zgierzu, ul. Andrzeja Struga 2-4, 95-100 Zgierz
- Niepubliczny Zakład Opieki Paliatywnej przy Stowarzyszeniu Hospicjum im. Jana Pawła II ul. Parzęczewska 72,72 a, 72 b, 95-100 Zgierz.

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Pojęcie ekonomii społecznej jest bardzo szerokie i dotyka wielu sfer życia społecznego. Jednak, chcąc znaleźć wspólny mianownik, można powiedzieć, że kluczową zasadą w tej idei jest prymat działania na rzecz ludzi (członków, podopiecznych) nad maksymalizacją zysku. Oznacza to, że dla jednostek ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma misja społeczna. Nadrzędną funkcją ekonomii społecznej jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Możemy wyróżnić kryteria społeczne i ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się inicjatywy wpisujące się w ekonomię społeczną. Kryteria społeczne to: wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia, oddolny, obywatelski charakter inicjatywy, specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania, możliwie wspólnotowy charakter działania oraz ograniczona dystrybucja zysków.

Grupami społecznymi, najbardziej zagrożonymi wykluczeniem społecznym są osoby długotrwale bezrobotne, bezdomne, uzależnione, niepełnosprawne. Często mówimy też o „przedsiębiorczości społecznej” czy „gospodarce solidarnej”, gdyż najlepszym sposobem na włączenie społeczne i zawodowe jest tworzenie miejsc pracy przy pomocy instrumentów

gospodarczych, przy równoczesnym zaangażowaniu na rzecz wspólnoty lokalnej. Ekonomia społeczna jest więc szansą na rozwój osobisty, wspólnoty lokalnej oraz instytucji i inicjatyw obywatelskich, czyli na wzrost kapitału społecznego. (<http://www.rops-bialystok.pl>).

Podmiotami ekonomii społecznej są:

- organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- spółdzielnie socjalne,
- spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów, niewidomych oraz produkcji rolnej,
- przedsiębiorstwa społeczne,
- jednostki reintegracyjne czyli: Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej.

Poniżej prezentujemy wykaz m.in. tych organizacji pozarządowych, które czynnie działają w obszarze pomocy społecznej:

- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zgierzu, ul. Chełmska 42/42a, 95-100 Zgierz
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim, ul. 1-go Maja 43/47, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki Koło w Zgierzu, ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
- Stowarzyszenie „Bo Jesteś Jeszcze Ty”, ul. Długa 29 A, 95-100 Zgierz
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „INNA BAJKA”, ul. Franciszkańska 14/16, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Fundacja Osób Społecznie Aktywnych – F.O.S.A., Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Stowarzyszenie Wspierania Dobrej Praktyki Pedagogicznej „Prodesse”, ul. Sikorskiego 42, 95-015 Głowno
- Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę – Oddział Łódzki, ul. T. Kościuszki 31, 95 – 035 Ozorków
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Osób Niepełnosprawnych Umysłowo „Przyjaciele Jedyńki”, ul. T. Kościuszki 27, 95-035 Ozorków
- Fundacja HAPPY KIDS, ul. Żniwna 10/14, 94-250 Łódź
- Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych, ul. ks. Stanisława Staszica 1/3, 91-746 Łódź
- Stowarzyszenie Hospicjum im. Jana Pawła II przy Parafii NMP Różańcowej w Zgierzu, ul. Parzęczewska 72, 72 a, 72 b, 95-100 Zgierz
- Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym „CARE”, ul. Dubois 17 95-100 Zgierz
- Fundacja Lawendowy Anioł, ul. T. Kościuszki 31, 95-035 Ozorków
- Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego – Koło w Zgierzu, ul. Trojanowska 21, 95-100 Zgierz
- Liga Kobiet Polskich Łódzki Oddział Terenowy w Zgierzu, Plac Jana Pawła II 19, 95-100 Zgierz

- Stowarzyszenie na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi “Niezapominajka” w Głownie, adres siedziby: ul. Topolowa 62, 95-015 Głowno, adres do korespondencji: ul. Łowicka 74, 95-015 Głowno
- Stowarzyszenie MONAR -Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ozorkowie, ul. Żwirki 1A, 95-035 Ozorków
- Abstynencki Klub Samopomocy „Raj”, 95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. M. Skłodowskiej – Curie 1
- Stowarzyszenie Pomocowe „POMOST”, 95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. Piotrkowska 4/6
- Stowarzyszenie Seniorów Miasta Główna „Pomocna Dłoń”, 95-015 Głowno, Osiny 32
- Stowarzyszenie „SENIOR” w Głownie, 95-015 Głowno, ul. Tadeusza Kościuszki 11/13.

III. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Powiatu w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. Wizja rozwiązywania problemów społecznych została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

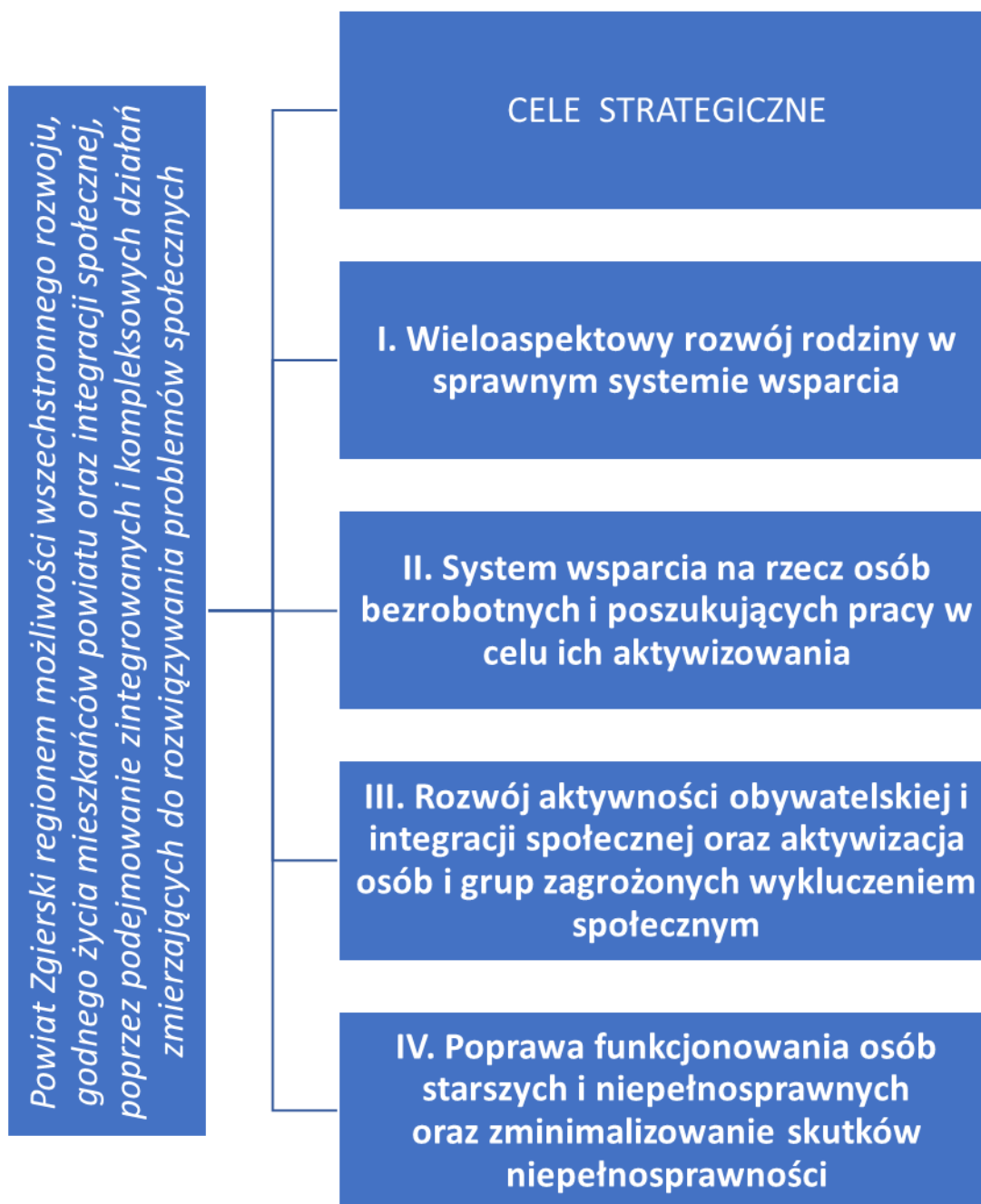
Powiat Zgierski to miejsce, które zapewnia warunki sprzyjające godnemu życiu i rozwojowi swoich mieszkańców w oparciu o lokalne zasoby społeczno-kulturowe i instytucjonalne.

Misja to deklaracja intencji władz dotycząca rozwoju powiatu, jak również czytelna informacja dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w jego rozwój. Misja motywuje i inspiruje ludzi do wspólnej pracy oraz zaangażowania w odpowiednim kierunku. Niniejszy dokument jest odpowiedzią na cel szczegółowy I Wzmocnienie kapitału społecznego i ludzkiego, zawartego w Programie Rozwoju Powiatu Zgierskiego pn. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Powiat zmierza. Brzmi ona:

Powiat Zgierski regionem możliwości wszechstronnego rozwoju, godnego życia mieszkańców powiatu oraz integracji społecznej, poprzez podejmowanie zintegrowanych i kompleksowych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych

Schemat nr 3. Misja i cele strategiczne

III.1. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celami Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego w latach 2024-2030 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki powiatu prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.

I CEL STRATEGICZNY: Wieloaspektowy rozwój rodziny w sprawnym systemie wsparcia				
L.p.	CEL OPERACYJNY:	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji
I.1.	Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i poza środowiskiem rodzinnym	I.1.1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinie oraz rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego	-Liczba realizowanych działań	2024-2030
		I.1.2. Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psycho – edukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci	-Liczba realizowanych programów	2024-2023
		I.1.3. Tworzenie warunków oraz promowanie/wspieranie programów i przedsięwzięć sprzyjających aktywnemu i atrakcyjnemu wypełnianiu czasu wolnego dzieci i młodzieży – rekreacja, sport, udział w kulturze, aktywność organizacyjna, włączanie w działania służące tworzeniu zintegrowanej społeczności opartej na demokratycznych stosunkach	-Liczba imprez /przedsięwzięć skierowanych do dzieci i młodzieży, rodzin	2024-2030
I.2.	Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności dotyczących wychowania dziecka	I.2.1. Wspieranie i promowanie działań interwencji kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego, różnego rodzaju form pomocy dla rodzin naturalnych, mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych	-Liczba udzielonych porad, przeprowadzonych interwencji	2024-2030

		1.2.2. Umożliwienie rodzicom biologicznym spotkań z dziećmi, m.in. w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu	- Liczba zorganizowanych spotkań	2024-2030
		1.2.3. Umożliwienie rodzicom biologicznym uczestnictwa w posiedzeniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej	-Liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, w których uczestniczyli rodzice biologiczni	2024-2030
I.3.	Sprawny system instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej	I.3.1. Pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	-Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	2024-2030
		I.3.2. Udzielanie rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka specjalistycznego wsparcia – adekwatnie do występujących potrzeb	-Liczba osób, którym udzielono wsparcia	
		I.3.3. Tworzenie rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka	-Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych niezawodowych -Liczba zawartych umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka	2024-2030
		I.3.4. Promowanie rodzicielstwa zastępczego.	-Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych/ artykułów /materiałów promocyjnych	

		I.3.5. Realizacja programu rozwoju pieczy zastępczej oraz wsparcie działań prowadzących do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez: ➤ organizację konferencji, seminariów, spotkań, upowszechniających wiedzę o rodzicielstwie zastępczym i problemach usamodzielniającej się młodzieży, lub uczestnictwo w tych inicjatywach ➤ doskonalenie metod doboru i wsparcia kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej celem zwiększenia ich liczby	Liczba podejmowanych działań/szkoleń	2024-2030
		I.3.6. Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych (pomoc, w tym pieniężna, na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie w formie rzeczowej, uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, w formie specjalistycznego poradnictwa)	-Liczba osób objętych pomocą -Wysokość udzielonych świadczeń	2024-2030
		1.3.7. Pomoc w tworzeniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia	- Liczba sporządzonych indywidualnych programów usamodzielnienia	2024-2030
		1.3.8. Wypłacanie świadczeń pieniężnych rodzinom zastępczym (w tym również wypłacanie wynagrodzenia rodzinom zastępczym zawodowym, finansowanie świadczeń pieniężnych fakultatywnych i obligatoryjnych dla rodzin zastępczych)	- Liczba rodzin, którym przyznawane są świadczenia - Kwota wypłaconych świadczeń	2024-2030
		1.3.9. Organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie umiejętności i kwalifikacji rodzin zastępczych	- Liczba zorganizowanych szkoleń	2024-2030
I.4.	Doskonalenie umiejętności oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadr jednostek organizacyjnych wspierających rodziny i system pieczy zastępczej	I.4.1. Zwiększanie współpracy i podnoszenie kwalifikacji pracowników podmiotów realizujących zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym poprzez realizację działań szkoleniowych, uczestnictwo w konferencjach i superwizjach	- Liczba odbytych szkoleń/konferencji	2024-2030

I.5.	Przeciwdziałanie przemocy domowej	I.5.1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz prowadzenie terapii korekcyjno-edukacyjnej dla sprawców przemocy	-Liczba przeprowadzonych spotkań korekcyjno-edukacyjnych	2024-2030
		I.5.2. Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie np. poprzez przeprowadzenie kampanii społecznych	- Liczba zorganizowanych/ws półorganizowanych działań	2024-2030
		I.5.3. Rozpowszechnianie informacji w formie ulotek/broszur/materiałów promocyjnych/artykułów o tematyce przemocy domowej oraz w zakresie realizowanych programów	- Liczba podjętych działań informacyjnych	2024-2030
		I.5.4. Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030	- Liczba programów	2024-2030
		I.5.5. Realizacja Powiatowego Programu Profilaktycznego dla Dzieci i Rodzin Zagrożonych Zjawiskiem Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030	- Liczba programów	2024-2030
		I.5.6. Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa dla osób w kryzysie	-Liczba świadczonych usług	2024-2030
		I.5.7. Podniesienie umiejętności i kompetencji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej z zakresu przemocy i kryzysu w rodzinie oraz uzależnień (organizacja szkoleń, seminariów, konferencji tematycznych lub w nich uczestnictwo, specjalistyczne studia podyplomowe itp.)	Liczba szkoleń/spotkań	2024-2030
I.6.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	I.6.1. Udzielanie wsparcia rodzinom, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej poprzez skoordynowanie działań asystenta rodziny i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	- Liczba rodzin biologicznych, w których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, objętych opieką asystenta rodziny	2024-2030
II. CEL STRATEGICZNY: System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu ich aktywizowania				
L.p.	CEL OPERACYJNY:	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji

II.1	Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy	II.1.1 Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych poprzez organizację szkoleń	-Liczba przeszkolonych osób	2024-2030
		II.1.2 Łatwy dostęp do pośrednictwa pracy lub doradztwa zawodowego	-Liczba osób objętych pośrednictwem pracy, w tym doradztwem zawodowym (nowe rejestracje)	2024-2030
		II.1.3 Rozwijanie przedsiębiorczości wśród klientów PUP w Zgierzu	-Liczba osób, które otrzymały jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	2024-2030
		II.1.4 Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	-Liczba osób objętych wsparciem w ramach aktywnych form wsparcia	2024-2030
		II.1.5 Promowanie zatrudnienia wspieranego z zaangażowaniem lokalnych przedsiębiorców.	-Liczba zgłoszonych wolnych miejsc pracy	2024-2030
		II.1.6 Organizowanie spotkań (targów, konferencji, itd.) nt. działań PUP w Zgierzu	-Liczba inicjatyw promujących zatrudnienie (spotkania, targi, konferencje)	2024-2030
		II.1.7 Realizacja programów/projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy	-Liczba programów/projektów w z ich wyszczególnieniem	2024-2030
		II.1.8 Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy	-Kwota pozyskanych środków	2024-2030
		II.1.9 Rozpowszechnianie wśród pracodawców idei zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym długotrwale bezrobotnych, z niepełnosprawnościami, do 30 roku życia oraz po 50 roku życia	-Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem -Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem -Liczba kobiet	2024-2030

			objętych wsparciem -Liczba osób w wieku 50 + objętych wsparciem -Liczba osób do 30 roku życia objętych wsparciem	
		II.1.10 Współpraca z lokalnymi instytucjami w celu aktywizowania osób bezrobotnych i poszukujących pracy	-Liczba wspólnych inicjatyw -Liczba zawartych porozumień	2024-2030
II.2.	Wsparcie lokalnych przedsiębiorców w utrzymaniu zatrudnienia	II.2.1 Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracodawców i pracowników w ramach środków KFS	-Liczba przeszkolonych pracodawców i pracowników	2024-2030
III. CEL STRATEGICZNY: Rozwój aktywności obywatelskiej i integracji społecznej oraz aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym				
L.p.	CEL OPERACYJNY:	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji
III.1.	Stworzenie aktywnego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych	III.1.1. Udzielanie specjalistycznego wsparcia terapeutycznego oraz pomocy medycznej osobom używającym i uzależnionym, w szczególności od środków psychoaktywnych, i ich rodzinom	-Liczba instytucji świadczących wsparcie	2024-2030
		III.1.2. Prowadzenie profilaktycznych działań/ kampanii informacyjno - edukacyjnych uświadamiających zagrożenia i konsekwencje uzależnień, w tym stosowania środków psychoaktywnych, demoralizacji	-Liczba zrealizowanych działań informacyjno - edukacyjnych	2024-2030
III.2.	Rozwój systemu probacyjnego i wsparcie osób opuszczających zakłady karne	III.2.1. Ograniczenie społecznych skutków karan, poprzez możliwość odpracowania szkód, utrzymanie miejsca pracy i zapobieganie wpadaniu rodzin w system pomocy społecznej	-Liczba osób wykonujących prace społecznie użyteczne-wskazania przez Sąd	2024-2030
III.3.	Integracja społeczna imigrantów	III.3.1. Prowadzenie działań na rzecz integracji osób posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.	-Liczba cudzoziemców objętych pomocą społeczną	2024-2030
III.4.	Wsparcie postaw obywatelskich oraz instytucji społeczeństwa	III.4.1. Wsparcie oraz promocja działań prospołecznych (wolontariatu, filantropii) oraz rozwój i wsparcie lokalnych inicjatyw obywatelskich jako	-Liczba zrealizowanych projektów	2024-2030

	obywatelskiego	formy skutecznego rozwiązywania problemów społecznych		
IV. CEL STRATEGICZNY: Poprawa funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych oraz zminimalizowanie skutków niepełnosprawności				
L.p.	CEL OPERACYJNY:	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji
IV.1.	Zwiększenie dostępności usług publicznych dla osób starszych i osób niepełnosprawnych	IV.1.1. Realizacja Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zgierskim na lata 2022-2025, a po jego zakończeniu opracowanie nowego programu	-Liczba programów	2024-2030
		IV.1.2. Promowanie wartości uczestnictwa osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym. Promocja i rozwój działań wspierających więzi międzypokoleniowe i wzmacniające poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za opiekę nad osobami starszymi z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego	-Liczba przeprowadzonych inicjatyw promujących	2024-2030
		IV.1.3. Aplikowanie oraz realizacja programów opracowanych przez PFRON mających na celu zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez likwidację m. in. barier architektonicznych, transportowych oraz umożliwienie udziału w życiu społecznym i edukacji	- Liczba osób, które uzyskały wsparcie ze środków PFRON - Kwota udzielonego dofinansowania - Liczba realizowanych programów - Liczba obiektów użyteczności publicznej ze zlikwidowanymi barierami architektonicznymi dla osób niepełnosprawnych - Kwota udzielonego dofinansowania	2024-2030

		IV.1.4. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	- Liczba wydanych orzeczeń dla osób dorosłych -Liczba wydanych orzeczeń dla dzieci	2024-2030
		IV. 1.5. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w formach wsparcia dziennego (m.in. WTZ, ŚDS)	- Liczba placówek - Liczba uczestników	2024-2030
IV.2.	Aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych oraz seniorów	IV.2.1. Tworzenie partnerstw pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi	-Liczba utworzonych partnerstw z organizacjami prowadzącymi działania ukierunkowane na włączenie osób niepełnosprawnych (w tym WTZ, ŚDS)	2024-2030
		IV.2.2. Dążenie do integracji osób starszych i niepełnosprawnych z lokalnym środowiskiem	- Liczba wydarzeń integrujących środowisko	2024-2030
IV.3.	Podnoszenie standardów usług świadczonych w DPS	IV.3.1. Poprawa warunków lokalowych, stanu technicznego i wizualnego budynków DPS oraz ich otoczenia	-Liczba zrealizowanych inwestycji/remontów w DPS	2024-2030
		IV.3.2. Organizacja dla pracowników DPS szkoleń oraz motywowanie ich do podnoszenia kwalifikacji	-Liczba szkoleń dla kadry DPS	2024-2030
		IV.3.3. Utworzenie miejsc do świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego	-Liczba utworzonych miejsc -Liczba osób korzystających	2024-2030
IV.4.	Pomoc i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	IV.4.1. Zapewnienie kształcenia specjalnego	- Liczba szkół specjalnych	2024-2030
		IV.4.2. Wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie ograniczeń rozwojowych oraz niepełnosprawności. (PPP) Prowadzenie terapii mającej na celu zapobieganie niepełnosprawności.	- Liczba wydanych opinii i orzeczeń - Liczba osób biorących udział w terapii	2024-2030
		IV.4.3. Tworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, tzw. Edukacja włączająca	-Liczba placówek z edukacją włączającą	2024-2030

		IV.4.4. Zwiększenie dostępu do rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz edukacji osób niepełnosprawnych	-Liczba dofinansowanych wniosków	2024-2030
		IV.4.5. Zwiększenie możliwości wykonywania pracy zawodowej przez osoby niepełnosprawne	Liczba osób objętych aktywizacją zawodową	2024-2030
		IV.4.6. Prowadzenie i/lub zlecenie prowadzenia całodobowych placówek służących osobom starszym i chorym	- Liczba placówek działających na rzecz osób starszych i chorych	2024-2030
		IV.4.7. Realizacja projektów/programów unijnych i PFRON oraz projektów/programów finansowanych z innych źródeł	- Liczba zrealizowanych programów, projektów	2024-2030
		IV.4.8. Podniesienie poziomu wykształcenia i zwiększanie kwalifikacji zawodowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością (ze środków PFRON)	-Liczba osób niepełnosprawnych, które podniosły swój poziom wykształcenia i kwalifikacje	2024-2030
V.1.	Działania na rzecz podniesienia jakości świadczonych usług przez instytucje pomocowe	V.1.1. Udział pracowników PCPR w Zgierzu w szkoleniach, kursach, konferencjach	- Liczba pracowników, którzy wzięli udział w szkoleniach - Liczba szkoleń w których brali udział pracownicy	2024-2030

Realizatorzy celów i kierunków działań do wszystkich wskazanych celów:

Rada Powiatu Zgierskiego, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu, Komenda Powiatowa Policji, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, budżety miast i gmin, środki organizacji pozarządowych.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji.

Termin realizacji:

Zadania będą realizowane w sposób ciągły oraz według potrzeb, w latach 2024-2030.

III.2. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie i ewaluacja realizacji Strategii dokonywana będzie co dwa lata przez jednostkę koordynującą - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, które realizuje zadania z zakresu polityki społecznej w powiecie. Monitoring prowadzony w oparciu o wskaźniki, które odnoszą się do celów szczegółowych. Ewaluacja prowadzona będzie zgodnie z najwyższymi standardami dotyczącymi oceny stopnia realizacji oraz oddziaływania założeń Programu.

Do zadań ww. jednostki należeć będzie zbieranie, gromadzenie i przetwarzanie informacji otrzymywanych od podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne zadania objęte Strategią. Na tej podstawie możliwe będzie opracowanie raportu zawierającego ocenę stopnia realizacji Strategii w odniesieniu do każdego z obszarów priorytetowych. Ocena ta pozwoli na podjęcie decyzji o konieczności wprowadzenia ewentualnych korekt lub modyfikacji – poszerzenie i uzupełnienie o nowe, dodatkowe cele i działania, o ile przyczynią się one do realizacji założonych celów.

Raport z przeprowadzonych działań w ramach Strategii będzie przedkładany Zarządowi Powiatu Zgierskiego co dwa lata, najpóźniej do maja następnego roku po okresie sprawozdawczym.

Zakłada się, że wskazane w Strategii cele i działania przyczynią się do wzmocnienia i rozwoju zasobów społecznych w powiecie (w tym infrastrukturalnych i kadrowych) oraz ograniczą występujące problemy społeczne lub spowodują, że będą one niwelowane i rozwiązywane w bardziej skuteczny sposób niż dotychczas.

III. 3. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Złożeniem skutecznej realizacji zadań określonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych przez Powiat Zgierski jest zabezpieczenie niezbędnych zasobów, w tym odpowiednich środków finansowych. Zapewnienie mieszkańcom pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wymaga znacznych nakładów. Wysokość wydatków ponoszonych na cele społeczne przez powiat w ciągu 5 lat prezentujemy w poniższej tabeli.

Tabela nr 51. Struktura wydatków budżetu Powiatu Zgierskiego przeznaczanych na realizację celów społecznych w latach 2019 – 2023

ROK	Wysokość wydatków ujętych w budżecie Powiatu Zgierskiego na realizację celów społecznych (w zł)		
	w tym zakresu:		SUMA
	Pomocy społecznej i pomocy rodzinie	Polityki społecznej: -PFRON, - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, - Pozostała działalność	
1	2	3	4
2019	20 995 888,35	195 975,92	21 191 864,27
2020	30 041 204,67	434 841,08	30 476 045,75
2021	33 743 465,94	470 810,80	34 214 276,74
2022	30 881 163,65	544 879,26	31 426 042,91
2023	36 229 163,74	648 935,94	36 878 099,68
SUMA	151 890 886,35	2 295 443,00	154 186 329,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań kwartalnych dot. wykonania budżetu Powiatu Zgierskiego za lata 2019 – 2023

Wysokość wydatków ponoszonych na cele społeczne przez powiat w ciągu ostatnich 5 lat ulegała zwiększaniu z poziomu ok. 21 mln zł w 2019 r. do ok. 37 mln zł w 2023 r. (wzrost o blisko 43 %).

Środki finansowe ujęte w budżecie Powiatu Zgierskiego, przeznaczone na realizację zadań z zakresu szeroko rozumianej pomocy i polityki społecznej pochodziły z różnych źródeł – dochodów własnych powiatu, w tym wpływów z gmin powiatu, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozyskanych w ramach realizowanych projektów współfinansowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Na zadania związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) Powiat Zgierski wydatkował środki pozabudżetowe, otrzymywane corocznie według algorytmu, z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (nie ujęte w wydatkach budżetu Powiatu). Ponadto, ze środków tego Funduszu realizowano Program Wyrównywania Różnic Między Regionami (PWRMR) oraz Program Aktywny Samorząd (AS). W latach 2019 – 2023 na powyższe działania wydatkowano środki PFRON w łącznej wysokości ok. 29 mln złotych, co zostało szczegółowo zobrazowane w poniższej tabeli.

Tabela nr 52. Struktura środków PFRON wydatkowanych przez Powiat Zgierski w latach 2019 – 2023.

ROK	Struktura środków PFRON wydatkowanych przez Powiat Zgierski w latach 2019 - 2023				SUMA
	Rehabilitacja- algorytm		Program Wyrównywania Różnic Między Regionami	Aktywny Samorząd	
	Spółeczna i WTZ	zawodowa			
2019	3 136 113,57	515 500,00	172 900,00	215 829,10	4 040 342,67
2020	3 660 530,83	480 000,00	522 852,86	249 342,38	4 912 726,07
2021	4 453 330,60	479 999,92	539 949,31	586 155,76	6 059 435,59
2022	4 901 856,83	479 289,54	951 762,61	443 413,69	6 776 322,67
2023	5 877 880,53	489 140,82	730 000,00	497 196,73	7 594 218,08
SUMA	22 029 712,36	2 443 930,28	2 917 464,78	1 991 937,66	29 383 045,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych finansowych PCPR

Ponadto, na działania związane z polityką społeczną w zakresie promocji zatrudnienia oraz przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków (m. in: wypłata zasiłków i dodatków aktywizacyjnych, refundacja kosztów: prac interwencyjnych, robót publicznych, szkoleń, prac społecznie użytecznych, wypłata środków na wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy, wypłata środków na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej) Powiatowy Urząd Pracy wydatkował środki zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela nr 53. Podział środków finansowych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2019 – 2023 (w zł) z wyszczególnieniem programów i projektów.

Źródło finansowania	2019	2020	2021	2022	2023	SUMA
ALGORYTM	3 585 487,41	2 940 104,99	5 822 607,06	8 597 519,50	4 828 160,89	25 773 879,85
PFRON, w tym WRMR	515 500,00	600 000,00	648 852,66	718 934,31	729 140,82	3 212 427,79
PO WER	4 151 706,42	4 097 992,29	3 499 417,72	2 952 072,43	0,00	14 701 188,86
RPO	3 067 438,04	4 969 802,07	3 184 739,14	3 315 068,67	0,00	14 537 047,92
COVID-19	0,00	57 954 169,19	349 154,78	15 000,00	0,00	58 318 323,97
Rezerwa Ministra rezerwa wysokiego bezrobocia	0,00	0,00	243 999,99	0,00	0,00	243 999,99
Rezerwa Ministra osoby w wieku	0,00	0,00	0,00	79 663,98	0,00	79 663,98

30-50 lat						
Rezerwa Ministra osoby zamieszkujące wieś	0,00	0,00	0,00	0,00	126 423,80	126 423,80
Rezerwa Ministra osoby w wieku 50 +	0,00	0,00	0,00	0,00	128 277,00	128 277,00
Rezerwa Ministra kobiety długotrwale bezrobotnych	0,00	0,00	0,00	0,00	96 359,34	96 359,34
Rezerwa Ministra osoby z niskimi kwalifikacjami lub bez kwalifikacji zawodowych	0,00	0,00	0,00	0,00	319 590,00	319 590,00
Program pilotażowy "Stabilna praca - Silna Rodzina"	0,00	0,00	0,00	182 896,70	97 401,16	280 297,86
FEL 2021-2027	0,00	0,00	0,00	0,00	9 171 344,65	9 171 344,65
Razem	11 320 131,87	70 562 068,54	13 748 771,35	15 861 155,59	15 496 697,66	126 988 825,01

Opracowanie Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Tabela nr 54. Podział środków finansowych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2019 – 2023 (w zł)

Forma wsparcia	2019	2020	2021	2022	2023	Razem
Prace interwencyjne	1 366 727,43	533 210,86	780 566,72	1 305 580,79	1 167 455,77	5 153 541,57
Roboty publiczne	531 370,35	94 548,48	187 657,99	684 768,10	565 859,12	2 064 204,04
Staże	2 516 505,05	1 406 042,61	1 767 392,53	2 408 877,33	1 892 031,26	9 990 848,78
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	3 577 465,00	4 617 055,02	5 614 025,37	6 247 120,64	7 070 198,92	27 125 864,95
Refundacja kosztów wyposażenia/doposażenia	2 875 703,01	2 549 963,24	4 842 761,82	4 582 989,13	4 299 227,93	19 150 645,13

stanowiska pracy						
Prace społecznie użyteczne	90 769,50	82 534,50	141 847,50	132 277,80	135 039,00	582 468,30
Szkolenia	218 271,73	49 953,27	61 548,02	231 294,52	189 104,7	750 172,26
Bony szkoleniowe	89 832,93	56 790,59	40 994,75	65 476,73	44 222,91	297 317,91
Bony na zasiedlenie	56 000,00	90 000,00	39 500,00	110 000,00	102 000,00	397 500,00
Badania lekarskie	7 355,00	1 280,00	1 520,00	2 550,00	1 280,00	13 985,00
Kreowanie wizerunku	0,00	0,00	0,00	4 000,00	0,00	4 000,00
Opieka nad dzieckiem	0,00	0,00	0,00	1 700,00	0,00	1 700,00
Bon na opiekę	0,00	0,00	0,00	90 000,00	0,00	90 000,00
Rachunek bankowy	0,00	0,00	0,00	122,00	130,00	252,00
Razem	11 330 000,00	9 481 378,57	13 477 814,70	15 866 757,04	15 466 549,63	65 622 499,94

Opracowanie Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Przedstawione dane pokazują, że największy udział w latach 2019-2023 w wydatkach na aktywizację osób bezrobotnych przypadł na formy wsparcia, tj. jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (41,3 %), refundację kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy (29,2 %) oraz staże (15,2 %).

PROGNOZA FINANSOWA NA LATA 2024-2030

Poziom wydatkowanych środków finansowych w 2023 r. na pomoc i politykę społeczną przyjęto jako wartość bazową na potrzeby określenia 7 – letniej prognozy finansowej niniejszej Strategii. W celu oszacowania przewidywanych wydatków w poszczególnych latach, wartość bazową z 2023 r. (wskazaną w tabeli nr 51) powiększono o średnioroczną dynamikę wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych - CPI (zgodnie z założeniami makroekonomicznymi Ministerstwa Finansów na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego- aktualizacja VI 2023 r.), która wynosi dla roku 2022- 114,4%, 2023-112,0 %, 2024-106,6 %, 2025- 104,1 %, 2026- 103,1%, a dla lat 2027 – 2030 -102,5%.

Z powodu na ograniczone środki, jakie Powiat Zgierski może przeznaczyć na finansowanie polityki społecznej, bardzo ważnym elementem realizacji Strategii będzie pozyskanie środków zewnętrznych np. w ramach Europejskich Funduszy Społecznych. Przewidywane wydatki budżetu powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 55. Przewidywane wydatki budżetu Powiatu Zgierskiego na realizację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024– 2030

Wydatki budżetu Powiatu Zgierskiego na realizację Strategii (zł)			
Rok	2024	2025	2026
Pomoc Społeczna i pomoc rodzinie (realizacja celu nr 1 i 3)	38 620 288,55	40 203 720,38	41 450 035,71
Polityka społeczna (realizacja celu nr 4)	691 765,71	720 128,10	742 452,07
SUMA	39 312 054,26	40 923 848,48	42 192 487,78

Wydatki budżetu Powiatu Zgierskiego na realizację Strategii (zł)				
Rok	2027	2028	2029	2030
Pomoc Społeczna i pomoc rodzinie (realizacja celu nr 1 i 3)	42 486 286,60	43 548 443,77	44 637 154,86	45 753 083,73
Polityka społeczna (realizacja celu nr 4)	761 013,37	780 038,70	799 539,67	819 528,16
SUMA	43 247 299,97	44 328 482,47	45 436 694,53	46 572 611,89

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Działania zaplanowane w przedmiotowej Strategii będą częściowo finansowane środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jako inne źródło finansowania. Przewiduje się, iż kwota środków PFRON jaka zostanie przekazana Powiatowi Zgierskiemu w kolejnych 7 latach oscylować będzie w wysokości 36 mln zł.

Należy zaznaczyć, że ramy finansowe przyjęte w Strategii mogą ulegać zmianom w kolejnych latach, w zależności od wysokości środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych na realizację określonych zadań oraz możliwości finansowych Powiatu Zgierskiego.

Prognoza finansowa PUP

Na podstawie dotychczasowego doświadczenia oraz obserwacji lokalnego rynku pracy, tutejszy PUP zamierza kontynuować działania zmierzające do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w oparciu o instrumenty i usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W związku z tym planuje się monitorowanie stron instytucji, na których ogłaszane będą konkursy i nabory wniosków na realizację programów lub projektów służących aktywizacji grupy osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz udział w konkursach/naborach, w których tut. urząd będzie spełniał warunki uczestnictwa. Prognoza finansowa na lata 2024-2030 kształtować się będzie wg poniższej tabeli.

Tabela nr 56. Prognoza finansowa na lata 2024-2030 Powiatowego Urzędu Pracy- realizacja celu nr 2

Rok	Kwota (w zł)
2024	14 500 000,00
2025	15 000 000,00
2026	15 500 000,00
2027	16 000 000,00
2028	16 500 000,00
2029	17 000 000,00
2030	17 500 000,00
Razem	112 000 000,00

Opracowanie Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wysokość środków, które zostaną pozyskane przez PUP będzie monitorowana i przekazywana w sprawozdaniach dotyczących przedmiotowej Strategii.

Spodziewane efekty realizacji Strategii - prognoza zmian

Niniejsza strategia stanowi dokument obowiązujący przez wiele lat, realizujący politykę społeczną, obejmujący dążenie do tworzenia i rozwoju pomocy międzyludzkiej w małych grupach ludzi zmagających się z podobnymi problemami. Kształtuje w ludziach odpowiedzialność za przyszłość własną i rodziny, przedstawia kolejność osób, które zobowiązane są do niesienia pomocy, tj.: rodzina, społeczność lokalna, dopiero na samym końcu państwo.

W wyniku realizacji zadań wynikających z kierunków działań określonych w Strategii, prognozuje się osiągnięcie następujących zmian w obszarze polityki społecznej na terenie powiatu zgierskiego do roku 2030:

- Powiat Zgierski regionem, w którym działa profesjonalna sieć instytucji, organizacji oraz dobrze wyszkolonej kadry
- Działania podejmowane na rzecz rodziny, doprowadzą do podniesienia jakości świadczonych usług, dobrego przepływu informacji oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i pomocy każdej zgłaszającej się osoby
- Każde dziecko, rodzina, osoba wymagająca pomocy, bezwzględnie ją otrzyma z poszanowaniem godności oraz zasady poufności
- Rozwój partnerskiej współpracy instytucji sektora publicznego z podmiotami niepublicznymi, zwłaszcza z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci i młodzieży
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat wartości rodziny
- Zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, wysoka jakość świadczonych na ich rzecz usług socjalnych, zwiększanie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych
- Sprawnie funkcjonujący system kompleksowego wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin
- Zmniejszenie się zjawiska niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży oraz zjawisk narkomanii i przestępczości
- Powiat zgierski regionem wzrastającej liczby inicjatyw społecznych
- Wzrost zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym niezbędnej pomocy technicznej poprzez dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i innych środków pomocniczych
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych
- Poprawa funkcjonowania osób starszych oraz niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia oraz zminimalizowanie skutków niepełnosprawności
- Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej poprzez zapewnienie wystarczającej ilości miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, co zapobiegnie konieczności umieszczania dzieci w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem Powiatu

Spodziewane efekty PUP

Realizacja przedmiotowej Strategii w latach 2024-2030 przez Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu przyczyni się do osiągnięcia następujących efektów:

- Przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia
- Wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości
- Dostosowania kwalifikacji pracodawców i pracowników do wymagań zmieniającego się dynamicznie rynku pracy
- Zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców powiatu zgierskiego

- Umocnienia pozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu, jako ważnego partnera na lokalnym rynku pracy.

Osiągnięcie przewidywanych rezultatów będzie możliwe dzięki kompleksowemu działaniu wszystkich instytucji i organizacji z terenu powiatu zgierskiego, działających w zakresie polityki społecznej.

IV. ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024 – 2030 uwzględnia wyzwania rozwojowe, w szczególności wynikające ze zmieniającej się sytuacji demograficznej stojące przed polityką społeczną w najbliższych latach. Zawiera rozwiązania proaktywne, które z jednej strony zapobiegają sytuacjom kryzysowym i ograniczają zakres problemów społecznych, z drugiej zaś strony umożliwiają wykorzystanie pojawiających się możliwości - tworzą podstawy do reagowania na przyszłe potrzeby mieszkańców powiatu zgierskiego.

Strategia jest wyznacznikiem obszarów, na których powinno się opierać tworzone programy działań. Ponadto Strategia ma charakter otwarty co oznacza, że w czasie obowiązywania jej zapisów poszczególne elementy i działania mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowywane do aktualnie panującej sytuacji społecznej. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek.

V. SPIS TABEL, DIAGRAMÓW I WYKRESÓW

SCHEMATY

Schemat nr 1. Zgodność Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2024-2030 z europejskimi, krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi.

Schemat nr 2. Główne problemy społeczne powiatu zgierskiego wskazane przez respondentów badania

Schemat nr 3. Misja i cele strategiczne

RYCINY

Rycina nr 1. Mapa Polski z wyszczególnionym województwem łódzkim

Rycina nr 2. Mapa powiatu zgierskiego

Rycina nr 3. Mapa powiatu zgierskiego

Rycina nr 4. Herb miasta Zgierza

Rycina nr 5. Herb miasta Głowna

Rycina nr 6. Herb miasta Ozorkowa

Rycina nr 7. Herb miejsko-wiejskiej gminy Stryków

Rycina nr 8. Herb miejsko-wiejskiej gminy Aleksandrów Łódzki

Rycina nr 9. Herb gminy wiejskiej Głowno

Rycina nr 10. Herb gminy Parzęczew

Rycina nr 11. Herb gminy wiejskiej Zgierz

Rycina nr 12. Herb gminy Ozorków

Rycina nr 13. Logo symbolizujące niepełnosprawność

Rycina nr 14. Model niepełnosprawności wg Międzynarodowej Klasyfikacji Niepełnosprawności

Rycina nr 15. Rozmieszczenie Domów Pomocy Społecznej w powiecie zgierskim

TABELE

Tabela nr 1. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego z końcem 2022 roku

Tabela nr 2. Wydatki budżetu powiatu zgierskiego według rodzajów w latach 2020-2022 w mln zł

Tabela nr 3. Dochody budżetu powiatu zgierskiego według rodzajów w latach 2020-2022 w mln zł

Tabela nr 4. Placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Zgierski

Tabela nr 5. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w latach 2021-2023

Tabela nr 6. Najpoważniejsze determinanty sytuacji społecznej w gminach powiatu zgierskiego w latach 2021-2023

Tabela nr 7. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego w latach 2021-2023 (liczba osób w rodzinach)

Tabela nr 8. Osoby opuszczające zakłady karne, które zgłosiły się o pomoc do OPS w latach 2021-2023

Tabela nr 9. Liczba dzieci z powiatu zgierskiego objętych pomocą Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w latach 2021-2023

Tabela nr 10. Wykaz dzieci i młodzieży, którym została udzielona specjalistyczna pomoc przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną w latach 2022-2023

Tabela nr 11. Wydane orzeczenia w 2023 roku przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w powiecie zgierskim

Tabela nr 12. Wydane opinie w 2023 r. przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w powiecie zgierskim

Tabela nr 13. Rodziny zastępcze na terenie powiatu zgierskiego w latach 2022-2023 wraz z dziećmi przebywającymi w tychże rodzinach

Tabela nr 14. Liczba rodzinnych form zawodowej pieczy zastępczej na terenie powiatu zgierskiego w okresie 2020-2023 (stan na 31 grudnia danego roku)

- Tabela nr 15. Koszt miesięcznego utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych działających na terenie powiatu zgierskiego
- Tabela nr 16. Koszt miesięcznego utrzymania dziecka w Rodzinnych Domów Dziecka prowadzonych przez Fundację Happy Kids w latach 2022-2023
- Tabela nr 17. Wysokość dotacji udzielonej przez Powiat dla Fundacji „Happy Kids” na prowadzenie obu placówek w latach 2022-2023
- Tabela nr 18. Koszt utrzymania mieszkania chronionego/treningowego w latach 2021-2023
- Tabela nr 19. Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w powiecie zgierskim
- Tabela nr 20. Liczba wydanych orzeczeń w 2023 r. wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku (osoby powyżej 16 roku życia)
- Tabela nr 21. Osoby niepełnosprawne z podziałem na lata 2022 – 2023
- Tabela nr 22. Dane dotyczące osób niepełnosprawnych: napływ, odpływ, podjęcia pracy oraz aktywizacja zawodowa, a także zgłoszone wolne miejsca pracy na przestrzeni roku
- Tabela nr 23. Wielkość wydatków przeznaczonych na realizację zadań Powiatu Zgierskiego pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Tabela nr 24. Program wyrównywania różnic między regionami III
- Tabela nr 25. Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych oraz wydatkowania środków PFRON na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych w latach 2021 - 2023
- Tabela nr 26. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z turnusów rehabilitacyjnych w latach 2021-2023
- Tabela nr 27. Wykaz Warsztatów Terapii Zajęciowej współfinansowanych ze środków Powiatu Zgierskiego
- Tabela nr 28. Wysokość środków przekazanych według algorytmu przez PFRON w latach 2021 - 2023 i Powiatu Zgierskiego na dofinansowanie kosztów działalności WTZ
- Tabela nr 29. Wykaz domów pomocy społecznej działających na terenie powiatu zgierskiego z podziałem na typ domu, ilość miejsc statutowych oraz nr zezwolenia.
- Tabela nr 30. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca (tabela porównawcza)
- Tabela nr 31. Liczba miejsc statutowych oraz mieszkańców w poszczególnych domach pomocy społecznej w powiecie zgierskim w latach 2021 – 2023
- Tabela nr 32. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim wg płci na koniec roku 2019-2023
- Tabela nr 33. Bezrobotni w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego
- Tabela nr 34. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy
- Tabela nr 35. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wieku w końcu roku 2019-2023
- Tabela nr 36. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2019-2023
- Tabela nr 37. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2019-2023
- Tabela nr 38. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2019-2023
- Tabela nr 39. Zgłoszone miejsca pracy w omawianych latach 2019-2023
- Tabela nr 40. Podjęcia pracy na przestrzeni omawianych lat 2019-2023
- Tabela nr 41. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa.
- Tabela nr 42. Liczba osób dotkniętych przemocą
- Tabela nr 43. Liczba osób stosujących przemoc
- Tabela nr 44. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy
- Tabela nr 45. Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych przekazanych do Prokuratury Rejonowej w Zgierzu
- Tabela nr 46. Liczba osób doznających przemocy domowej opuszczających dotychczasowe miejsce pobytu
- Tabela nr 47. Liczba uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową
- Tabela nr 48. Wysokość wydanych środków na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego
- Tabela nr 49. Podsumowanie odpowiedzi zawartych w ankiecie badawczej
- Tabela nr 50. Analiza SWOT – ujęcie wielowymiarowe

Tabela nr 51. Struktura wydatków budżetu Powiatu Zgierskiego przeznaczanych na realizację celów społecznych w latach 2019 – 2023

Tabela nr 52. Struktura środków PFRON wydatkowanych przez Powiat Zgierski w latach 2019 – 2023

Tabela nr 53. Podział środków finansowych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2019 – 2023 (w zł) z wyszczególnieniem programów i projektów.

Tabela nr 54. Podział środków finansowych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2019 – 2023 (w zł)

Tabela nr 55. Przewidywane wydatki budżetu Powiatu Zgierskiego na realizację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024– 2030

Tabela nr 56. Prognoza finansowa na lata 2024-2030 Powiatowego Urzędu Pracy

WYKRESY

Wykres nr 1. Dane demograficzne z podziałem na płeć

Wykres nr 2. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w latach 2021-2023

Wykres nr 3. Powody przyznawania pomocy społecznej

Wykres nr 4. Dzieci i młodzież objęta pomocą na przestrzeni lat 2021-2023

Wykres nr 5. Liczba dzieci i młodzieży objęta wsparciem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

Wykres nr 6. Wydane orzeczenia w 2023 roku przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w powiecie zgierskim

Wykres nr 7. Udzielona dotacja na Rodzinne Domy w latach 2022-2023

Wykres nr 8. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca

Wykres nr 9. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim wg płci na koniec roku 2019-2023

Wykres nr 10. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wieku w końcu roku 2019-2023

Wykres nr 11. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2019-2023

Wykres nr 12. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2019-2023

Wykres nr 13. Bezrobotni w Powiecie Zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2019-2023

Wykres nr 14. Zgłoszone miejsca pracy w omawianych latach 2019-2023

Wykres nr 15. Podjęcia pracy na przestrzeni omawianych lat 2019-2023

Wykres nr 16. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa

Wykres nr 17. Liczba osób stosujących przemoc

Wykres nr 18. Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych w latach 2020 –2022

Wykres nr 19. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta”

Wykres nr 20. Liczba osób stosujących przemoc, które opuściły dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Wykres nr 21. Przyczyny uzależnień wg respondentów

Wykres nr 22. Zjawisko dyskryminacji wśród niepełnosprawnych

Wykres nr 23. Bezpieczny powiat wg respondentów

Wykres nr 24. Zjawisko przemocy w rodzinie wg respondentów

Wykres nr 25. Rynek pracy wg respondentów

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Opracowany przez zespół Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu materiał wynika z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańcom, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jako dokument określający koncepcje i ramy funkcjonowania lokalnej polityki społecznej, z uwzględnieniem uwarunkowań Powiatu Zgierskiego, jest materiałem bazowym do powstawania dokumentów operacyjnych. Jednocześnie przyjęcie Strategii warunkuje możliwość pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań ustawowych. Treść Strategii została przedłożona do konsultacji gminom powiatu zgierskiego, w wyniku których uwzględniono zgłoszone uwagi. Ponadto przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców powiatu zgierskiego i dokonano jej analizy, wyniki badań zostały umieszczone w przedmiotowym dokumencie.